

W W W J U R I S T K O N T A K T N O

JURIST

NR 6/2016 50. ÅRGANG

KONTAKT

Rettssikkerhetsprisen til Lovdata

Digitale lovhelter

Økt fokus på DNA // Stine Sofie Senteret åpner
Sterk norsk innsats i INC // Advokat for båtfolket

Nye og aktuelle fagtilbud – meld deg på!

Se jus.no for påmelding og fullstendig kursoversikt.

Ajourføringskurs

Det årlige ajourføringskurset 2016, Oslo	1.-2. DES.
Det årlige ajourføringskurset 2016, Bergen	17.-18. NOV.
Det årlige ajourføringskurset 2016, Tromsø	4.-3. NOV.

Diverse kurs

HumAk-forum 2016: Internasjonal tvisteløsning	31. AUG.
Hvitvasking	11. OKT.
Kurs i foreldelse	5. DES.
Økonomiforståelse	27.-28. OKT.
Writing Modern Legal English	2. NOV.
Fordypningskurs om internasjonal kjøpsrett (CISG) i Wien	17.-18. NOV.

Arbeidsrett

Sentrale arbeidsrettslige emner	13. OKT.
EU/EØS basert arbeidsrett, Brussel 2016	26.-27. SEPT.
Det årlige pensjonskurset	22. NOV.

Alternativ tvisteløsning

Advokatrollen i mekling - hvordan sikre suksess for klienten i mekling?	19. OKT.
Meklingsakademi i regi av JUS og Advokatforeningen	9.-15. NOV.

Bistandsadvokater

Praktisk bistandsadvokatarbeid	12. OKT.
--------------------------------	----------

Bolig- og eiendomsrett

Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset	20.-21. OKT.
--	--------------

Bygnings- og reguleringsrett

Det årlige plan- og bygningsrettskurset	20.-21. OKT.
---	--------------

Byggekontrakter og entrepriserett

Grunnkurs i byggekontrakter og entreprise	24.-25. OKT.
---	--------------

Børs- og verdipapirrett

Sentrale emner i børs- og verdipapirrett	20. SEPT.
--	-----------

Compliance

Det årlige kurset i compliance	20.-21. OKT.
Fagforum i compliance	Pågår

E-kurs

Gjennomfør kurset når og hvor du vil. Se jus.no for e-kursoversikt.

Erstatningsrett

Det årlige personskadeerstatningsrettskurset 2016	10.-11. NOV.
---	--------------

Etikk

Taushetsplikt	24. OKT.
---------------	----------

Juristkongress 2016

Personvern & teknologi	24.-25. NOV.
Politikk & arbeidsjus	24.-25. NOV.
Ledelse & læring	24.-25. NOV.
Næring & miljø	24.-25. NOV.
Kommune & forvaltning	24.-25. NOV.

Familie-, arve- og skifterett

Det årlige Sandefjordskurset i familie og arverett 2016	20.-21. OKT.
---	--------------

Forvaltningsrett og statsrett

Det årlige personvernkurset	18.-19. OKT.
-----------------------------	--------------

Forhandlinger

Strategiske forhandlinger	22. NOV.
Kontraktsrisiko	1. DES.

Forsikringsrett

Det årlige kurset i avhendingsloven og eierskifteforsikring	23. NOV.
---	----------

Helse- og trygderett

Sentrale emner i trygderetten	9. NOV.
Det årlige helserettsskurset 2016	27.-28. OKT.

IKT

Kontraktsregulering av programvareutvikling	21. SEPT.
---	-----------

Konkurranserett

Det årlige konkurranserettskurset	15.-16. SEPT.
-----------------------------------	---------------

Kontraktsrett

Drafting contracts in English	3. NOV.
Det årlige kontraktsrettskurset 2016	17.-18. NOV.

Ledelse

Styrearbeidutdanningen	4-5. OKT.
------------------------	-----------

Medie- og markedsrett

Det årlige medie- og markedsrettskurset 2016	14. SEPT.
--	-----------

Offentlige anskaffelser

Nye regler i offentlige anskaffelser, Bergen	11. NOV.
Nye regler i offentlige anskaffelser, Oslo	14. NOV.
Nye regler i offentlige anskaffelser, Tromsø	23. NOV.

Patent-, varemerke- og designrett

Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset	1.-2. NOV.
---	------------

Regelteknikk

Praktisk regelteknikk	10.-11. OKT.
-----------------------	--------------

Selskapsrett

Praktisk styrearbeid	21. SEPT.
Den årlige selskapskonferansen 2016	27.-28. OKT.

Sivilprosess

Sivilprosess – gjennomføring av rettssaker	22. NOV.-1. DES.
Argumentasjon og prosedyreteknikk	19. SEPT.
Det årlige sivilprosesskurset	13.-14. OKT.
Forliksforhandlinger	29. NOV.

Shipping og offshore

Det årlige shipping- og offshorekurset 2016	19.-22. OKT.
---	--------------

Strafferett

Praktisk strafferett – forsvareroppgaver og rolle	28. NOV.
---	----------

Vi tilbyr nå en rekke **e-kurs** innen flere rettsområder! Bestill på www.jus.no.

Innhold

6 DNA i fokus

12 Siden sist

14 Arendalsuka

18 Lovdata

24 Stine Sofie Senteret

28 Scandinavian Star

30 INC 2016

34 Organisasjonsutvalg

38 Båtdoktoren

42 Protest mot Tyrkia

44 Klart språk

47 Bokanmeldelse

48 Guatemala

52 Doktorgrad

53 Minneord

54 Arbeidslivet

57 Barnas jurist

58 Juss-Buss kommenterer

59 Din økonomi

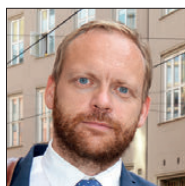
60 Curt A. Lier mener

61 Meninger

63 Stilling ledig

66 Nytt om navn

6

DNA i fokus

Professor Jon Petter Rui etterlyser gjennomgang av DNA-regler.

18

Får pris

Lovdata får Rettssikkerhetsprisen for 2016.

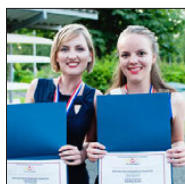
24

Nytt tilbud

Ada Sofie Austegard åpner dørene til Stine Sofie Senteret.

30

Forhandlere

Pauline Helle og Turid Oma fikk sterk plassering i internasjonal forhandlingskonkurranse..

42

Protesterer

Dommerforeningen protesterer mot Tyrkias behandling av dommere.

//

Det er utrolig sterke krefter i samfunnet som driver i retning av mer komplisert språk.

Dekan Dag Michalsen, side 46

JURIST
FORBUNDET

Forsikring

Du eier mer enn du tror

– benytt deg av Juristforbundets kollektive innboforsikring

De fleste har store verdier i hjemmet – gjerne mer enn de tror. Er uhellet ute, kan det være mye som går tapt. Det er derfor viktig å ha en god forsikring med høy nok forsikringssum. Juristforbundets kollektive innboforsikring har både gunstig pris og svært gode vilkår.

Prisen avhenger av hvor du bor og forsikringssum. Egenandel ved skade er kun kr 3 000.

Forsikringssum	Sone 1	Sone 2	Sone 3
kr 500 000	828	730	572
kr 2 500 000	1 538	1 361	1 145
kr 6 000 000	3 270	3 270	2 861

Sone 1: Oslo

Sone 2: Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen, Akershus fylke

Sone 3: Landet for øvrig

**Ta kontakt
– tegn din
forsikring
i dag!**

Telefon: 23 11 33 11 | forsikring@juristforbundet.no | www.juristforbundet.no/forsikring

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@juristkontakt.no

Journalist

Tore Letvik
tl@juristkontakt.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen
07 Media
inge.martinsen@07.no

Tips redaksjonen

omg@juristkontakt.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer
på juristforbundet.no for å endre.

Andre: send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere eller
forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Thomas Haugersveen

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer
må være redaksjonen i hende
innen 20. september 2016.

Redaksjonen avsluttet

23. august 2016.

Juristkontakt arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Rettssikkerhetsprisen i 10 år

Rettssikkerhetsprisen har i år vært delt ut i ti år og årets vinnere presenteres i denne utgaven av Juristkontakt. Lovdata får prisen for sitt arbeid med å styrke rettssikkerhet og likhet for loven gjennom økt innsikt i lov- og regelverk. Kjennskap til rettsreglene er en forutsetning for rettssikkerhet og den private stiftelsen er den ledende formidleren av kunnskap om juridiske rettsregler til befolkningen i Norge. Ved oppstarten av Lovdata var det ingen som kunne forestille seg den betydningen digitaliseringen har fått og i dag er det vanskelig for jurister å tenke seg en arbeidshverdag uten Lovdata. Og det er ikke bare jurister som bruker Lovdata – mye ligger gratis tilgjengelig for alle. Som vanlig deles prisen ut under Rettssikkerhetskonferansen, og i år det Kronprins Haakon som deler ut prisen sammen med juryleder, professor Hege Brækhus.

Vinnerne av prisen opp gjennom årene representerer rettssikkerhetsarbeid på mange forskjellige måter. Felles er at de har utmerket seg med ekstra innsats for rettssikkerheten innen sitt virkeområde. Den første vinneren av prisen var Anders Bratholm. Deretter fulgte Trygve Lange-Nielsen, Gatejuristen og Cathrine Moksnes, Ada Sofie Austegard og Stine Sofies Stiftelse, Carsten Smith, Tore Sandberg, de studentdrevne rettshjelpiltakene, Asbjørn Kjonstad og Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe i utlendingsrett. I fjor vant Fakhra Salimi og MiRA-senteret prisen. Mange har fått heder og ros. Om for eksempel Gatejuristen ble det sagt at tilbudet representerer pionerinnsats og juridisk virksomhet på høyt etisk nivå. Og om Trygve Lange-Nielsen, sa daværende juryleder Odd Einar Dørum at utdeling av prisen det året var et sterkt argument

mot aldersapartheid – det mest oppsiktsvekkende arbeidet Lange-Nielsen gjorde skjedde etter at han var 70 år.

Årets vinnere er også pionerer. Lovdata har spilt en fremtredende rolle i digitalisering av rettslig informasjon og Norge var tidlig ute. Professor Knut Selmer, Jon Bing, Trygve Harvold og miljøet knyttet til jus og edb-virksomheten ved Universitetet i Oslo på begynnelsen av 1970-tallet har vært sentrale. Trygve Harvold var Lovdatas første direktør og er nå tilknyttet stiftelsen som spesialrådgiver. I denne utgaven treffer du både Harvold, nåværende direktør Odd Storm-Paulsen og styreleder Herman Bruserud.

Spennende fornyingsprosess i Juristforbundet

Forslag fra et organisasjonsutvalg er nå ute til høring i Juristforbundets medlemsseksjoner. Det dreier seg om planer for «nytt» Juristforbund, med blant annet forslag om å erstatte dagens representantskapsmøter med et større landsmøte hvert tredje år og mer frikjøp av tillitsvalgte. I slutten av september skal et ekstraordinært representantskapsmøte, slik det ser ut i skrivende stund, ta stilling til spørsmålet om landsmøter. Målet med prosessen er sterkere politisk slagkraft og økt mobilisering av medlemmene. Les om forslagene lenger bak i denne utgaven.

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@juristkontakt.no

16. august 2016; Roar Juel Johannessen på vei in i Borgarting lagmannsrett, til rettssaken mot 39-åringen som er tiltalt for å ha drept hans datter, Kristin Juel Johannessen (12) for 17 år siden. DNA-bevis er avgjørende for utfallet av rettssaken. (Foto: Tore Letvik)

Jusprofessor oppfordrer til gjennomgang av reglene for innhenting og lagring av DNA

- DNA-registeret hos Kripos vokser eksplosivt
- Fra 323 DNA-profiler i år 2000 til over 85.000 profiler i 2016

Professor Jon Petter Rui ved Det juridiske fakultet i Bergen mener innhenting av DNA bør prøves av domstolene for å gi økt personvern og rettssikkerhet. Rui tar også til orde for at hjemlene for adgangen til å innhente og lagre DNA bør revurderes. Han mener adgangen på enkelte områder bør utvides og på andre områder innskrenkes.

Tekst: Tore Letvik

Jusprofessorens vurdering av myndighetenes håndtering av DNA i straffesaker her i landet er brennaktuelt. Ikke minst fordi bruken av DNA i politiets etterforskning er tema i to av landets mest omtalte drapssaker som nå behandles av domstolene.

I Monika-saken i Bergen, hvor Monika Sviglinskaja (8) ble kvalt til døde, skulle DNA i saken vært destruert fordi politiet først konkluderte med at jenta hadde begått selvmord og henla saken. Destruering var likevel ikke gjort, og bruken av DNA som bevis førte til at den 34-årige eks-kjæresten til Monikas mor i juli måned ble dømt til 18 års forvaring med en minstetid på 10 år, av Nordhordland tingrett. 34-åringen har erklært at han anker dommen.

Også i straffesaken mot 39-åringen som står tiltalt for drap på Kristin Juel Johannessen (12) står innhentning og bruk DNA-bevis sentralt. Borgarting lagmannsrett startet behandling av drapssaken 16. august, og hovedforhandling skal pågå fram til 7. september. Drapet fant sted 5. august 1999. Den nå 39-årige mannen er den samme som i år 2000 ble siktet og senere tiltalt for drapet. Etter fellende dom i tingretten tok saken en dramatisk vending, ved at riksadvokaten innstilte straffeforfølgningen mot domfelte før ankeforhandling da DNA-analysene politiet hadde av et hårstrå, såkalt mitokondrielt DNA, måtte tilhøre en kvinne. Lagmannsretten avsa deretter frifinnende dom for mannen, som en kontorforretning. DNA-profiler fra tiltalte slettes etter frifinnelse, og 39-åringens profil var dermed ute av systemet.

I 2015 fikk politiet en fullstendig DNA-profil av biologisk materiale som var funnet under Kristins negler. 39-åringen var siktet i en sak som omhandlet brudd på legemiddeloven og hans DNA-profil var sikret under etterforskningen. Da DNA-profilene ble lagt inn i registrene viste systemet at de to DNA-profilene matchet hverandre. 39-åringen kunne pågripes og drapssaken ble gjenåpnet.

Tiltalte har hele tiden nektet for å ha noe som helst med drapet å gjøre. Ifølge forsvarer, Brynjar Meling, mener 39-åringen at DNA-et på Kristin må skyldes noe annet enn at det er påført ved drapshandlingen.

85.000 profiler

Norge har liberale regler for innhentning og lagre DNA fra personer som er dømt i straffesaker. Dette har gitt en rivende utvikling i antall lagrede DNA-profiler, fra 323 i år 2000 til 85.000 i 2016. Ikke minst har økningen vært stor etter at riksadvokaten innførte nye, og mer liberale regler for å registrere DNA i Identitetsregisteret i 2013. Alle som er idømt forvaring, ubetinget fengsel eller samfunnsstraff skal nå registreres med DNA-profil i dette registeret. Det samme gjelder den som er idømt betinget fengsel for en rekke lovbrudd, blant annet legemsfor nærmelse. DNA skal også registreres for den som er idømt bot eller har vedtatt forelegg for grovt tyveri og grovt ran.

|| Terskelen i loven for å innhente og lagre DNA er svært lav og generell

Nå tar professor Jon Petter Rui ved Det juridiske fakultet i Bergen til orde for en gjennomgang av DNA-systemet her til lands.

– Innhentning og lagring av DNA i Norge gjøres rutinemessig. Det er et klart spenningsforhold mellom en rutinemessig lagring av DNA, som jo er et inngrep i privatlivet, og kravet i Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 til at slike inngrep må være nødvendige og forholdsmessige i den konkrete sak. Det hadde blitt bedre rettsikkerhet og bedre ivaretagelse av privatlivet dersom en domstol tok stilling til spørsmålet om lagring av DNA i de

tilfeller personen det angikk ikke samtykket til lagring, sier Rui til Juristkontakt.

Jusprofessoren viser til reglene for innhentning av DNA i andre europeiske land, blant annet i Tyskland.

– Der kan politiet innhente DNA dersom det er begått nærmere bestemte lovbrudd, men nødvendigheten og forholdsmessigheten ved lagring blir vurdert av domstolene i hvert enkelt tilfelle. Et slikt system koster jo litt, men det du får i andre enden er økt rettsikkerhet ved inngrep i privatlivet, sier Rui.

– Et annet problem med den norske DNA-lovgivningen er at terskelen i loven for å innhente og lagre DNA er svært lav og generell. Nærmere bestemt følger det av politiregisterloven § 12 at DNA kan lagres fra person som «er ilagt en straff for en handling som etter loven kan medføre frihetsstraff». Loven tillater altså lagring av DNA for alle handlinger som kan sanksjoneres med frihetsstraff. På grunn av den lovteknikken som brukes hos oss i den strafferettslige spesiallovgivningen; i stor utstrekning å åpne for sanksjonering av overtredelse av handleplikter med frihetsstraff, har Stortinget gitt den utøvende makt en svært vid adgang til å lagre DNA, sier Rui.

Vid fullmakt

Han nevner som eksempler at loven åpner for lagring av DNA fra den som er botlagt for å ha gitt manglende eller uriktige opplysninger til skattemyndighetene.

– Og siden overtredelse av vegtrafikkloven kan straffes med fengsel, jf. vegtrafikkloven § 31, gir loven adgang til å registrere DNA fra alle som har overtrådt vegtrafikklovens bestemmelser og forskrifter gitt i medhold av bestemmelsene, eksempelvis den som har unnlatt å blinke når man svinger. Heldigvis er denne svært vide fullmakten fra Stortinget til å lagre DNA brukt av Riksadvokaten på en fornuftig måte. Men det endrer ikke ved at lovbestemmelsen er problematisk i et rettsstatsperspektiv. Den fungerer i liten

Professor Jon Petter Rui mener tiden er inne for å gjennomgå reglene for innhenting og lagring av DNA i straffesaker.
(Foto: Tore Letvik)

grad som en begrensning av den utøvende makts inngrep overfor borgerne. En lovbestemmelse bør uttrykkelig regulere hvilke rettsgodekrenkelser som skal kunne medføre at en borgers DNA blir innhentet og lagret. Og loven bør i den sammenheng ikke gå lenger enn det som er dokumentert som nødvendig for å forebygge, avdekke og oppklare kriminalitet, sier Rui.

– Hvis vi ser dette i et litt større bilde så kunne man tenke seg at det perfekte ville vært at alle i Norge måtte avlegge en DNA-test. Så hadde vi vasket DNA-profilene mot et register fra DNA man har funnet på åstedet for et lovbrudd. Det sier seg selv at dette ville gitt økt oppklaring av kriminalitet. Enda bedre oppklaring ville det gitt dersom vi hadde tatt DNA også av alle som kom inn til Norge og lagt deres profiler inn i registrene. Vi kunne jo gjøre det hvis vi hadde gitt blaffen i grunnleggende rettigheter. Og fått veldig god oppklaring.

– Men dette er eksempler på at vi må trekke grensen et sted, og da må vi gjøre det prinsipielt og vi må gjøre det i samsvar med grunnleggende rettsstatsprinsipper, sier Rui.

Professoren mener DNA-regelverket i enkelte henseender ikke er omfattende nok.

– Jeg mener det kan stilles spørsmål ved om adgangen til lagring i visse henseender også går for kort. Slik rettstilstanden er i dag er det en forutsetning for lagring av DNA at en person er ilagt straff (dom eller forelegg) for et straffbart forhold. Det er dermed ikke adgang til å lagre DNA der en person har vært siktet for straffbart forhold og saken er henlagt på grunn av bevisets stilling, sier Rui.

Domstolskontroll

Han peker på at det heller ikke er adgang til å lagre DNA fra personer som er frifunnet, men hvor retten har funnet det klart sannsynlig at siktede

har begått handlingen, og idømt vedkommende erstatning.

– I slike tilfeller vil det etter omstendighetene kunne være et behov for lagring av DNA, noe eksempelvis Monika-saken fra Bergen viser. Her var forholdet at en person var siktet, men politiet henla saken. DNA-et fra den siktede skulle da etter dagens regler vært slettet. Grunnen til at personen ble tiltalt og straffedømt i tingretten var at politiet ikke hadde slettet DNA-profilen. Med andre ord er det et lovbrudd fra politiets side som har medført at tingretten kunne straffedømme personen for drap, sier Rui som mener domstolene bør spille en større rolle under innhenting av DNA.

– Hvis det hadde vært domstolskontroll ved lagring av DNA, ville det vært klart mindre betenkelig å tillate lagring av DNA fra personer som ikke er straffedømt. Men uten domstolskontroll vil en lagring av DNA i saker

Forsvarer Brynjar Meling stiller spørsmål ved måten DNA-materiale har vært oppbevart på. Bak sitter Kristins far, Roar Juel Johannessen. (Foto: Tore Letvik)

hvor en person ikke er domfelt gå uakseptabelt langt. En rutinemessig lagring av DNA i alle saker hvor en person har vært mistenkt eller siktet, men hvor saken er blitt henlagt, vil ikke stå seg opp mot Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. En slik form for lagring av DNA medførte at Storbritannia ble dømt for krenkelse av EMK artikkel 8 i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen, sier Rui.

– Storbritannia har nettopp hatt stor effekt av å ha et enormt lager av DNA-profiler, i form av å oppklare kriminalitet?

– Ja det er helt riktig, jeg er jo helt enig i at det fra et oppklaringsperspektiv er helt fantastisk med DNA. Jo mer lagring, jo lengre lagring og jo bredere søk – og jo mindre sletting og sperring – jo bedre. Men, som dommen i

Strasbourg mot Storbritannia viser, må det i en rettsstat settes klare grenser for bruk av DNA. Hos oss burde vi hatt en debatt om disse spørsmålene: Burde Stortingets fullmakt til den utøvende makt hva gjelder adgangen til lagring av DNA vært mer begrenset og presis? Burde vi i større grad ha tillatt innhenting og lagring av DNA også hvor en person ikke er ilagt straff, eksempelvis ved henleggelser på grunn av bevisets stilling? Og burde det vært innført en domstolskontroll ved lagring av DNA, spør Rui.

Fikk ros av aktor

Innhenting, bruk, vurdering og sletting av DNA er faktorer som i høyeste grad er aktuelt i den såkalte Kristin-saken fra Larvik. Helt siden datteren ble drept har Roar Juel Johannessen kjempet for

// Burde det vært innført en domstolskontroll ved lagring av DNA?

å få en gjerningsperson brakt for retten. Med støtte av andre familiemedlemmer har 12-åringens far utrettelig samlet dokumenter og bevis for en dag å kunne se en skyldig dømt for drapet. Den 16. august entret han Borgarting lagmannsrett i Oslo med faste skritt og et målrettet blikk. Inne i rettsal M-01 var Johannessen vitne til at den tiltalte 39-åringen tok plass, og at det som kan være den endelige rettssaken til slutt startet, over 17 år etter at han mistet sin datter.

I sitt innledningsforedrag roste aktor, statsadvokat Alf Martin Evensen, den avdødes familie for å aldri ha lagt bort drapssaken, og ga dem æren for at den ikke ble glemt. Juel Johannessen har så godt som egenhendig etterforsket drapssaken fra Larvik siden den ble henlagt i 2003.

I tiden fram til 7 september vil det sentrale rettssaken være om forsvarer, advokat Brynjar Meling og tiltalte klarer å bringe tilstrekkelig tvil om hvorvidt DNA-funnet på Kristins negler kan være et resultat av oversmittet DNA-materiale under oppbevaring, slik forsvareren hevder.

DNA-materiale i straffesaker lagres i ulike registre, som blir «vasket» mot hverandre med jevne mellomrom. Tall Aftenposten har innhentet fra Kripas, viser at de tre søkbare DNA-registrene har dette antall DNA-profiler:

Identitetsregisteret: Alle som er idømt forvaring, ubetinget fengsel eller samfunnsstraff (62 394 profiler).

Etterforskningsregisteret: DNA-profilene til personer som er siktet i en sak (11 148 profiler).

Sporingsregisteret: Uidentifiserte profiler fra prøver av biologisk materi-

ale fra åsteder og med tilknytning til straffbare handlinger (11 711 profiler).

Siden 2010 har antall treff i DNA-registeret ved Kripos ligget på mellom 1600 og 2100 årlig. Dette er treff der DNA-spor identifiseres med en person i registeret eller i saker som allerede er registrert. Inntil midten av juli i år hadde politiet hatt 868 treff i registeret.

– DNA-registeret er et svært viktig verktøy i etterforskningen av straffesaker. Særlig kan DNA være viktig i sedelighet og voldtektssaker hvor det tidligere ikke hadde vært mulig å løse saken uten bruk av DNA. Dette gjelder også annen alvorlig kriminalitet, sier Heidi Frydenberg, seksjonsleder ved seksjon for ID-registre ved Kripos, til Aftenposten.

Frydenberg sier DNA-registeret ved Kripos opplever en klar økning i antall mottatte saker fra politidistriktene.

En DNA-profil er en tallrekke basert på genetisk analyse av biologisk materiale, for eksempel hudceller og blod.

– DNA-registeret antas å være et meget viktig verktøy. Dersom DNA-registeret ikke hadde vært etablert så hadde en del saker ikke vært oppklart. Dette gjelder særlig alvorlige saker som sedelighet og voldtekt, men også såkalt hverdagskriminalitet, sier Frydenberg til avisen.

Aktor, statsadvokat Alf Martin Evensen, roste den avdødes familie for å aldri ha lagt bort drapssaken og ga dem æren for at den ikke ble glemt.

(Foto: Tore Letvik)

– Å registrerer kriminelle i DNA-registeret er en investering for fremtiden både når det gjelder å løse kriminalitet som er begått tidligere og for å oppklare fremtidig kriminalitet, mener seksjonslederen.

Forsvarergruppen reservert

Advokatforeningen har i lang tid vært skeptisk til en stadig utvidelse av politiets adgang til å registrere DNA-profiler, så fremt politiet ikke kan påvise at økt registrering medfører økt oppklaring.

– Når registeret blir større, så blir treffene flere. Men det betyr ikke at treffene er relevant for etterforskningen, sier advokat Marius Dietrichson, leder i forsvarergruppen i Advokatforeningen, til Aftenposten.

– Vi har etterlyst undersøkelser som viser at den øke registreringen medfører økt oppklaring slik Stortinget forutsatte da dette ble vedtatt. Reglen er nemlig at det ikke skal være mer overvåkning og registrering i samfunnet enn nødvendig, sier Dietrichson.

– Det koker ofte ned til synsing fra den enkelte politibetjent om at dette er et greit og nyttig verktøy, sier han.

Slik kommenterer Dietrichson Kripos' trefffall i registeret.

– Når registeret blir større, så blir treffene flere. Men det betyr ikke at treffene er relevant for etterforskningen, sier han.

Hvert år mottar Folkehelseinstituttet (FHI) rundt 35.000 prøver fra 8.000 forskjellige saker, som igjen brukes til å sette sammen DNA-profiler for politiet og påtalemyndigheten.

ADVISOR 247 ADVOKAT
er neste generasjon webbasert saksbehandlingssystem for deg som vil samle alt i en smart løsning.

advisor®

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

Siden sist

Meddommere trakk seg

I kjølvannet av Hemsedal-saken, der dommere mottok trusler og sjikanerende meldinger, opplevde lagmannsretter at meddommere ba om å få trekke seg.

– Det er veldig trist at meddommere blir uthengt på den måten. Vi ser at det har hatt en virkning ved at meddommerne har henvendt seg og bedt om å bli tatt ut av utvalget, sa førstelagmann Ola Dahl i Borgarting lagmannsrett til VG i august.

NRK kunne i kjølvannet av Hemsedal-saken melde at flere personer i Borgarting lagmannsretts meddommerutvalg ønsket å trekke seg i frykt for å bli uthengt.

Dahl opplyste til VG at Borgarting mottok opptil ti henvendelser fra folk som ville trekke seg.

– Det er ikke noe dramatikk i dette. Utvalget vårt består av 4.000 meddommere, så vi har mange å ta av. Dette bør være et samfunnsoppdrag som er attraktivt, men sånne ting som dette, er med på å gjøre det farlig, sa Dahl til avisen.

To av meddommerne som stemte for

frifinnelse i Hemsedal-saken fikk trusler og sjikanerende meldinger. I tillegg ble navn, bilde, og kontaktinformasjon lagt ut på sosiale medier.

– Jeg føler at jeg mangler rettssikkerhet som meddommer, skrev en av meddommerne til VG.

Curt A. Lier, president i Juristforbundet, mener dette er en form for gapestokk som kan få alvorlige konsekvenser.

– Konsekvensene kan jo bli at man ikke vil være lekdommer og det kan også påvirke beslutningene til de som skal være lekdommere. Det kan jo være at man ikke tør å ta riktig beslutning fordi man frykter å bli uthengt. Man ønsker jo ikke at noen skal stemme for domfellelse dersom man mener at de tiltalte er uskyldige, sier Lier til P4 Nyhetene.

Barneombudet kritiserer forslag til ny mobbelov

Regjeringens forslag til en ny mobbelov svekker barns rettssikkerhet. Det mener barneombudet og flere organisasjoner som har levert høringsuttalelser om lovforslaget.

– Dette lovforslaget er et tilbakeskritt og en svekkelse av barns rettssikkerhet mot mobbing, sier barneombud Anne Lindboe til NRK. – Den viktigste grunnen er at lovforslaget ikke tar barn på alvor. Nå skal det være opp til læreren og ikke barnet selv å definere om barnet er utsatt for

mobbing. Barneombudet og rundt hundre andre har nå sendt inn sitt hørings svar etter at regjeringen la frem sine mobbetiltak i vår. Det er særlig på ett punkt Lindboe mener regjeringen svikter barna. I forslaget står det nemlig at skoleledelsen skal varsles bare dersom læreren mener det trengs.

– I dag ser vi alt for ofte at lærere ikke melder videre til skoleledelsen og rektor når barn utsettes for mobbing og krenkelser. Det innebærer at barna ikke får hjelp, ikke blir tatt på alvor og at de slutter å si fra, sier Lindboe.

Synliggjør jobbmulighetene som jurist

Vet du hvilke muligheter du har etter jusstudiet? Har du lyst å vite mer om hvor du kan jobbe som jurist? Juristforbundet har satt i gang en digital «mangfoldskampanje» for å vise studenter og nyutdannede alle jobbmulighetene som finnes for jurister. – Mange studenter møter i løpet av studietiden bare de store selskapene som fronter sine jobbmuligheter på campus, mens blant våre medlemmer finnes et bredt mangfold av arbeidsplasser. Studentene har mange ganger etterspurt om ikke Juristforbundet kan vise frem mer bredde av juristarbeidslivet, forteller markeds-koordinator Ingvild Janne Tørlen i Juristforbundet. Denne høsten presenteres en rekke karrieremuligheter og ulike jurister på juristforbundet.no. Kampanjen kan også følges på Juristforbundet-Student på Facebook, opplyser forbundet.

Hvem bør bli årets tillitsvalgt?

Juristforbundet skal dele ut pris til en tillitsvalgt som i inneværende år har fylt rollen som tillitsvalgt i Juristforbundet på en god måte. Årets tillitsvalgte vil bli presentert og hedret på Juristkongressen i november. Nå ber forbundet om forslag til kandidater – og nevner kriterier som dyktighet, profesjonalitet og tar initiativ i rollen som tillitsvalgt, er konstruktiv og løsningsorientert, evner å skape gode relasjoner til sine medlemmer og overfor ledelsen og øvrige parter i virksomheten, er en ressurs for medlemmene, ivaretar demokrati og medbestemmelse på en god måte, inkluderer og informerer medlemmene på en god måte, er en støtte for enkeltmedlemmer i en vanskelig situasjon på jobben. Medlemmer av Juristforbundet kan sende inn forslag til kandidater med en kort begrunnelse på

hvorfor din kandidat bør hedres med tittelen «Årets tillitsvalgte». Forslagene sendes fortløpende til tillitsvalgt@juristforbundet.no, og siste frist er 1. november.

Konkurransetilsynet høyt rangert i internasjonal evaluering

Konkurransetilsynet kommer best ut i Norden i en evaluering av verdens ledende konkurransemyndigheter.

Hvert år evaluerer Global Competition Review verdens ledende konkurransemyndigheter. Nå har resultatene for 2015 kommet: Norge fikk 3,5 stjerner. Det er best i Norden.

Kun åtte land i verden har flere stjerner enn Norge. I Europa får Frankrike, Tyskland og Storbritannia flere stjerner enn Norge.

I evalueringen vektlegges det blant annet at tilsynet er lette å samarbeide med, generelt solide i sine begrunnelser, har profesjonelle saksbehandlere og at tilsynet har solide resultater i fusjonssaker. De grep inn i fem fusjoner i 2015.

I evalueringen vises det også til at tilsynet har fått medhold i domstolen, der Asfalt-saken trekkes frem.

«December 2015 saw a notable victory for the enforcer, after Norway's top court

Konkurransedirektør Lars Sørgard
(Foto: Paul Sigve Amundsen)

confirmed its highest-ever fine after nearly three years of appeal», heter det i rapporten.

– Det er hyggelig at Konkurransetilsynet får denne anerkjennelsen. Konkurransetilsynet gjør en viktig jobb. Et godt konkurransetilsyn er viktig for at konkurransepolitikken faktisk skal gi omstilling og effektiv bruk av samfunnets ressurser. Jeg er også fornøyd med at vi er best i Norden på denne rankingen, sier næringsminister Monica Mæland.

– Jeg er kjempefornøyd. Vi kommer best ut av landene i Norden, som er land det er naturlig å sammenligne oss med, sier konkurransedirektør Lars Sørgard.

Hanne Kristin Rohde inn i Martine-stiftelsen

Hanne Kristin Rohde
(Foto: Thomas Haugersveen)

Jurist, forfatter og tidligere polititopp Hanne Kristin Rohde går inn i styret til Martine-stiftelsen, melder NTB. Stiftelsen er oppkalt etter Martine Vik Magnussen, som ble funnet drept i London i 2008. – Jeg ser fram til å bidra for Martine-stiftelsens viktige mål: Det strider mot den allmenne rettsfølelse at saken ikke har kommet videre, og at den mistenkte ennå ikke er avhørt. Lite vil glede meg mer enn om jeg kan bidra til å forhindre at flere etterlatte må oppleve meningsløsheten i det rettsvakuemet som oppstår når kriminelle slipper unna ved å krysse landegrenser, sier Rohde i en pressemelding.

JURIST KONTAKT ser tilbake

40 år siden

«Nå har også vi telefon! Våre telefonproblemer har omsider fått sin løsning. Etter iherdige påtrykk på Televerket og Samferdselsdepartementet har vi etter 5 måneder omsider fått tilbake egen telefon.»

(Juristforbundet har fått summetonen tilbake)

30 år siden

«Kontakten mellom fakultetene blir bedre og jusstudentene blir fremstilt ikke bare som kjedelige bokormer.»

(Lovstafetten har vært en suksess)

20 år siden

«Her i vårt nye hus har vi moderne EDB-utstyr og samtlige dommere har fått nye PCer. Ikke alle har uttrykt den samme entusiasmen over dette nye verktøyet, men det egger desto mer min entusiasme til å få alle til å benytte seg av det.»

(Direktør Gunnar Bergby og Høyesterett i nytt hus)

10 år siden

«Utelgelser til toppstillinger i politiet skjer i et altfor lukket rom, mener politijuristene i Politiembetsmennenes Landsforening.»

(PEL ønsker større åpenhet)

Når over 40 advokatselskaper velger oss...

...kan du være trygg på at vi leverer kvalitet.

Amesto Translations er Norges største leverandør av translatortjenester.

amesto
Translations

Kontakt oss på: Tlf: +47 922 03 214 ·Adr: Smeltedigelen 1, 0195 Oslo

Politimetoder og personvern Åpner for bred gjennomgang av personvernlovgivningen

F.v. Ove Vanebo, Lise L. Randeberg, Jon Wessel-Aas og Jon Fitje Hofman.

Juristforbundet foreslår et utvalg som skal gjennomgå den nyeste antiterrorpakken som ble vedtatt av Stortinget. Statssekretær Ove Vanebo i Justis- og beredskapsdepartementet stilte seg positiv til forslaget i en debatt under Arendalsuka.

Tekst og foto: Caroline Svendsen

– Jeg er åpen for et utvalg som kanskje bør ha en bredere gjennomgang av hele personvernlovgivningen vår. Dette stiller jeg meg positiv til, og det er ikke utenkelig at departementet foreslår det, sier Vanebo i forbindelse med debatten «Sporing til begjær» som ble avholdt under Arendalsuka av Juristforbundet og Tekna.

Det sentrale spørsmålet i debatten var «Hvor skal grensene gå for nye, mer effektive politimetoder – i forhold til rettsikkerhet og personvern? Dermed kan det nå se ut som man er

et skritt nærmere å få oppnevnt et slikt utvalg.

– Utvalget skal være opptatt av totaliteten av overvåkingen i samfunnet og hva det innebærer. Samtidig må vi spørre oss om hva som er morgendagens utfordringer og om økt overvåking er en effektiv terrorbekjempelse, sier Curt A. Lier, president i Norges Juristforbund.

Bakteppet for Juristforbundets ønske om et utvalg, er at politiet har fått stadig større adgang til romavlytting, hemmelig ransaking og kameraovervå-

Problem

Problemet er at politikerne på Stortinget ikke selv har oversikt over hva de har gitt tillatelse til

king de siste fem årene. Stortinget har også vedtatt flere nye lover på dette området og noen mener at politiet har fått for stort handlingsrom på bekostning av den enkelte borgers personvern.

– Problemet er at politikerne på Stortinget ikke selv har oversikt over hva de har gitt tillatelse til, for det er flere lover om dette sakskomplekset ute på høring nå. Dermed kan vi ende med å få en surrealistisk lovgivning hvis ikke alle disse lovene sees i sammenheng. Derfor hilser også jeg et slikt utvalg velkommen, sier Jon Wessel-Aas, advokat i Bing og Hodneland og en forkjemper for personvern.

Han mener at også representanter for Advokatforeningen, ICJ Norge og andre relevante parter bør sitte i utvalget slik at temaet blir belyst bredest mulig. Det er Curt A. Lier enig i.

– Juristforbundet er ikke sikker på om det i dag er mulig å se totaliteten i de nye metodene som er vedtatt. Vi vil ha et så bredt utvalg som mulig og vil invitere teknologene inn, sier Lier.

Må ha god begrunnelse

Noe av det som Stortinget nylig har vedtatt innebærer at PST får lov til å drive dataavlesning direkte fra telefoner og PC'er. Dette har fått flere aktører, med Juristforbundet og Advokatforeningen i spissen, til å reagere. Dataavlesning vil forenklet si at informasjon kan leses av en

datamaskin uten at eieren er informert. For å kunne forebygge alvorlige terrorhandlinger eller attentater kan PST ta i bruk såkalte hemmelig tvangsmidler, noe som innebærer at personer som er under etterforskning ikke vet det selv. Det nye er at i de mest alvorlige tilfellene kan PST gå til slike skritt uten å spørre domstolen først, men få klarering i etterkant. Dataavlesning er imidlertid et omdiskutert tvangsmiddel og det stilles strenge krav om forholdsmessighet før det tas i bruk.

– Det er jo et helt sentralt skille i jussen mellom det som heter etterforskning og forebygging, sier Wessel Aas.

Fagdirektør Jon Fitje Hofmann i PST understreker at bruk av for eksempel dataavlesning ikke er normal fremgangsmåte når de skal gå inn i en sak.

– Vi må ha en veldig god begrunnelse når vi spør domstolen om å bruke tvangsmidler, forklarer han og opplyser at det ikke alltid er slik at domstolen gir PST tillatelse til å bruke de tvangsmidlene som ønskes.

Fitje Hofmann deler forøvrig ikke bekymringen til Jon Wessel Aas om at

Stortinget ikke har oversikt over det de har vedtatt om sterkere politimetoder.

– Jeg har liten tiltro til at Stortinget vedtar lover som det ikke selv har oversikt over. Det er ganske omfattende diskusjoner før det vedtas å bruke nye metoder, sier Fitje Hofmann.

Han peker også på at EOS-utvalget jevnlig foretar kontroll av PSTs arbeid. Jon Wessel-Aas minner om at selv om EOS er satt til å kontrollere PSTs virksomhet, er dette ingen domstol.

Fagdirektøren i PST sier at det skal mye til før de starter undersøkelser.

– Det er mye vi lar ligge, men når det er nødvendig må vi bruke de metodene som vi har og som gir resultater, sier Fitje Hofmann.

– Lovutvikling tar lang tid og teknologiutviklingen skjer hele tiden, legger han til. For PST er det viktig å følge med på utviklingen også i de kriminelle miljøene.

Jon Wessel-Aas sier på sin side at han ikke er imot at politiet får tilgang til oppdaterte ressurser i samsvar med samfunnsutviklingen forøvrig.

– Men det er ikke bare å følge den teknologiske utviklingen uten å gå inn i rettsvernet til befolkningen, sier advokaten.

Les også Curt A. Liers kommentar på side 60.

Ønsker mer samarbeid

President i Tekna Lise L. Randeberg mener teknologer og jurister må samarbeide.

– Jeg mener at vi trenger jurister som kan teknologi og teknologer som kan jus, sier hun. Lise L. Randeberg deltok også i debatten som var en del av seminaret «Sporing til Begjær.» Tekna var medarrangør av seminaret.

Hennes perspektiv er at vi ikke kan forby alt som kan misbrukes, men at vi

må ha nok kompetanse til å skjønne hva nye teknologier dreier seg om og hvordan de brukes. Randeberg stiller seg også positiv til at det opprettes et nytt utvalg som skal se på antiterroriltak i sammenheng.

– Men jeg tror det er svært viktig at et slikt utvalg har bred kompetanse og at teknologene tas med, sier hun.

Randeberg minner om at det er mange gråsoner på dette området og at det derfor er viktig å finne ut hva som kan aksepteres. En av områdene

som teknologene har svært viktig kunnskap om er kryptering. Dette er teknologi som brukes til å gjøre informasjon utilgjengelig. Politiet opplever stadig oftere at dette brukes av kriminelle.

– De fleste teknologer er opptatt av å beskytte sin elektroniske kommunikasjon fordi de er redde for eksterne hackere, men de har også stor kunnskap om krypteringsverktøy, påpeker hun.

Klimaendringer kan drive millioner på flukt

Følgende scenario ble trukket opp i debatt under Arendalsuka: Innen 2050 må 50-200 millioner mennesker flytte som følge av klimaendringer. Men i motsetning til andre fordrevne er de ikke dekket av flyktningkonvensjonen. Og det er heller ikke sikkert at det er hensiktsmessig, mente debatt deltakerne.

Tekst: Caroline Svendsen

I 2015 kom den globale flyktningkrisen for alvor på den norske agendaen, da over 30.000 flyktninger og migranter kom til Norge på flukt fra krig og katastrofer. Turen til Europa er svært krevende og bare i fjor druknet 10.000 på flukt over Middelhavet på veien til Europa. Og denne flukten til Europa fortsetter – så langt i 2016 har 13.000 mennesker blitt reddet av norske skip.

– Det er en enorm katastrofe for rettsikkerheten at 10.000 mennesker drukner på flukt, sier Curt A. Lier, president i Norges Juristforbund i forbindelse med debatten «På Flukt uten sikkerhetsnett» under Arendalsuka.

Juristforbundet arrangerte debatten i samarbeid med Redd Barna,

Miljøstiftelsen Bellona Fokus – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål, NOAS og Røde Kors.

Aktørene i debatten tegnet følgende bilde: Fremover kan også klimaendringer føre til flere konflikter og til at mennesker vil trenge beskyttelse av verdenssamfunnet. Men de som flykter fra klimakatastrofer er ikke omfattet av flyktningkonvensjonen, og det er ikke gitt at det bør bli det. Årsaken, ifølge debattantene, er at det kan gjøre situasjonen verre for flyktningene fordi verdenssamfunnet kan bli oppholdt i å krangle om regelverk i stedet for å ta tak i de reelle problemene.

Flyktningkonvensjonen skal sikre at alle som er på flukt fra uholdbare

forhold i hjemlandet skal få opphold i et annet land til det er trygt å reise hjem igjen. Konvensjonen er en av de første som ble vedtatt av FN. Ordet klimaflyktning er ikke et presist begrep, verken juridisk eller samfunnsvitenskapelig, men FN omtaler det som verdens glemte flyktninger.

Redd konvensjonen vannes ut

– Vi må beskytte flyktningkonvensjonen, og hvis vi begynner å åpne postene er jeg redd konvensjonen vil bli veldig vannet ut. Det viktigste nå er handling, hva kan vi gjøre for de som flykter og hvilke tiltak som vil virke, sier Hilde Frafjord Johnson, tidligere

Rettsikkerhet er en av kjernerettighetene for Juristforbundet og mennesker på flukt har ofte mistet sin rettsikkerhet.

visepresident i FN og dagens partisekretær i Kristelig Folkeparti.

Hun var en av innledderne i debatten. Klimaflyktningene har likevel en del rettigheter og er for eksempel omfattet av regionale lover og regler, og menneskerettighetskonvensjonen.

Heller ikke Curt A. Lier mener at det nødvendigvis er en god ide at flyktningkonvensjonen åpnes mer.

– Selv om Norge er mer tilbøyelig til å følge konvensjoner, deler jeg bekymringen for at hvis vi åpner flyktningkonvensjonen kan vi risikere at den faller, sier han.

Lier tror at de flyktningene som ankom Norge i fjor høst bare var et forvarsel av hva vi kan vente fremover når det gjelder flyktningeankomster fremover.

– Det jeg er mer opptatt av er de konvensjonene som allerede foreligger og at Norge tar sin del av ansvaret for menneskene på flukt. De er jo allerede dekket av internasjonale lovverk, sier Lier.

– Må handle raskt

– Selv om løsningen på disse konfliktene er kompliserte, er det mulig for verdenssamfunnet å gjøre noe hvis vi handler raskt. For det første trengs det en sterkere forståelse av at klimaendringer faktisk henger sammen med et økt antall flyktninger, fordi en del land vil bli ubeboelige og det vil være umulig å dyrke mat. Trolig vil slike

forhold igjen føre til en økt kamp om knappe naturressurser og flere konflikter. Derfor er noe av det viktigste verdenssamfunnet kan gjøre å bidra til at de statene som er hardest rammet av klimaendringene kan fungere bedre politisk og sosialt. Ofte er det slik at verdens mest sårbare stater også blir hardest rammet av at klima endrer seg. Vi har fortsatt tid til å gjøre noe, men vi må handle nå, sier Morten Bøås, forskningsprofessor ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt.

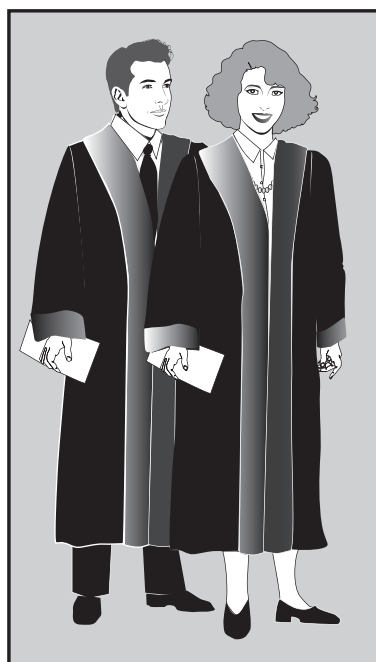
For å sette rettsikkerhet på dagsordenen har Juristforbundet utropt 2016, under forbundets 50-års jubileum, til «Rettsikkerhetens år». Året skal brukes til å styrke rettssikkerheten nasjonalt og internasjonalt. Juristforbundet har fått med seg seks andre organisasjoner i en allianse.

Bak «Rettsikkerhetens år» står Rettssikkerhetsalliansen: Norges Jurist-

forbund, Flyktninghjelpen, FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål, Miljøstiftelsen Bellona, Redd Barna, NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere og Røde Kors.

Målet for Rettssikkerhetsalliansen er å skape større bevissthet om rettsikkerhetsutfordringene i samfunnet og i verden rundt oss. Alliansen vil bygge kunnskap om rettssikkerhetens betydning, påpeke svikt og systemsvakheter og foreslå tiltak for å styrke rettssikkerheten for de svakeste.

– Rettsikkerhet er en av kjernerettighetene for Juristforbundet og mennesker på flukt har ofte mistet sin rettsikkerhet. Rettsikkerheten må hele tiden styrkes og underbygges og blant annet derfor var det viktig for Juristforbundet at flere organisasjoner er med å markerte Rettsikkerhetens år, sier Curt A. Lier.

Norskproduserte og spesialtilpassede

- Dommer- og advokatklapper
(Dame og herremodell)
- Protokollførerklapper

Kappene lages
i førsteklasses materialer,
og har helforet
forstykke.

Kr. 4 400,-
eks. mva.
og frakt

Trøa, 6493 Lyngstad
Tlf: 71 29 57 31, Fax: 71 29 57 01
E-post: ernastorvik@gmail.com
Web: www.pallansom.no

Rettssikkerhetsprisen til Lovdata

Rettslige veivisere

Stiftelsen Lovdata får i september Rettssikkerhetsprisen for sitt arbeid med å styrke rettssikkerhet og likhet for loven gjennom økt innsikt i lov- og regelverk. – De fleste rettsanvendere kan i dag vanskelig tenke seg en hverdag uten Lovdata, sier juryen. For Trygve Harvold, Odd Storm-Paulsen, og Herman Bruserud inspirerer prisen til videre innsats.

*Tekst: Ole-Martin Gangnes
Foto: Thomas Haugersveen*

Ved starten i 1981 var det ikke lett å se for seg den betydningen Lovdata har fått. Heller ikke for Trygve Harvold, tidligere direktør i Lovdata og nå spesialrådgiver samme sted.

– Den gang vi startet opp kunne vi naturligvis ikke ane at dette skulle bli så stort som det er blitt. Utviklingen skyldes teknologien og ikke minst internett. Nettet har jo endret hele samfunnet, sier Harvold.

Han var med å starte stiftelsen for 35 år siden og ble Lovdatas første direktør, en jobb han hadde helt fram til 2010. Da overtok nåværende direktør Odd Storm-Paulsen.

Juristkontakt møter Trygve Harvold, Odd Storm-Paulsen og Lovdatas styreleder Herman Bruserud i stiftelsens lokaler i Oslo sentrum. Her arbeider 26 ansatte med å vedlikeholde og utvikle nærmere 200 informasjonsbaser. Det er også en populær arbeidsplass for jusstudenter. Systemet inneholder lover, forskrifter, rundskriv, lovforarbeider, rettsavgjørelser, vedtak, uttalelser, juridiske artikler, internasjonale rettskilder og merknader og kommentarer til rettskildene.

Inntektene kommer fra profesjonelle brukere som ønsker tilgang til alt, men en rekke lover, forskrifter og avgjørelser ligger åpent og gratis for alle.

– Hovedoppgaven vår er å sikre tilgangen til rettsregler. Da man startet hadde man ikke full oversikt og vi har senere fått en opprydding i forskrifter. Kjennskap til reglene er en forutsetning for rettssikkerhet. Med årene har vi fått en helt annen tilgang på kilder. De største dokumentmengdene i dag er EU dokumenter. Internasjonaliseringen har vært enorm, forteller direktør Odd Storm-Paulsen.

Styreleder Herman Bruserud peker også på at tilgang til rettsinformasjon er helt vesentlig for rettssikkerheten.

– Vi takker for prisen. Den inspirerer til videre innsats og er en påminnelse også for oss om at vi spiller en rolle for rettssikkerheten. Lovdata er en viktig del av arbeidshverdagen for

jurister. Mange tar det kanskje for gitt, men det ligger mye arbeid bak, sier han.

Bruserud peker på at rettssamfunnet blir stadig mer kompleks. For den enkelte betyr det at det kan være vanskelig å orientere seg i de relevante rettsreglene – og det kan være et rettssikkerhetsproblem.

– I det bildet er enkel tilgang til oppdatert og systematisert rettsinformasjon en nøkkelfaktor.

Lovdata er en privat stiftelse og ble opprettet av Universitetet i Oslo og Justisdepartementet. Formålet er å opprette, vedlikeholde og drive systemer for rettslig informasjon. Stiftelsen kan bidra med forskning og utvikling innenfor stiftelsens formål. Lovdatas fremste oppgave er en total digitalisering av hele det norske regelverket.

I 2001 var Norge det første landet som kunne gjøre elektronisk kunngjøring av regelverk til offisiell kunngjøring.

// **Da man startet hadde man ikke full oversikt**

«Etableringen og utviklingen av Lovdata har vært svært viktig for å sikre likhet for loven. Lovdata bidrar til bedre og mer kunnskap om rettsregler og praksis, også utenfor juristkretser», skriver juryen for Rettssikkerhetsprisen i sin begrunnelse og peker på at arbeidet bidrar til mer effektiv saksbehandling og sikrere beslutninger gjennom utnyttelse av juridisk kompetanse.

Selmer, Bing og Harvold

Juryen for prisen peker på at Lovdata er en selvsagt del av svært mange rettsanvenderes hverdag, og at Lovdata bidrar med digital tilgang til nærmere 200 informasjonsdatabaser. I tillegg

produserer Lovdata juridiske tidsskrifter og trykksaker – Lovdata leverer tekst til Norges Lover, Norsk Lovtidend, Fagbokforlagets og Cappelen Akademiske Forlags særtrykk.

Ved nedleggelsen av Rettens Gang og Rettstidende har Lovdata også tatt ansvar for å videreføre et redaksjonelt utvalg av rettsavgjørelser fra Høyesterett, lagmannsretten og tingrettene; Lovdatas flaggsaker.

– Norge har spilt en fremtredende rolle i digitalisering av rettslig informasjon og var tidlig ute. Man kan si at data har vært med å utvikle jussen samtidig som jussen selvfølgelig har påvirket teknologien. Det er et spennende samspill, sier Trygve Harvold.

Han ble på begynnelsen av 1970-tallet knyttet til jus og edb-virksomheten ved Universitetet i Oslo, ledet av professor Knut Selmer og Jon Bing. Dette miljøet utviklet seg til det som i dag er Senter for rettsinformatikk. Harvold peker på Knut Selmer og Jon Bing blant dem som var med å legge grunnlaget for digitaliseringen.

Sammen med Jon Bing utga Harvold i 1977 boken «Legal Decisions and Information Systems», som ble tildelt Kongens akademiske gullmedalje. Trygve Harvold ble i 1999 utnevnt til Ridder av St. Olavs Orden «for fortjeneste av Lovdata» og han har vært helt sentral i den utviklingen som har gjort at Lovdata ligger langt framme internasjonalt.

– Lovdata var tidlig på nett – allerede fra 1. januar 1995. Da la vi ut Lovtidende på nett. Året etter kom lovene. Teknologien har vært med på å forandre det juridiske systemet, sier han.

Tidligere styreleder i Lovdata, Knut Kaasen, forteller i stiftelsens siste årsmelding om betydningen Trygve Harvold, Knut Selmer og Jon Bing har hatt for juristers arbeidshverdag

– Knut Selmer var helt sentral og instrumentell i Lovdatas etableringsfase, sammen med blant annet Jon Bing og Trygve Harvold. Selmers rolle var primært knyttet til Det juridiske

Trygve Harvold var med å starte stiftelsen for 35 år siden. Han var Lovdatas første direktør, og har vært sentral i arbeidet med å digitalisere rettslig informasjon.

De største dokumentmengdene i dag er EU dokumenter. Internasjonaliseringen har vært enorm, forteller direktør Odd Storm-Paulsen.

fakultet i Oslo og Lovsamlingsfondet. Selmer var blant dem som kom på at lovsamlingen burde digitaliseres, skannes og lagres i maskinlesbar form, sier han.

Om Trygve Harvold, sier Kaasen at han har en unik kombinasjon av å være jurist, økonom, teknolog og strateg. Derfor var det ikke lett å finne etterfølgeren da Harvold skulle fratre direktørstolen. Men ifølge Kaasen fant man rett person i Odd Storm-Paulsen, etter at Jon Bing foreslo Storm-Paulsen i en samtale med Kaasen.

– Hver fase vil ha forskjellige behov. Det var utenkelig å etablere Lovdata og drive stiftelsen frem til i dag uten Trygve Harvold. Men på et punkt var det tenkelig å drive det videre uten Trygve. Det er et kompli-

// Dette handler om arbeidshverdagen til jurister flest

ment til Trygve. Han kunne ha gjort seg selv helt uunnværlig. Men det var ikke situasjonen, sier Kaasen i Lovdatas årsmelding. Odd Storm-Paulsen overtok som direktør i 2010.

Nye tjenester

Juryen legger vekt på at Lovdata ikke bare er rettet mot profesjonelle rettsanvendere, men også bidrar med tilgang til lover og regler via sin offentlig tilgjengelige nettside.

«Lovdata bidrar til å opplyse befolkningen om rettsregler, teori og

praksis. Nettsiden gir oversikt og kunnskap om både norske og internasjonale rettskilder», sier juryen.

Lovdata har mellom to og fem millioner oppslag i måneden. Antallet oppslag på gratissidene til Lovdata passerte i 2014 hele 50 millioner på årsbasis.

«Dette betyr at de er den ledende formidler av kunnskap om juridiske rettsregler til befolkningen i Norge», fastslår juryen.

– Det må stadig utvikles tjenester og forbedres tjenester. Vi tilbyr tjenester både for det profesjonelle markedet samtidig som vi har masse åpent tilgjengelig. Utvikling skjer innen nye databaser, nye arbeidsverktøy, abonnement på varslinger osv, sier Odd Storm-Paulsen. ►

– Prisen inspirerer til videre innsats, sier styreleder i Lovdata, Herman Bruserud.

– Det er hele tiden en avveining hva vi skal ta betalt for eller ikke.

Det mest populære blant gratisstoffet er for tiden Arbeidsmiljøloven, Plan- og bygningsloven, Folketrygdloven, Straffeloven og Opplæringslova. Akkurat i sommer har dommen i den mye omtalte Hemsedal-saken ligget høyt på listen etter at saken eksploderte i sosiale medier.

Mobilbruk øker, men mest på innhold fra de åpne sidene.

– Det er ikke så mye på de profesjonelle sidene, men også der øker bruk av ulike bærbare maskiner. Vi er også på sosiale medier. På Lovdata Student på Facebook er det god aktivitet og vi besvarer også en del henvendelser på twitter, sier Storm-Paulsen.

Uavhengighet

Odd Storm-Paulsen, Trygve Harvold og Herman Bruserud understreker at Lovdata er en privat stiftelse uten bindinger.

– Vi er en privat stiftelse og er uavhengig av staten og kommersielle krefter. Uavhengigheten er viktig for oss fordi vi ikke skal påvirkes i avgjørelsene om hva og hvordan informasjon gjøres tilgjengelig. Vi har for eksempel hatt diskusjoner med domstoler om hvorvidt en avgjørelse skal offentliggjøres. Det er også viktig for oss å være uavhengig av budsjettprosessene.

Ved oppstarten var det et poeng at Lovdata ikke havnet på utenlandske hender.

– Organiseringen har hatt mange positive sider. Vi skal holde anstendige priser. Vi hører fra advokater som abonnerer på andre tjenester i utlandet at det gjerne er mer kostbart der. Det blir også uheldig i et rettssikkerhetsperspektiv; man kunne risikert at kun noen advokater hadde råd til full tilgang til alt i tjenesten. Det er heller ikke alt vi arbeider med som er like kommersielt interessant, men som er viktig for rettssikkerheten. Vi har hatt en modell der vi har bygget kapital skritt for skritt, sier de.

Lovdatas styret vårt er sammensatt av både private og offentlige aktører.

– Alle deler av justis-Norge er representert og holder hverandre litt i sjakk. Det sikrer en fin balanse. Vi har ikke opplevd konfliktsaker.

Tidligere styreleder Knut Kaasen sier det slik i et intervju i siste årsmelding:

– Noen har oppfattet Lovdata som en del av staten. Noe det er helt klart at Lovdata ikke er og ikke skal være – av både praktiske og prinsipielle grunner. En forvalter av primærrettskilder i et samfunn må være uavhengig av en så viktig aktør som staten og bør på den annen side heller ikke kunne settes i kommersielt spill.

Teknologisk brytningstid

Lovdata preges ikke av mye gjennomtrekk: Trygve Harvold satt som direktør i tretti år og er fortsatt tilknyttet som spesialrådgiver. Nåværende direktør har vært i Lovdata i seks år. Forrige styreleder Knut Kaasen satt i tjuefem år og nåværende styreleder trives også godt med vervet.

– Det er et stimulerende og spennende miljø her. Vi konkurrerer kanskje ikke på lønn, men vi gjør det absolutt når det gjelder spennende arbeidsoppgaver. Dette er en arbeidsplass preget av entusiasme og eierskap til arbeidsoppgavene, sier Harvold og Storm-Paulsen.

– Dette handler om arbeidshverdagen til jurister flest og er ditto inspirerende å jobbe med. Det er befriende

å ikke ha et kommersielt formål. Vi kan tenke langsiktig, sier styreleder Herman Bruserud.

Knut Kaasen sier i et intervju i siste årsmelding at Lovdatas sjel er uløselig knyttet til Lovdatas ansatte.

– Lovdata er ikke bare business. Om ikke Lovdatas ansatte var glade i stiftelsen, hadde det vært en helt annen virksomhet. Jeg tror den ville ha gjort en dårligere jobb.

Lovdata gjør alt selv og bruker nesten ikke konsulenter.

– Det gir oss en veldig bra fleksibilitet, sier Storm-Paulsen, Harvold og Bruserud.

– Hva ser dere i framtiden for Lovdata?

– Vi er i en teknologisk brytningstid. Vi ser utvikling innen et felt som roboter og kunstig intelligens. Utvikling kan

Vi er i en teknologisk brytningstid

gå fort. Dessuten fortsetter internasjonaliseringen. Spørsmålet blir hvilken rolle Lovdata skal spille i et samfunn som er i utvikling på mange måter. Det er mange av de samme spørsmålene for eksempel advokatbransjen stiller.

Herman Bruserud sier utviklingen byr på både utfordringer og muligheter.

– Det blir mer krevende å tilby kvalitetssikret og adekvat rettsinformasjon, samtidig som den teknologiske utviklingen stadig gir nye verktøy. Det er vårt mål å takle utfor-

dringene ved bruk av verktøyene og derigjennom sikre enda bedre rettsinformasjon for brukerne. Dette er vårt bidrag til rettssikkerheten.

– Hva skjer med jus-Norge hvis dere har nedetid på nett?

– Det har vi ikke. Vi har en veldig god statistikk på driftssikkerhet. Men det er et interessant spørsmål. Hele samfunnet er sårbart på den måten, sier Harvold.

For som juryen for Rettssikkerhetsprisen sier det; De fleste rettsanvendere kan vanskelig tenke seg en hverdag uten Lovdata.

Kronprins Haakon deler ut prisen

Kongehuset er representert når Rettssikkerhetsprisen deles ut for tiende gang.

27. september foregår den årlige Rettssikkerhetskonferansen – og som vanlig deles Rettssikkerhetsprisen ut under denne konferansen, som arrangeres av Juristforbundet. I år er det tiende året prisen deles ut.

10-års jubileet, som sammenfaller med Juristforbundets 50-års jubileum, markeres ved at Kronprins Haakon deler ut prisen sammen med juryleder, professor Hege Brækhus.

Rettssikkerhetskonferansen er lagt til Grand Hotel i Oslo. Prisen er et stipend på kr 75 000,- kroner.

Juryen for Rettssikkerhetsprisen 2016 har bestått av Hege Brækhus, professor dr. juris ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Tromsø –

(Foto: Dimitri Koutsomytis, = Oslo / Det kongelige hoff)

Norges arktiske universitet, Sven Ole Fagernæs, tidl. regjeringsadvokat og sysselmann på Svalbard, Siv Hallgren, advokat/partner i Advokatfirmaet Elden DA, Guri Hjeltne, dr. philos., direktør ved Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter,

professor II ved Handelshøyskolen BI og Knut Storberget, advokat, stortingsrepresentant, tidl. justisminister. Rettssikkerhetsprisen er opprettet av Norges Juristforbund og ble første gang utdelt i 2006.

Stine Sofie Senteret åpner dørene Nytt tilbud for voldsutsatte barn

Det var en naiv og urealistisk drøm. Ada Sofie Austegard ønsket å bygge verdens første senter for voldsutsatte barn med fokus på mestring og opplevelser. At hun knapt nok hadde en krone å legge i prosjektet, stoppet henne ikke. Denne høsten åpner Stine Sofie Senteret.

Tekst og foto: Aina Johnsen Rønning

Lederen av Stine Sofies Stiftelse, Ada Sofie Austegard, benyttet seg av alle sine sosiale og administrative egenskaper – og overtalte høy og lav til å investere i senteret. Det startet med 12 millioner fra Ronald McDonalds barnefond og deretter 10 millioner fra Gjensidigestiftelsen. På rekordtid ble senteret bygget, og denne høsten kan Austegard invitere inn de første familiene. Stine Sofie Senteret ligger i Grimstad kommune og er et mestringssenter for voldsutsatte barn og unge, deres omsorgspersoner samt søsken.

Som Pippi sier det – «Det har jeg aldri gjort før, så det får jeg sikkert til». Ada Sofie Austegard startet med å lete

etter erfaringer i utlandet. Men ingen steder fant hun et liknende nasjonalt senter for voldsutsatte barn, så det ble til å måtte prøve og feile. Senteret skal ta inn barn i alle aldre, og mens foreldrene skoler og styrkes i å være trygge omsorgspersoner, skal barna leke og være sammen med andre barn som har lignende erfaringer.

Foran senteret er det lekeplass for de mindre barna, høner og kaniner skal inn, og byggene som skal huse de tolv familiene er enkelt innredet for der skal en bare hvile eller sove. Bak senteret skal det bygges svømmebasseng («det har vi ikke penger til, men det får vi til»), og ballbinge/skøytebane. På senteret er det en stor gymsal med basketmål og klatrevegg, og man finner et allrom, kino, lydstudio og lekerom.

– Det er lagt opp til aktiviteter slik at alle barn fra null til atten år vil få spennende og gode opplevelser. Vi har også et eget PC rom. Barna blir jo ikke speidere på en uke, så de må få lov til å game litt. Men vi begrenser det. To timer foran PC'en, og så ut for å lyse etter krabber eller noe, sier Ada Sofie Austegard til Juristkontakt.

I 2009 fikk Ada Sofie Austegard og Stine Sofies Stiftelse Rettssikkerhetsprisen. Prisen, som er opprettet av Juristforbundet, ble gitt for stiftelsens rettspolitiske arbeid med å styrke

barns og pårørendes rettssikkerhet. Stine Sofies Stiftelse ble opprettet etter den såkalte «Baneheia-saken», der Austegards datter Stine Sofie var et av drapsforene.

– Vi satset alt, arbeidskarriere og penger. Vi startet bokstavelig talt med tomme hender, men med et brennende engasjement. Sammen har vi fått til mer enn vi kunne drømme om, sa Austegard i forbindelse med Rettssikkerhetsprisen.

Og nå har altså stiftelsen fått til enda mer – drømmen om å etablere et mestringssenter for voldsutsatte barn er blitt virkelighet.

Tusen søkere

Ved siden av senteret ligger kompetansebygget – et bygg Austegard ikke hadde drømt om å få til. Få uker før oppstart er bygget fremdeles en byggeplass, stiftelsen har prioritert å få på plass de fem leilighetsbyggene først. Vi klatrer opp stiger og balanserer på syv toms syv mens Austegard gestikulerer. Det store rommet ut mot barnas lekeplass skal bli hennes eget kontor.

– Jeg som alltid har tenkt at det er teit med disse fine kontorer til lederne av frivillige organisasjoner, og så får jeg det aller fineste selv, sier hun unnskyldende.

28 ansatte skal jobbe ved senteret. Det var rekord i antall søkere – 1000 ►

Stiftelsen håper å fylle hele veggene med sponsorer.

Ada Sofie Austegard, her ved statuen som er laget av kunstneren Unni Storm-Johannesen.

søkere på 16 jobber, og stiftelsen har kunnet velge og vrake i distriktets beste psykologer, terapeuter, jurister og kokker. Man har til og med ansatt en skuespiller for å aktivisere barna. For å få det til har man lånt 35 millioner. («Vi satser hele organisasjonen på dette»). Hele anlegget vil koste 75 millioner.

I tillegg til Gjensidigestiftelsen har barnefondet til McDonalds bidratt til å bygge de fem boligene. Fondet skal også stå for vedlikeholdet av boligene de neste 20 årene. Det spørres om det blir så mye vedlikeholdsutgifter; senteret har valgt kvalitetsløsninger fordi man ønsker at oppholdet i Grimstad skal oppleves som et pusterom i hverdagen. Familien som kommer kan være både ressursvake og ressurssterke, og tanken er at de skal møtes med kvalitet og gode materialvalg. Boligene er laget i heltre, utsmykningen arbeides det med kontinuerlig og interiørdesigner har stått for fargevalget. Alle detaljene har holdt Austegard våken om natta forteller hun. Til og med seriset er egendesignet for senteret av den kjente Øistein Blyant.

– Asjettene er dekorert med alle mulige følelser, for her skal alle følelser få lov til å komme frem. Men, krusene er bare glade, for du er jo alltid glad når du drikker kakao, ler Austegard.

Og kakao blir det mye av. Fest blir det hver fredag. Da dekkes det på med hvite duker i det store auditoriet, og tacoen kommer på bordet. Til dessert blir det is fra senterets egen McFlurry-maskin. Hele fredagen blir en eneste lang fest, faktisk. Det starter med et eget opplegg i dyreparken, og ender i teater, film, musikk og fremførelser på kvelden. Målet er at ungene skal ha det så moro som det overhodet er mulig – og oppholdet skal være helt gratis for familiene.

– En mor gråt i telefonen da jeg fortalte om hva vi kunne tilby dem. Hun hadde aldri hatt råd til å ta ungene med på ferie, sier Austegard.

Kurser foreldrene

Mens ungene har det gøy, skal foreldrene kurs. Selv om de foreldrene som kommer til senteret ofte har opplevd vold og mishandling fra en partner, så kan også de styrkes i omsorgsrollen, er stiftelsens erfaring.

– Jeg har hatt så mange samtaler der jeg har lurt på om det er de voksne eller barna som er traumatisert. De voksne trenger hjelp og å få enkle verktøy for å være en trygg og god voksen, sier Ada Sofie Austegard.

– Og om dere oppdager at forelderen selv tyr til psykisk eller fysisk mishandling?

– Vi melder i fra om vi ser at en voksen ikke har omsorgsevne. Det må vi gjøre, men det er klart et dilemma, for vi er jo her for å hjelpe og styrke foreldrene.

– Men, dere skal ikke være noe behandlingssenter?

– Vi beveger oss ikke inn på det vi kaller behandling. Men, hva er egentlig behandling? Vi har hatt en prøveuke og fikk tilbakemelding om en gutt som hadde måttet blitt fulgt av moren over alt, og etter oppholdet var det første han gjorde å kaste seg på sykkelen. En jente fortalte etter oppholdet at hun «liksom var blitt så glad inni kroppen sin».

– Viste prøveuka noen mangler ved opplegget?

– Ja, vi ser at vi ikke har råd til å ha tolk til stede hver dag. Det er et problem for de voksne som ikke skjønner norsk, sier Austegard.

Familier som har opplevd vold og traumer kan komme til senteret tre ganger om de ønsker et re-opphold. Hvert opphold er fra mandag til lørdag – for at man ikke skal måtte ta barna ut av skolen over lengre tid. Senteret skal ha alt tilgjengelig slik at det bare er å ta med seg en koffert med vanlige klær, for å gjøre det mulig også for de som har stram økonomi å bli med på aktivitetene.

Avhengig av juristene

Nettopp det at familiene ofte er i svært vanskelig situasjon, gjør at Austegard ber landets jurister og advokater om å gjøre dem oppmerksom på tilbudet.

– Foreløpig raser det ikke på med søknader. Husk at dette ofte er foreldre som er så ressurssvake at de ikke klarer å sende en mail. Vi er avhengig av at advokater, jurister og andre hjelper familiene med å søke. Særlig bistandsadvokater bør være oppmerksom på tilbudet. Vi har jurist, sosionom og andre på senteret som kan lette bistandsadvokatens jobb. Det er som kjent grenser for hvor mange timer en bistandsadvokat kan legge inn under stykkprisordningen, og vi kan bruke tid på å forklare hvordan rettssystemet fungerer og hvor lang tid ting kan ta. Ved å bruke oss kan bistandsadvokaten slippe unna mye

En mor gråt i telefonen da jeg fortalte om hva vi kunne tilby dem

frustrasjon som klientene sitter med. Også jurister i BUP, barnevernet og andre instanser bør hjelpe familiene med å søke seg hit, sier Austegard.

Den første tiden ble senteret en kasteball mellom departementene, og Austegard sier hun takker barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne for at senteret fikk et hjem under et departement. Først søkte stiftelsen om at de kunne få en plass under Justisdepartementet. De ville ikke ha dem, og henviste til Barne- og Likestillingsdepartementet. Som

heller ikke ville ha dem, og mente senteret burde være Helsedepartementets ansvar.

– Helsedepartementet pekte på Justisdepartementet, og da var vi tilbake til start. Så ble det regjeringsskifte og Horne sa høyt og tydelig at hun ville ha oss. Det er vi henne evig takknemlig for, sier Austegard.

– Og hva er den største utfordringen fremover?

– Å få driftstilskudd under en anbudsordning. Vi lever nå fra år til år og er sårbare for politiske endringer.

– Og utfordringene i forhold til barna?

– De sterkeste følelsene til barn som har opplevd vold og omsorgssvikt er skam og ensomhet. Det vil vi fjerne. De skal føle seg som superhelter når de drar herfra, sier Ada Sofie Austegard.

JUC NORGE

Faglige nettverk på høyt nivå

JUC Norge tilbyr pr i dag 17 faglige nettverk innen forskjellige fagområder. Ved å delta i et nettverk får du ikke bare en sterk faglig forankring. Du får også en utvidelse av ditt profesjonelle nettverk som du kan bruke til å utveksle kunnskap i forbindelse med konkrete saker du arbeider med. JUC engasjerer dyktige nettverksledere, og deltakerne holder et høyt faglig nivå.

Tilbudene om nettverk har slått meget godt an i Norge, og over 450 deltakere har meldt seg på. Flere nettverk har nå gjennomført sin første sesong med fire samlinger. Mange av deltakerne er svært fornøyde, og ønsker å bli med videre i neste sesong. Nettverket kan forventes godkjent som obligatorisk etterutdanning for medlemmene i Advokatforeningen.

Les vårt magasin på
www.juc.dk/nettverk

Gå inn på www.juc.dk/norge for mer informasjon eller kontakt
Country Manager Kjell Øiestad,
epost: ko@juc.no
eller mobil: 95 73 19 74

Ny medarbeider i JUC Norge:
Katharina Sagen Lerkend, Network Manager

JUC

Utviklingen i JUC Norge er positiv. Flere nettverk er under etablering, og vi har ansatt en Network Manager som skal sørge for fortsatt god og økende aktivitet.

Scandinavian Star-granskere skuffet over politiets henleggelse – Vi anker, men fester vår lit til stortingets granskingsskomite

Advokat Sigurd Klomsæt og ledelsen i Stiftelsen etterforskning av mordbrannen Scandinavian Star er sterkt misfornøyd med politiets nye etterforskning av Star-brannen og anker henleggelsen til statsadvokatene.

Tekst: Tore Letvik

Brannen som herjet skipet i 1990 krevde 159 menneskeliv. Fortsatt, 26 år etter er ingen blitt holdt strafferettslig ansvarlig for ildspåsettelse om bord.

– Vi mener politiet har gjort en dårlig jobb, og at viktige opplysninger ikke er blitt vektlagt. Det kan se ut til at Stortingets granskingsskomisjon og dens arbeid og konklusjoner er det som må til for at berørte parter i Scandinavian Star-saken skal kunne få svar på hvorfor brannene startet om bord på skipet, sa Klomsæt.

Han og stiftelsen kalte inn til pressekonferanse 16. august – nøyaktig en uke etter at politiet på sin pressekonferanse kunngjorde at de henla saken etter to års ny etterforskning.

– Saken er henlagt på grunn av manglende bevis, opplyste påtaleansvarlig Hanne Fauske i Oslo politidistrikt den 9. august.

Stiftelsen etterforskning av mordbrannen Scandinavian Star er sterkt kritisk politiets arbeid i saken. Stiftelsens advokat Sigurd Klomsæt mener beslutningen om henleggelse er uakseptabel. Panelet samlet fra v. Terje Bergsvåg, Sigurd Klomsæt, Gisle Weddegjerde, tidligere skipsinspektør Flemming Thue Jensen og Håkon Winterseth. (Foto: Terje Pedersen / NTB scanpix)

Hun understreket at etterforskningen kan bli tatt opp igjen.

– Mordbrann vil ikke lenger bli foreldet. Skulle det komme nye opplysninger vil en gjenopptakelse måtte vurderes, sa Fauske.

En hypotese har vært at motivet for brannen var forsikringssvindel. Politiet slo fast at dette ikke var tilfelle.

– Det er ikke avdekket noe påfallende ved de avtalemessige forholdene. Det er ikke fremkommet opp-

lysninger som sier at skipet ble satt i brann med økonomiske interesser som grunn, sier etterforskningsleder Terje Bechmann Dahl på politiets pressekonferanse om Scandinavian Star-etterforskningen.

– Mangelfull etterforskning

Det var en tydelig skuffet ledelse i stiftelsen som møtte pressen under pressekonferansen uken etter. Stiftelsen og dens advokat Sigurd

Klomsæt anker henleggelsen og presenterte flere forhold de mener ikke er gått godt nok etter i sømmene.

– Video av brannen viser en vedvarende intensiv brann på ett og samme sted på båten. Flammer sto 3-4 meter til værs i nærmere fire timer. En slik brann oppstår ikke uten tilførsel av brennbar væske. Våre undersøkelser har da også vist det manglet 120.000 liter diesel fra båtens brennstofftanker etter at brannen var slukket. Hvordan så store mengder diesel bare kan forsvinne har politiet ikke gitt noe svar på, annet enn å fortelle at ingen av de nå har intervjuet av redningsmannskaper kan huske noen lukt av diesel. Men det er faktum at det var personer som fortalte om diesellukt umiddelbart etter brannen i 1990. Dette er ikke tatt med i den nye etterforskningen, sa Gisle Weddegjerde, som er sjøteknisk sakkyndig for stiftelsen, og til daglig ansatt som skipsinspektør i det maritime klassifiseringsselskapet Lloyd's Register Group.

I følge Weddegjerde kan brannintensiteten som ble observert om bord Scandinavian Star harmonere med tilførsel av diesel av samme mengde som er forsvunnet fra skipets drivstofftanker.

– Uten tilførsel av brennbar væske ville den intense brannen med 3-4 høye flammer avtatt ganske raskt, sa Weddegjerde på pressekonferansen.

Stortingets kommisjon

– Jeg kan love fortsatt videre kamp, sa advokat Sigurd Klomsæt.

Han krever nye avhør av flere vitner og sier han akter å «holde trykket oppe». Blant det stiftelsen nå fester sin lit til, er arbeidet som gjøres av Stortingets granskingskommisjon, som skal avgi rapport innen 1. juni neste år.

Klomsæt, som representerer stiftelsen, aksepterer ikke at politiet henla saken på grunn av manglende bevis.

– Bevisene står i kø. De tekniske rapportene som politiet har framlagt, holder ikke faglig mål, hevdet han.

– Det manglet 120.000 liter diesel fra drivstofftankene på Scandinavian Star etter brannen. En mengde diesel som kan harmonere med at brannen om bord ble tilført væske og dermed kunne brenne intenst i nærmere fire timer, sier Gisle Weddegjerde, som er stiftelsens sjøtekniske sakkyndige. (Foto: Tore Letvik)

Stiftelsen og dens sakkyndige eksperter, blant dem den tidligere danske sjøfartsinspektøren Flemming Thue Jensen, avviser teorien om brannspredning via varmegang i skroget. I stedet mener stiftelsen at det er snakk om flere uavhengige branner og at det er tilført store mengder dieselolje for å holde den ved like.

Den danske støtteforeningen etter Scandinavian Star-brannen har i likhet med stiftelsen bestemt seg for å påklage politiets henleggelse til Statsadvokaten, mens den norske Støttegruppen etter Scandinavian Star fremdeles har spørsmålet til vurdering.

Scandinavian Star-saken

- MS «Scandinavian Star» var en havgående bilferge som ble bygd i 1971 og opphugget i 2004. Skipet er kjent for en mordbrann i 1990 hvor 159 mennesker omkom.
- Natt til 7. april 1990 ble det påsatt brann ombord på «Scandinavian Star» underveis fra Oslo til Frederikshavn. Det var 383 passasjer og 99 besetningsmedlemmer ombord på skipet. 159 mennesker omkom hvorav 136 norske.
- Det her i mange år vært fremsatt påstander om at omstendighetene rundt brannen ble mangelfullt etterforsket, slik at de egentlige brannårsakene ikke er kommet frem.
- Oslo politidistrikt avsluttet tidligere i år en toårig gjenopptatt etterforskning av brannen, uten å kunne konkludere særlig annerledes enn det tidligere etterforskning har gjort, og henla saken på grunn av manglende bevis.
- En granskingskommisjon nedsatt av Stortinget undersøker også saken, og skal avgi sin rapport før neste sommer.

International Negotiation Competition 2016

Sterk norsk plassering i internasjonal forhandlingskonkurranse

Pauline Helle og Turid Oma, Norges lag i INC 2016, kom på en knallsterk fjerdeplass blant 26 lag under sommerens store internasjonale forhandlingskonkurranse i Sveits. Her skriver de om prosessen og hva de sitter igjen med av erfaring.

*Av Pauline Helle og Turid Oma,
Norges lag i INC 2016*

«Hva om vi møter sånne slemme forhandlere, Roar?», «Hva om vi skaper dårlig stemning hvis vi er for harde?» Vi har nok stilt over to hundre forhandlingsrelaterte spørsmål til hverandre og til våre coacher Roar ThunWægger og Michael Rummelhoff fra Juristforbundet. Vi har i løpet av våren deltatt i tre forhandlingskonkurranser, først i Oslo, så nasjonalt og til slutt internasjonalt i Sveits der vi kom på 4. plass. Dette har involvert en god dose selvrefleksjon, ubehag og latter. Til sammen har vi lagt ned rundt 100 timers arbeid og mottatt 30 timers coaching. Fra starten til slutten av konkurransen har vi endret oss betydelig som forhandlere.

I alle trinnene av konkurransen har vi blitt tildelt et fiktivt saksforhold der vi skal representere en av partene. Vi har blant annet representert en kinesisk multimilliardær som vil kjøpe et tysk fotballag, kakaobønder fra Bolivia og et noe uetisk multinasjonalt medieselskap som ville lage nytt TV konsept – vi har med andre ord forhandlet om veldig mye vi viste svært lite om.

Vi visste skamfullt lite om fotball, og måtte google hvor mange som spiller på en fotballbane av gangen. Da vi fikk fotballoppgaven tenkte vi – fillern. Vi lærte om det kinesiske fotballmarkedet, så på Bundesliga og eierskapsutviklingen rundt de store klubbene i Europa som PSG og Manchester City. Noe vi virkelig har tatt til oss er at man må ikke kunne alt det tekniske for å være en god forhandler, du må forstå klientens interesser – og det er mye vanskeligere enn man skulle tro. Hva var viktigste for vår klient? Var det statusen eller prisen eller tilhørigheten til hans favorittlag? På dette punktet har vi fått mye coaching – den evnen til å sortere faktum og se interessene bak, som klienten ofte selv ikke evner å artikulere. Coachene våre og INC har satt dette høyt i fokus og fremhever at dette er noe mange jurister overser i sitt yrke.

God lytter

Et råd vi fikk første kursdag før konkurransen startet i Oslo, var å være en god lytter – at de beste forhandlerne er de beste lytterne. Vi trodde begge vi forsto hva det betydde. Der tok vi feil. Det var ikke før vi var i Sveits at vi faktisk forsto hva dette rådet innebar, selv om vi hadde fått høre etter hver runde at vi kunne «lytte bedre». Vi forsto ikke hva det var vi ikke forsto, vi hadde lyttet vi!

Under fotballrunden mot laget fra Bergen nasjonalt, kom vi ikke til noen enighet. Vi hadde på bordet en deal på 175 millioner euro, men guttene fra Bergen ville fortsatt heller gå konkurs enn å bli enige med oss. Da hadde vi bommet på noe. Etter runden spurte Roar oss «Følte dere at Bergensgutta lyttet og forsto dere?». Nei, jeg gjorde i grunn ikke det. «Lyttet dere til dem da?» Ja. «Ja vel, men viste dere det?» Det var et uventet spørsmål. Hadde vi kommunisert at vi hørte på? Lytting i forhandling er ikke en introvert handling – det er en ekstrovert, eksplisitt handling som motparten skal se, høre og oppleve. Det hadde vi ikke tenkt på.

Et annet uventet aspekt ved den tilsynelatende passive handlingen å lytte var hva som psykisk skal til for å lytte effektivt. Mange jusstudenter vil nok kjenne seg igjen i refleksjonen om å

Turid Oma (t.v.) og Pauline Helle markerte seg sterkt under INC 2016 i Sveits.

ta ordet og «ha kontroll» og ikke minst «å ha rett». Under coaching for rundene i Sveits ble vi drillet – ikke i retorikk, men i empati. Å virkelig lytte handler om å høre hva den andre sier uten egen agenda enn å ta imot informasjonen og forstå hva den andre mener. Det var noe av det mest krevende og ubehagelige vi har gjort, men som det hjalp.

Den andre ferdighet Roar og Michael var opptatt at vi skulle forbedre var at vi skulle ankre kravene våre, og ankre de høyt. «Dere skal ankre så høyt at dere er flaue over dere selv», sa Roar. Der møtte coachene våre mye motstand fra oss. Vi kunne ikke forstå at å ankre så høyt ville skape annet en dårlig stemning og fremstille oss som økonomisk naive. «Dere skal ankre på minst 25%» sa Michael, jeg svarte noe så kontant som «Det skjer ikke. I hvilken verden er det rimelig. Det vil bare fremstå som tåpelig og kan ikke forsvares. Klient er fornøyd med 0% og bærer ingen av kostnadene». Vi endte med å ankre på 25% og fikk kjempeutelling fra dommerne i INC.

Teamet fra Juristforbundet forklarte at det å ankre høyt handlet ikke om å være grådige eller å bryte med norsk etikk (som vi opplevde det var), men å kunne gi rom til å «gi» underveis. Det satt langt inn å ankre på den måten med et høflig smil og som om det var det mest naturlige i verden. Turid og jeg oppfordrer alle studenter og nye forhandlere til å trene på akkurat den biten. Det oppleves litt som å være en Onkel Skrue, men for forhandlingsprosessen er det alfa omega.

Fremheve motparten

Noe som også gikk mot mange av våre instinkter under coachingen var å verdsette og fremheve motparten. Ville ikke det styrke motpartens forhandlingsposisjon? Skulle vi ikke tvert om senke motpartens klients verdi? Svaret fra Roar var ganske entydig. «Nei». Hva kan du tjene med å si «vi har stor respekt for deres klientens ekspertise innen bransjen, og ser på det som et faglig bidrag at han kan delta i disse forhandlingene?» Du skaper velvillighet, trygghet og respekt som ikke går på profittmarginer, men

det relasjonelle». Vi møtte laget fra Singapore i fire-parts forhandlingen med Polen og Russland. Det var en anspent forhandling, og selv om vi visste laget fra Singapore brukte en «strategi» så hadde deres verdsettelse en betydelig effekt på oss. Vi opplevde oss hørt, vår klients utfordringer verdsett og alt dette uten at de hadde gitt fra seg noe.

Som en del av premien for den nasjonale finalen vant vi et kurs gjennom JUS om konflikthåndtering. Der fikk vi også fremhevet det med verdsettelse og at det er noe biologisk i oss som skjer når vi blir møtt på en allright måte. Psykolog og direktør i JUS, Torbjørn Buer, forklarte at hvis du tar høyde for at vi er biologiske vesener er mye vunnet for forhandlingsprosessen. Når du verdsetter den andre så «taper» du ikke første alfa plassen, du vinner kontaktflate og godhet for din klient. Det igjen gikk mot våre juridiske instinkter om å dominere forhandlinger og at vi er kun er kognitive skapninger som ikke lar oss påvirke (betydelig) av følelser. I retrospekt forstår vi hvorfor vi kun en gang før INC klarte å ►

inngå en avtale med det andre laget. Vi var nok lite sympatiske å møte, vi la konsekvent opp til å dominere motparten i taletid og informasjon.

Selve innholdet av disse ferdighetene var noe krevende å forstå, men det som var den store utfordringen var å ta til oss hvor langt vi var fra å mestre disse trekkene. Å bli en bedre forhandler er å se seg selv, ikke etter egne intensjoner, men etter hvordan man blir oppfattet. Denne speilopplevelsen har til tider vært sår.

Før INC sa Roar til oss «Dere er veldig flinke og utrolig godt forberedt, men dere fremstår som belærende. Dere kan ikke fremstå så «perfekte» dere må i det minste søle et vannglass. Ellers skaper dere stor avstand mellom dere og motparten». Belærende? Det kjente vi oss ikke igjen i.

Marianne Knoph som var med fra ELSA Norge til INC og organiserte den nasjonale finalen, har også vært en stor støtte til oss. Hun var med på å gi den menneskelige tilbakemeldingen

under øvelsene våre. «Dere er jo sympatiske mennesker, men når dere forhandler så virker dere så strenge. Jeg for ikke lyst til å møte dere. Å være bestemt og streng er ikke det samme.» Javel, da var vi belærende og strenge. Dette var uventet informasjon, vi hadde alltid prøvd å være sympatiske og blide i formen.

Møtte motstand

Vi jobbet med det, mye. Dette innebar at vi kontinuerlig måtte stoppe opp og si ifra om hvordan den andre fremsto. Du skal være ganske trygg på den andre for å ta til deg så mange og dypt personlig tilbakemeldinger uten å bli defensiv. Coachene våre møtte en del motstand fordi vi er grunnleggende «hvorfor» mennesker, de har svart på mange, mange spørsmål om hvorfor A og ikke B. Forbedring som forhandler får du ikke til uten ekstern input. Uansett hvor åpen du er for selvrefleksjon, så kan du ikke vite hvordan du blir oppfattet. Det krever

også mot fordi du må tørre å stille de ubehagelige spørsmålene «hvordan opplever du meg når...?».

Internasjonalt møtte vi Australia, USA, Singapore, Russland og Polen. Vi var virkelig spente, spesielt på å møte de engelsktalende landene. Hvordan ville det være å møte land med engelsk som førstespråk? Hvor drillet kom de til å være? Vi skjønnte tidlig hvor mye større fokus det er på forhandlinger internasjonalt. Vi skulle møte land som hadde møtt mer enn hundre lag i de nasjonale rundene i sine hjemland, og som hadde deltatt i flere etablerte og prestisjetunge konkurranser der. Og vi, fra lille Norge, som hadde motatt flere gratulasjoner for vår seier i en Prosedyrekonkurranse («takktak, men det var en forhandlingskonkurranse» er et innøvd svar), hvordan skulle vi hevde oss mot disse landene? Svaret var at vi allerede var klare. Takket være forberedelsene våre i forhandlingsteknikk, være åpne, lytte, være «nice on the people, hard on the problem».

Forberedelse på yrkeslivet

Forhandlingskonkurranser gjør studenter bedre forberedt på yrkeslivet, skriver advokat Roar Thun Wægger i Juristforbundet.

Av Roar Thun Wægger, advokat i Juristforbundet og dommer i INC 2016

International Negotiation Competition (INC) er en veletablert og anerkjent konkurranse blant de mange internasjonale meklings- og forhandlingskonkurransene. Den er en parallell til konkurransene ICC Paris Competition og the Vienna International Arbitral Centre (VIAC). Disse konkurransene bidrar til at jusstudenter får prøvd ut sine kunnskaper og ferdigheter i praktisk utøvelse av meklings og forhandling.

Juristforbundet har støttet ELSA Norge i arbeidet med å få etablert INC konkurransen i Norge. I Norge arrangerer ELSA Tromsø, Bergen og Oslo konkurranser med studenter fra de tre fakultetene like etter nyttår. I hver av byen har lokale advokatfirma bidratt med verdifull støtte og tilrettelegging. Fakultetsvinnerne har møttes til nasjonalfinale i mars hvor advokatfirmaet Arntzen de Besche aktivt har bidratt faglig og økonomisk. Det kåres en nasjonalvinner som Juristforbundet coacher og sponser slik at de kan reise og delta i den internasjonale finalen.

Årets vinnere var Pauline Helle og Turid Oma fra juridisk fakultet i Oslo. De reiste til Luzern i Sveits og representerte Norge. Der møtte de 26 nasjonale vinnerlag til en ukes konkurranse. Pauline og Turid fikk en solid 4. plass blant de 26 nasjonene, og

viste fantastisk gode forhandlingsferdigheter. Ikke minst fikk de mange gode tilbakemeldinger fra lagene de forhandlet med. Ingen tilbakemelding er så god og ærlig som de vi får fra våre motparter. Min kollega Michael Rummelhoff coached det norske laget, og selv deltok jeg som dommer og foredragsholder i Luzern.

Deltakerne får muligheten til å utvikle grunnleggende forhandlingsferdigheter for å kunne utøve advokattyrket på en løsningsorientert måte for sine fremtidige klienter. I tillegg så er en uke med INC en ypperlig mulighet til å utvikle nettverk med mange dyktige internasjonale studenter, representanter fra academia og advokater fra hele verden. De kontakter våre deltakere, og vi, har knyttet er svært verdifulle for de som har interesse innenfor det stadig voksende området

Advokat Roar Thun Wægger i Juristforbundet og Marianne Knoph Fallang fra ELSA flankert av de norske deltakerne.

av alternative tvisteløsninger, eller Alternativ Dispute Resolution (ADR). Å delta på INC er både spennende og energigivende, men det koster også en del innsats.

Utholdenhet

Deltakerne har lagt ned et betydelig antall timer i forberedelser. Juristforbundet coachet de med vår kompetanse innen forhandlinger. I tillegg er en del av vinnerpremien å få muligheten til å delta på JUS sine mange gode kurs innen forhandling, kommunikasjon og konflikthåndtering. Deltakerne gjør sine forberedelser ved siden av forberedelser til eksamen og ekstrajobber de måtte ha. De må derfor være villige til å dedikere seg til et intenst våsemester.

Å bli en dyktig forhandler krever utholdenhet. De norske deltakerne i 2014, 2015 og i år har alle vist stor utholdenhet i å være villige til å forandre og utvikle de mest grunnleggende egenskapene og holdningene sine, også på måten hun eller han ser

verden omkring seg. Et forhold de bruker tid på er naturligvis å sette seg godt inn i faktum i de tre sakene de forhandler. Et annet aspekt er å bevisstgjøre seg hvordan kulturelle ulikheter preger de forskjellige lagenes forhandlingsstil. Årets deltakere møtte laget fra Australia i første runde, USA i andre runde, og Russland, Polen og Singapore i en flerparti forhandling i en krevende tredje runde. De har også brukt mye tid på å lære seg grunnleggende forhandlingsteori og teknikk. En vesentlig del av forberedelsene har selvsagt vært å ta med seg teoriene, teknikkene, strategiene, kulturforskjellene og selvrefleksjonen av sin adferd inn i planleggingen og gjennomføringen av forhandlingene med nasjonale vinnere fra hele verden.

Attraktiviteten og konkurransen om å delta er hard. Vi vet at i USA er omkring 300 lag med i den nasjonale konkurransen, i Japan omkring 200 lag og i England ca 100 lag fra de forskjellige law schools.

Roar Thun Wæggers råd til våre fremtidige deltakere

- Sett deg inn i grunnleggende forhandlings- og meklingslære. De som ser verdien og løsningsmulighetene i en samarbeidsorientert kreativ verditeori er jeg sikker på vil ha stor glede av læringen. De vil også ha et godt grep om konseptet, strategien og teknikken som blir presentert i noen av de mest kjente og klassiske forhandlingsbøkene. Det er bl.a. *Getting to Yes* av Roger Fischer og William Ury, *Difficult Conversations* av Douglas Stone, Bruce Patton og Sheila Heen, og *Beyond Reason* av Fischer og Daniel Shapiro.
- Ha utholdenhet og avsett nok tid å ta imot læringsmulighetene som blir gitt. Grunnleggerne av konkurransen understreket gang på gang at dette er en lærende konkurranse, hvor tilbakemeldingene fra dommerne og selvrefleksjon av egen innsats er de mest verdifulle læringselementene du får.
- Ha det moro når konkurransen går i gang, og ta deg tid til å knytte nye verdifulle kontakter.
- For deg som er student er muligheten til å delta på de lokale kvalifiseringsrundene i Tromsø, Bergen og Oslo en verdifull erfaring og mulighet til å bli bedre kjent med hva forhandling er. To av dere blir Norges representanter i INC 2017. Bli med! Jeg kan garantere deg at ved å få muligheten til å delta som Norges representant så vil du komme i kontakt med et bredt internasjonalt nettverk innen forhandling og meklingslære, og få med deg betydelige kunnskaper om forhandlingsteori som du vil ha vesentlig nytte av i din yrkeskarriere.

Landsmøter, mer frikjøp og styrket medlemsinnflytelse

Planer for «nytt» Juristforbund lagt frem

Et organisasjonsutvalg i Juristforbundet har diskutert og vurdert Juristforbundets politiske oppbygging, beslutningsprosesser, demokrati, medlemsinnflytelse og ressurser. I en rapport legges det frem en rekke forslag til endringer. Målet er sterkere politisk slagkraft og økt mobilisering av medlemmene.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Forslagene er nå ute til høring i Juristforbundets medlemsseksjoner og skal behandles i forbundets hovedstyre – før de endelige beslutningene tas av et representantskapsmøte i slutten av september og evt. ved et større landsmøte i november. Møtet i september tar stilling til et forslag om å erstatte dagens representantskapsmøter med et større landsmøte hvert tredje år. Hvis dette vedtas, vil et slikt nytt landsmøte i november ta stilling til de andre forslagene.

– Jeg ser fram til en prosess som, uansett hvilke modeller som velges, lander på løsninger som møter framtidens utfordringer, sier president Curt A. Lier i Juristforbundet.

Dette er blant det som foreslås og drøftes i organisasjonsutvalgets rapport:

- Dagens ordning med representantskapsmøte hvert annet år, erstattes med et Landsmøte som avholdes hvert tredje år.
- På Landsmøtet møter 145 delegater, som utpekes av underliggende seksjoner.
- Det innføres prosessregler for saker som skal legges frem for representantskapsmøte/landsmøte.
- Alle som velges til politiske verv i Juristforbundet, velges for en periode av tre år av gangen, med maksimal funksjonstid på 9 år.
- Det utarbeides retningslinjer for valgkomiteens arbeid, som skal bidra til at man i størst mulig utstrekning sikres et profesjonelt og bredt sammensatt hovedstyre.

- Utvalget har diskutert og vurdert ulike modeller for Juristforbundets politiske oppbygging. Når det gjelder sammensetningen av hovedstyret og eventuelle frikjøp av politiske ressurser og/eller styrking av ressursene i sekretariatet, har utvalget valgt å legge frem flere ulike modeller.

Økt demokrati

Formål med organisasjonsutvalget har vært å få en bedre styring og kommunikasjon «oppover og nedover» i forbundet, mer engasjement og deltakelse og økt organisasjonsdemokrati, mer effektiv ressursforvaltning, økt politisk engasjement og slagkraft og bedre og mer hensiktsmessig samarbeid mellom politisk og administrativ del i forbundet, heter det i rapporten.

Blant spørsmålene har vært:

- Er Juristforbundet organisert på en optimal måte med tanke på størrelse og ressursbruk? Er den politiske oppbyggingen av forbundet med inndeling i medlemsforeninger, seksjoner og hovedstyre, hensiktsmessig? Hvilken arbeidsdeling og hvilke samarbeidsmodel-

ler bør eventuelt etableres mellom nivåene? Er representantskapets oppgaver og rolle hensiktsmessig ut fra et mål om mer demokrati og deltakelse? Hvordan kan retts- og samfunnspolitiske ytringer best forankres? Hva er hensiktsmessig størrelse og sammensetning av representantskapsmøtet?

- Bør flere politiske funksjoner defineres som verv som kan utøves på hel eller deltid?
- Hvordan bør samspillet mellom den politiske oppbyggingen (medlemsforeninger, seksjoner og hovedstyre) og sekretariatet som forbundets administrative og oppfølgende organ, være?

– Målet er å skape et Juristforbund med større slagkraft og med engasjerte medlemmer, sier Curt A. Lier.

Landsmøte

Om forslaget til å erstatte representantskapsmøtene med landsmøter, skriver utvalget at dagens representantskap er lite synlig og representativt for de rundt 20 000 medlemmene.

«Dagens modell innbyr heller ikke til politiske diskusjoner som er ønske-

lig. Den enkleste måten å håndtere dette på vil, slik organisasjonsutvalget ser det, være å gange dagens antall delegater med fem. Med utgangspunkt i dagens 29 delegater vil dette gi et landsmøte med 145 medlemmer.»

– Representantskapsmøtene er ikke et politisk verksted i dag. Det har lett for å bli en formell arena. Men vi må skape rom for politiske diskusjoner, sier Lier.

Tanken er at landsmøtet legges samtidig med kongressen.

Utvalget mener det er viktig for å øke engasjementet og bidra til større grad av demokrati i organisasjonen at delegatene ikke stiller med bundet mandat.

«Med dette menes at delegatene skal stå fritt til å avgi stemme uten å være bundet av eventuelle synspunkter på saken fra foreningen eller seksjonen de kommer fra. Ulempen med en slik ordning kan være at utfallet av sakene kan bli mindre forutsigbart, men det vil på den annen side skape mer engasjement», heter det i rapporten.

Ifølge utvalget må det da legges til grunn at seksjoner og foreninger i langt større grad enn i dag, legger til rette for grundig forarbeid og diskusjoner i forkant av landsmøtet.

«Det kan og bør legges til rette for å utmeisle politikk mellom landsmøtene både i seksjonene og foreningene», heter det.

For å bøte på eventuell bekymring for lange intervaller mellom landsmøtene, foreslås det at toppstillingskonferanser i større grad benyttes som politisk diskusjonsarena. Modellen krever ifølge utvalget at store deler av forbundet må arbeide annerledes enn i dag.

«Ikke minst vil seksjonsstyrene oppleve at det vil settes større krav til deres evne og innsats for å utvikle og forankre politikk, både i eget og underliggende ledd», heter det.

Hovedstyret og valgkomiteen

Når det gjelder organisering, sammensettning og funksjon av hovedstyret, skriver utvalget:

«Det er naturlig at alle valg til hovedstyret gjøres av og på representantskapsmøtet/landsmøtet. Det at seksjonene selv velger hvem som skal være deres representanter, strider mot dette prinsippet. Det er imidlertid en kjensgjerning at seksjonenes representasjon i hovedstyret bidrar til nærhet mellom de to nivåene hvilket er viktig med tanke på informasjonsutveksling og ikke minst som grunnlag for beslutninger som alle kan stille seg bak. På den annen side kan det imidlertid være fare for at seksjonsinteressene blir så vidt sterke at hovedstyrets evne til helhetlig og overordnet tenking reduseres (...) Såkalte frie representanter vil i større grad gjøre det mulig for valgkomiteen å sette sammen et kompetent og bredt sammensatt styre, men det vil på den annen side kunne vanskeliggjøre forankring av saker i medlemsmassen.

– Hovedstyrets sammensetning blir en avveining mellom representasjon og ønsket om et mest mulig proft styre, sier Curt A. Lier.

Organisasjonsutvalget peker på tre alternative løsninger til dagens modell:

- Alle styremedlemmene velges av og på representantskapsmøtet/

– Jeg ser fram til en prosess som, uansett hvilke modeller som velges, lander på løsninger som møter framtidens utfordringer, sier Curt A. Lier (Foto: Thomas Haugersveen)

Vi trenger flere ressurser. Hvordan de skal brukes blir en diskusjon

landsmøtet, men seksjonene er sikret representasjon ved at det skal være balanse i sammensetningen med tanke på kjønn, geografi, kompetanse, erfaring osv., samtidig som seksjonene er sikret representasjon.

- Alle styremedlemmene velges av og på representantskapsmøtet/landsmøtet, og seksjonene gis observatør status. Observatørene gis forslags- og talerett, men ikke stemmerett.
- Styret utvides med flere direktevalgte styremedlemmer.

Når det gjelder valgkomiteen, er det utvalgets oppfatning at valg til verv i valgkomiteen slik det praktiseres i dag, er lite profesjonelt og gjennomtenkt, ifølge rapporten.

«Vervet er viktig, og komiteen har stor innflytelse og betydning for hele

forbundet. Det er ønskelig at hele organisasjonen får mulighet til å foreslå kandidater», heter det

Organisasjonsutvalget foreslår at alle medlemmer skal kunne foreslå kandidater, også seksjoner og foreninger. Det skal være rom for benkeforslag.

– Det er behov for å profesjonalisere valgkomiteen. Det er en veldig viktig oppgave, sier Lier.

Seksjoner og foreninger

Utvalget skriver at seksjonene av mange medlemmer oppleves som lite synlige slik det er i dag. Også her er det vurdert ulike alternativer: antallet seksjoner kan opprettholdes, men posisjonen styrkes og seksjonen gis mer ansvar – antallet beholdes omtrent slik de er i dag, men gis færre oppgaver – eller antall seksjoner reduseres.

Organisasjonsutvalget anbefaler at seksjonene opprettholdes, men at de bør ha en tydeligere og mer definert rolle.

«Dersom seksjonene skal opprettholdes og ha ansvaret for budsjettfordelingen til underliggende foreninger, bør de ha tydeligere og klarere rolle og ansvar for å sikre at Juristforbundets midler brukes i tråd med felles mål for hele Juristforbundet. Det er i dag alt for lite fokus på at foreninger – seksjoner – hovedstyret – sekretariatet er en og samme forening som har felles ansvar for å nå felles mål, skriver utvalget.

– Seksjonene skal uansett modell tydeliggjøres og aktiveres mer. Når det gjelder medlemsforeningene, må de forankres grundigere, sier Curt A. Lier.

Om medlemsforeningene, skriver utvalget at de er viktige for å opprettholde identiteten og aktiviteten ute i organisasjonen, men at det er ønskelig å knytte foreningene tettere opp til den sentrale virksomheten, særlig opp mot seksjonsnivået, i forbundet. Også her er ulike modeller vurdert, som sammenslåing av foreninger og etablering av lokallag, men det er delte meninger i utvalget.

«Alle seksjonene med underforeninger må vurdere strukturen i egen seksjon og gjøre en vurdering av spørsmålet om opprettholdelse, sammenslåing, politisk aktivitet osv. Synspunkter, innspill og forslag må forankres i medlemsmassen», heter det i rapporten.

Frikjøp av tillitsvalgte

Utvalget mener det er behov for å øke ressursene i forbundet dersom man skal klare å opprettholde nåværende ambisjonsnivå og klare å nå vedtatte mål.

«Det er imidlertid et spørsmål om hvor ressursene skal settes inn og hvilke behov som skal dekkes. Økte ressurser kan oppnås på flere måter; frikjøp av tillitsvalgte, ansettelse i sekretariatet, innleie av rådgivere, opprettelse av flere fagutvalg», skriver utvalget.

– Vi trenger flere ressurser. Hvordan de skal brukes blir en diskusjon, sier Lier.

Organisasjonsutvalget peker på fire mulige modeller. Man har valgt å ikke anbefale noen konkret modell, men bare å beskrive de mest aktuelle alternativene:

- Styrking av sekretariatet, der det gjøres grep i sekretariatet som bidrar til styrking av det politiske arbeidet og arbeidet i seksjonene.
- Frikjøp og/eller honorering av seksjonslederne i stat, kommune og privat.
- Frikjøp at to visepresidenter. Dette kan innrettes som hele eller delvis frikjøp og det kan innføres en eller flere visepresidenter i ulike kombinasjoner og med ulike oppgaver.
- Frikjøp av to visepresidenter på full tid pluss frikjøp/honorering av tre seksjonsledere.

– Frikjøp kan styrke slagkraften vår. Uansett modell er målet å skape et mer slagkraftig Juristforbund. Hvordan vi gjør det avhenger blant annet av hvor mye penger vi vil bruke, sier Curt A. Lier.

Ifølge rapporten vil økt antall frikjøpte gå utover dagens budsjettramme.

«Dersom man velger å øke antallet frikjøpte tillitsvalgte i Juristforbundet, vil finansieringen av økte lønns- og administrasjons- og driftskostnader måtte finansieres ut over dagens budsjettramme. En mulig – og den nærmeste og mest realistiske – finansieringskilden er å øke prisen på medlemskapet for medlemmene», sier utvalget.

Utvalget skriver også at det er et potensial i å legge inn en medlemskontingent for studentene, som i dag ikke betaler kontingent.

Det er i rapporten regnet på kostnader for de ulike modellene. Økning i kontingent per medlem vil ifølge beregningene i rapporten ligge fra 150,- til 661,- kroner i året, avhengig av modellen som velges.

Hele rapporten fra organisasjonsutvalget kan leses på juristforbundet.no

Kurs for tillitsvalgte

Arbeid i innstillings- og ansettelsesråd

Målgruppe: Tillitsvalgte i statlig sektor

Fra: Onsdag 16. november 2016 kl. 11.00
Til: Torsdag 17. november 2016 kl. 14.00
Sted: Quality Spa og Resort, Son

Kursnummer: 2016660
Påmeldingsfrist: 12. september 2016

Kurset er praktisk for våre medlemmer som sitter som ansattes representant i innstillings- og ansettelsesråd i statlige virksomheter. Tillitsvalgte som jobber med spørsmål om tilsetting mv oppfordres også til å delta. Kurset kan også være aktuelt for tillitsvalgte i større kommuner med samme tilsettingsprosesser som staten.

På dette kurset lærer du om:

- Regelverket
- Rollen som tjenestemannsrepresentant. Mulighet for påvirkning og delaktighet ved utforming av kunngjøringstekst, intervju, vurdering av søkere, innstilling og ansettelsesprosessen og ev anke.
- Likebehandling ved ansettelse

Undervisningen foregår ved foredrag og aktiv deltagelse med tid til spørsmål og diskusjon omkring de temaer som behandles.

GRATIS

Deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt
Spørsmål: Solveig Dahl Kongsvik | 915 55 268
sdk@juristforbundet.no

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest én uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Rydder opp når båtfolk går på juridiske skjær Vokste opp i fjæra og har Båtadvokaten som sitt varemerke

Han har fullt opp med å løse tvister for et folk på kjøll. Behovet for juridisk bistand er vedvarende men hvem som har størst behov for hjelp – om det er seilbåteiere eller motorbåteiere – har vist seg å variere fra år til år. – Variasjonene har jeg aldri klart å finne noen logisk forklaring på. Det bare er slik. Det går bokstavelig talt i bølger, sier advokat Nils E. Tangedal.

Tekst og foto: Tore Letvik

Tangedal er selve Båtdadvokaten i Norge. Et søk på båtjuss på søkemotorer på nettet bringer deg rett til ham. Så lenge har han holdt på med sitt spesialfelt, og så godt har han håndtert det at Kongelig Norsk Båtforbund (KNBF) har «hanket» ham inn som advokat for sine medlemmer.

Juristkontakt bestemte seg for å gå litt mer i «dybden» på utfordringene en spesialist på båtjuss må møte. Det første som slår oss er hvor lett det er å finne floskler knyttet til båtliv og maritim terminologi. Intervjuet brakte oss til Bergen. Og hvor holder så en jurist, med båt og sjø som spesialte, til? Man kunne tenke seg en adresse som Skumværsveien, Fyrgaten, Skipsveien eller Havgapet 5. Nei. Men nær nok. Når Juristkontakt kommer for å intervju ham, tar Båtdadvokaten hjertelig imot i Strandgaten 1 i Bergen, bare et steinkast fra fisketorget.

– Byens beste adresse, lyder det munnrappt fra intervjuobjektet på umiskjennelig bergensk.

Vi ankommer et Bergen som heller ikke lar nedbørsstatistikken i stikken. Sjeldent har vi vært nærmere å rent fysisk måtte erfare hva uttrykket «å trå vannet» virkelig betyr da deler av intervjuet gjøres utendørs.

Nils E. Tangedal har båtjuss som spesialitet men utfører en rekke andre oppdrag som en av fem advokater i advokatfirmaet Judicium i Bergen. Firmaet yter advokatbistand innenfor de fleste rettsområder. Tangedal praktiserer i hovedsak innenfor kjøpsrett, avtale- og kontraktrett, fast eiendoms rettsforhold, husleierett, arve- og skifte- rett, samt generell forretningsjuridisk rådgivning og strafferett innenfor feltet økonomisk kriminalitet.

Firmaet har også to advokatfullmektiger.

– I likhet med meg har advokatfullmektigene interesse og bakgrunn fra båtlivet, og bistår meg i flere saker. Selv har jeg vokst opp i båt, og mener at det å kjenne terminologien og ha kunnskap om båtlivet er til god hjelp

når jeg skal håndtere tvister mellom båtfolk, sier Tangedal.

Han begynte selv som advokatfullmektig i 1988, og har holdt et hovedfokus på båtjuss siden.

Norges sjel

– Kystkulturen er en viktig bestanddel av Norges sjel. Mitt slagord er at vi skal møtes på sjøen og ikke i retten. Båtliv er noe vi skal ha felles, og på sjøen skal vi ha det kjekt sammen. Jeg setter derfor ofte mye krefter inn på å få partene i en tvist til å snakke sammen og begynner ikke en sak med bruk av den juridiske metode, sier Tangedal.

Han peker på at partene ofte mister kontrollen over sin egen sak når jussen bringes inn og blir styrende for utfallet.

– Da er det vi advokater som tar over. For de som er i tvist er det derfor viktig å snakke som båtmann til båtmann for å løse den i minnelighet. Min erfaring er da også at mange saker lar seg løse utenfor rettssalene, sier Tangedal til Juristkontakt.

I de tilfellene hvor partene ikke blir enige seg imellom, har Båtdadvokaten god erfaring med bruk av rettsmekling.

– Når partene er innstilt på å få en løsning og å få lagt tvisten bak seg, kan rettsmekling med en form for blanding av juss og psykologi gi en løsning. Der får partene en dommer de begge må stole på, og jeg har opplevd rettsmekling spesielt effektivt i båtsaker, sier Tangedal.

At det plutselig viser seg å nesten bare være motorbåt-eiere som er i tvist, før det måneder senere er seilbåteiere som fyller Tangedals saksmapper, ser han på som et mysterium.

– Sesongvariasjonene er der, men jeg har aldri funnet identifiserbare årsaker for dem. Jeg ser heller ingen nedgang eller økning i antall saker ut fra det som kunne være logiske faktorer knyttet til konjunktursvingninger, sier Tangedal.

– På hvilke områder er det mest vanlig at tvister oppstår for båtfolk?

– Spekteret er svært vidt, men kjernen av saker handler om kjøpstvis- ter, håndverkertvis- ter og tvister knyt- tet til forsikringssaker. Det handler om alt fra retting til heving og om repara- sjoner som kanskje ikke holder mål.

Noe som har kommet de siste årene er tvist om leiekontrakter mel- lom båtforeninger og grunneier.

– Det kan virke som om mange kontrakter på 25-30 år utløper i disse tider, og tvisten oppstår både om lengden på ny leiekontrakt og hvor mye grunneier skal ha betalt i leie for grunnen hvor båtforeningene er til- knyttet. Hvis en grunneier har funnet ut at grunnen kan selges for mye pen- ger til bygging av boliger for eksempel, kan verdien av tomten ligge langt over det som reflekteres i hva en båtfore- ning kan, eller er villig til å betale, i leie. For båtforeninger som kanskje har ligget på samme sted i 50-100 år er det ikke bare å flytte til et nytt sted, sam- tidig som det jo er forståelig at grunn- eier ønsker å få realisert verdien eien- dommen representerer, sier Tangedal.

– Selger må ha størst ansvar

Båtdadvokaten mener det ikke er noen fasitsvar på hva man skal gjøre som båtkjøper for å unngå å gjøre en dårlig handel ved kjøp av bruktbåt.

– Man kan ikke gjøre som ved bil- kjøp at man bruker standardiserte NAF-tester for å få en tilstandsrapport på en båt. Båter er generelt sett for individuelle og for lite standardiserte til det. Som båtkjøper må man i stor grad kunne stole på selger, og i det mener jeg at det ligger et stort ansvar på selger om å opplyse om tilstand, og om kjente feil og mangler. Man kan spørre om det foreligger kvitteringer på hva som er gjort på en båt, og kanskje få det. Når det gjelder båter som er årsmode- ll 2000 og nyere vil det kanskje kunne foreligge slike kvitteringer og eventuelle servicehefter. Men hva som ikke er

gjort vil det jo ikke foreligge noe informasjon om, sier Tangedal.

Reiser landet rundt

– Jeg har vært i domstoler omtrent i alle kriker og kroker av landet. Det fine med Norge er at flyrutene er godt utbygd, og ikke minst nordover. Om en klient helt nord i landet trenger meg, så handler det ikke om dager for å komme seg dit. Det går på noen få timer, sier Tangedal som ikke frir seg for å komme på to hjul dersom klienten eller domstolen befinner seg innen rekkevidde. Da er det hjelm, beskyttelsesutstyr og tung MC som gjelder.

I de siste årene har verdien på eldre båter stupt i Norge. Mange som kjøpte båt for noen år siden, får langt mindre igjen for båten hvis de selger i dag.

– Har det vært tvister knyttet til at båteiere som skal selge båten unnlater å fortelle om feil og mangler for å unngå å få ytterligere tap?

– Det kan nok være en viss økning i slike saker, sier Tangedal som har en egen side eller blogg på internett: baatjuss.no hvor han sier mer om denne problemstillingen.

«Det er nå på høy tid at båtkjøpere blir mer skeptisk anlagt. Og for båt-selgere er tiden inne til å se seg i speilet når annonser skrives og opplysninger gis. Det koster mye mindre å gi rett opplysning fra først av, enn å bli tatt med buksene nede etter at kjøperen kommer over de skjulte feilene», skriver Båttadvokaten.

Overfor Juristkontakt minner Tangedal om hva som er den reelle verdien av en skute for en båteier som trives på vannet.

– Båten din har like høy verdi selv om du kjøpte dyrt for noen år siden, i form av bruksverdi og hygge på sjøen. Det er i det øyeblikk man skal selge båten man reelt får et tap i form av at man kan få mindre penger igjen for båten enn man ga for den en gang i tiden, sier Tangedal som selv er på sjøen så ofte han kan med familien.

**|| Mitt slagord er
at vi skal møtes på sjøen
og ikke i retten**

Reagerer sterkt på forfølgelsen av dommere

Dommerforeningen ber om statsklage mot Tyrkia

I et brev til utenriksminister Børge Brende kommer Den Norske dommerforening nå med en forsterket oppfordring om at regjeringen sender en statsklage til Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg over Tyrkias økende forfølgelse av dommere etter kuppforsøket i juli.

Tekst: Tore Letvik

Allerede i februar i år, flere måneder før kuppforsøket, oppfordret Dommerforeningen, sammen med en samlet norsk juriststand, Brende og regjeringen om å vurdere statsklage mot Tyrkia. Norge har ikke levert statsklage mot noen nasjon på 34 år. Regjeringen valgte da heller ikke å følge Juss-Norges oppfordring i februar.

Systematisk forfølgelse

Brevet i februar var undertegnet av Dommerforeningen, Juristforbundet, Den Norske Advokatforening og den norske avdelingen av Den internasjonale juristkommisjon. Årsaken til engasjementet fra de norske juristene den gang var den systematiske forfølgelsen av dommere som gradvis skal ha økt etter at det ble rettet omfattende korrupsjonsanklager mot Tyrkias president Recep Tayyip

Erdogan og hans nærmeste krets i 2013. Regjeringen svarte med å slå hardt ned på medier, politi og rettsvesen.

Kraftig protest

Etter kuppforsøket i juli måned reagerte den tyrkiske presidenten med å øke forfølgelsen av personer tilknyttet rettsvesenet og mediene. Ikke lenge etter kuppforsøket ble det opplyst at 2700 dommere var avsatt. Den norske Dommerforening gikk da sammen med dommerforeningen i Danmark med krav om at den tyrkiske regjeringen må respektere dommernes uavhengighet og at den slutter å avsette dommere som ikke er regimevennlige. Juristforbundet støttet fullt opp om disse kravene. I pressemeldingen fra de to dommerforeningene het det følgende:

«Den Danske Dommerforening og Den norske Dommerforening, som arbeider for å fremme demokrati, menneskerettigheter og rettsstatsprinsipper nasjonalt og internasjonalt, anmoder regjeringene om å ta opp med tyrkiske myndigheter den bekymringsfulle og uakseptable situasjonen som har oppstått for dommerne i Tyrkia. Det er opplyst at 2 700 dommere skal være avsatt etter det mislykkede statskuppet. Dette bryter med grunnleggende rettsstatsprinsipper og prinsipper for dommernes og domstolenes uavhengighet. Avskjedigelsene framstår som illegitime. Informasjon fra europeiske og internasjonale dommerorganisasjoner og andre om situa-

sjonen i Tyrkia, viser at den tyrkiske regjeringen over tid har utsatt de tyrkiske dommerne for et utilbørlig press ved omplassering av dommere, og ved fengsling av to dommere som hadde løslatt politietterforskere som hadde etterforsket tyrkiske regjeringsmedlemmer og deres familier for korrupsjon. Når den tyrkiske regjeringen nå avsetter hele 2 700 dommere framstår det som om de benytter anledningen til å kvitte seg med dommere som ikke har vært tilstrekkelig regimevennlige.

Ifølge den norske regjeringen Solbergs politiske plattform vil regjeringen «fremme demokrati, menneskerettigheter, rettsstatsprinsipper og ytringsfrihet gjennom norsk utenrikspolitikk, og rette mer oppmerksomhet mot sivile og politiske rettigheter, også i nærliggende land». Tyrkia, som medlem av NATO og Europarådet, må denne sammenheng anses som et nærliggende land. Medlemskapet i Europarådet forplikter Tyrkia til å respektere rettsstaten, rettsstatens prinsipper og kravet om uavhengige domstoler. Situasjonen for dommere i Tyrkia viser at tyrkiske myndigheter ikke etterlever disse prinsippene. Vi anmoder derfor de nordiske regjeringer til, gjennom bilateral kontakt og gjennom regjeringenes internasjonale engasjement, å påvirke tyrkiske myndigheter til:

- å omgjøre avskjedigelsene av dommerne og avstå fra å anvende utilbørlig press mot dommere.
- å respektere dommernes og domstolenes uavhengighet.»

Juristforbundet står bak Dommerforeningen og støtter fullt ut de kravene som fremmes i pressemeldingen, uttalte Juristforbundets president Curt A. Lier.

– Uavhengighet for dommere og domstoler er en absolutt forutsetning for rettssikkerhet, rettsstatlige prinsipper og demokrati og må respekteres av alle lands regjeringer, sa han.

Også The International Association of Judges (IAJ) kom med en kraftig uttalelse i forbindelse med presset mot tyrkiske dommere.

– Situasjonen har forverret seg

– Nå har vi fått opplysninger om at situasjonen har forverret seg ytterligere, og at i alt 3500 dommere og påtalejurister er blitt suspendert, hvorav 1700 skal sitte fengslet. Mange har fått sine verdier beslaglagt, sier leder for Den norske dommerforening, Ingjerd Thune til Juristkontakt.

Nå gjentar Dommerforeningen oppfordringen fra i februar.

– Vi skriver nå brevet som vil bli levert i løpet av kort tid, og oppfordrer på nytt utenriksminister Børge Brende om å utforme en statsklage mot Tyrkia. Det kunne leder for Den norske dommerforening, Ingjerd Thune, fortelle i det Juristkontakt gikk i trykken.

– Et uavhengig rettsvesen er en grunnleggende premisse for et fungerende demokrati. Vi mener det er nødvendig med sterke virkemidler nå da rettsikkerheten i Tyrkia er truet, sier Thune.

Det er ventet at et samlet norsk juridisk miljø nok en gang vil slutte opp om oppfordringen.

Siste statsklage i 1982

Norge har tre ganger levert statsklager til Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg. Den siste var nettopp mot Tyrkia, i 1982. De to tidligere var mot militærdiktaturet i Hellas i 1967 og i 1970. En statsklage regnes som et meget sterkt signal å sende, og dersom regjeringen Solberg går med på å levere en slik klage, kan Norge måtte føre en sak mot Tyrkia for Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

Den norske Dommerforening leverer nå en forsterket oppfordring til regjeringen Solberg om å rette en statsklage mot Tyrkia etter dommerforfølgelsene i landet. Foran, Dommerforeningens leder, sakenskriver i Gjøvik tingrett Ingjerd Thune sammen med fra venstre mot høyre: tingrettsdommer i Salten tingrett Brit Ankill, høyesterettsdommer Henrik Bull, tingrettsdommer i Oslo tingrett Dagfinn Grønvik, lagdommer i Frostating lagmannsrett Marit Forsnes, lagdommer i Gulatings lagmannsrett Wiggo Storhaug Larssen (nestleder i Dommerforeningen), lagdommer i Borgarting lagmannsrett Kyrre Grimstad, nestleder/tingrettsdommer i Jæren tingrett Tor Christian Carlsen og tingrettsdommer i Asker og Bærum tingrett Kirsten Bleskestad. (Foto: Tore Letvik)

30 millioner til samarbeidsprosjekt Jusstudenter skal gjøre juridisk språk forståelig

Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo får 30 millioner kroner fordelt på 10 år for å gjøre jussen mer forståelig både i språk og tekst. Ved å satse på juristutdanningen, hvor de grunnleggende holdningene og juridiske språkvanene blir lagt, håper både regjeringen og Universitetet i Oslo å omforme tung juss til et språk folk flest kan forstå.

Tekst og foto: Tore Letvik

Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo som har inngått et 10-årig samarbeidsprosjekt om klarspråk i juridisk utdanning og forskning. Samarbeidsavtalen ble signert av Universitetets rektor Ole Petter Ottersen og statsråd Jan Tore Sanner under en høytidelig offentliggjøring 22. august.

Juristforbundets president Curt A. Lier var blant de utvalgte til å kommentere samarbeidsavtalen. Både overfor Juristkontakt før talen, og i sin tale i Gamle Kollegieværelset i Urbygningen i Universitetet, understreket Lier alvoret og betydningen av

avtalen, men tillot seg også å bringe fram smilet blant de fremmøtte.

– Rettssikkerheten er en helt grunnleggende samfunnsverdi som demokratiet er avhengig av. Det var på tide å starte med klarspråk innen jussen på studentnivå, og også passende å gjøre det i år, sa Lier og viste til at Juristforbundet fyller 50 år og at forbundet i den forbindelse – sammen med andre store organisasjoner – har erklært 2016 for rettssikkerhetens år.

– I Juristforbundet har vi lenge ment at en forutsetning for rettsikkerhet er at man forstå hva man har rett på – altså hvilke rettigheter, men også hvilke forpliktelser man har. Jusen er bygget på lange tradisjoner, preget av høytidelighet og av at det skal være et veldig høyt presisjonsnivå. Selv har jeg hatt mye med media å gjøre, og vet hvor vanskelig det er å opprettholde et høyt juridisk presisjonsnivå og samtidig klare å formidle et enkelt budskap. Overfor mediene skal det sies kort og greit, og da blir det aldri så presist som jurister gjerne vil ha det, sa Lier som tok fram humoren og ironien i sin tale da han pekte på at det jo også kunne ligge en «fare» i å gjøre juridiske lovtekster forståelig for folk flest.

– Det underliggende budskapet er at her vil vi jurister tape mye jobb altså, når vi ikke lenger skal få anledning til å forklare folk hva som står i loven. Hva skal vi jobbe med da, spurte Lier ironisk. Han avslørte selv «problemstillingen» som fleip:

– Jeg mener denne avtalen, og det som nå skjer, er udelte positiv. Og det vil være bra om vi i mindre grad enn før skal være nødt til å oversette det som står i juridiske tekster, i dommer og i forskning. At det da også kan dukke opp langt flere problemstillinger å jobbe med – når folk forstår hvilke rettigheter og forpliktelser de har – fører nok til at det vil være mer enn nok å gjøre for jurister også fremtiden, sa Lier.

Dårlig språk koster 300 mill i året

Undersøkelser viser at en av tre innbyggere har problemer med å forstå informasjon de får fra det offentlige. Blant tekstene som er minst tilgjengelige for folk flest er lovtekster og tekster med juridisk innhold. Det var en tydelig engasjert statsråd Jan Tore Sanner som skrev under samarbeidsavtalen med universitetets rektor.

– Jeg tar mange beslutninger i løpet av en uke, men den beslutningen vi tok om å samarbeide med Det juridiske fakultet om klarspråk i jusutdanningen er kanskje en av de viktigste. Og hvorfor det? Jo, fordi dette handler om hvordan vi kan fornye offentlig sektor. Vi vet at dårlig språk er en tidstyv i forvaltningen, og vi vet at dårlig språk koster det offentlige minst 300 millioner kroner hvert eneste år. Årsaken til det, er at når vi får et brev vi ikke forstår så ringer vi inn til den offentlige etaten og spør hva teksten egentlig betyr. Det betyr at dyktige

– Selv har jeg hatt mye med media å gjøre, og vet hvor vanskelig det er å opprettholde et høyt juridisk presisjonsnivå og samtidig klare å formidle et enkelt budskap, sa Curt A. Lier.

medarbeidere i offentlig sektor må bruke tid på å svare i telefonen i stedet for å løse andre viktige oppgaver. Det andre er at dette handler om å skape en enklere hverdag for folk flest, sa Sanner og viste til undersøkelser som viser at en av tre har problemer med å forstå de brevene man får fra offentlig sektor, fra kommune og stat.

– Det skaper irritasjon og er også en utfordring for demokratiet og rettssikkerheten, samtidig som vi vet at enda flere har problemer med å forstå lovtekster. Selv har jeg forholdt meg til lovtekst som innbygger, som lovgiver og nå som statsråd, og det kan være vanskelig å forstå. Da tenker man ofte at jaja, men dette har sikkert ekspertene greie på, og det er sikkert slik som det skal være. Men det synes jeg ikke er godt nok. Vi må ha lovtekster som folk forstår, sa Sanner som viste til at regjeringen og departemen-

**Her vil vi jurister
tape mye jobb altså, når
vi ikke lenger skal få
anledning til å forklare folk
hva som står i loven.
Hva skal vi jobbe med da?**

tet lenge har jobbet for å tilrettelegge for et enklere språk i det offentliges kontakt med borgerne.

– Vi jobber med enklere språk i staten – vi har innledet et samarbeid med kommunene for å få enklere språk også i kommunal sektor. Men hvordan skal vi virkelig få tak i problemet? De brevene som etatene sender ut er ofte basert på en forskrift – og

hvis forskriftene er kronglete – så blir brevet kronglete. Og hvorfor er forskriftene kronglete og vanskelig å forstå? Jo, fordi lovteksten også kan være vanskelig å forstå. Hvis vi virkelig skal få til et enklere språk, et tydelig språk som både juristene og folk flest forstår – så er vi nødt til å gå til kilden. Det er bakgrunnen for at vi ønsker et samarbeid med Det juridiske fakultet. Den avtalen vi inngår i dag er en 10-årig avtale, hvor vi fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet forplikter oss til å bidra med tre millioner kroner hvert år i ti år fremover. Og hvor Det juridiske fakultet både skal få på plass en professor – og også bygge opp et fagmiljø som gjør at det både kan forskes og formidles – og ikke minst at klart språk kan bli en del av den juridiske utdanningen, sa Sanner.

– Sterke motkrefter

Dekan Dag Michalsen ved Det juridiske fakultet i Oslo understreker at samarbeidsavtalen betyr mye for fakultetet.

Dag Michalsen

– Vi ser veldig godt at det er et stort behov for at denne dimensjonen kommer inn i vårt arbeid. Med tanke på hvor gjennomgripende vårt lovverk og rett nå er,

og som følgelig former alle menneskers liv, er dette å få en bevissthet omkring språk og rett av veldig stor betydning. Og vi mener ganske trygt at ved å sette i gang dette, så er det ikke bare jusutdanningen og juristene – men også offentligheten i stort som på sikt vil komme til å nyte godt av dette. Nettopp derfor er vi også så glade for at det er en langsiktig avtale. Bare da er det mulig å endre på ting, sa Michalsen og fortalte hvordan satsingen blir.

– Vi skal ha en fast stilling i dette faget som skal være dedikert til nettopp dette – å drive forskning gjennom stipendiater og drive fagmiljø slik at dette sprer seg i fakultetet i hovedsak. Men vi vil selvfølgelig også ha samarbeid med resten av universitetet og naturlig nok vil det være mye kompetanse å hente på språkfagene. På det viset vil det også være en tverrfaglig komponent i dette som vi ved universitetet er opptatt av, sa Michalsen.

Han understreket viktigheten av klarspråk for å gjøre lovtekster og juridiske formuleringer tilgjengelige for folk flest.

– Det er hva det egentlig handler om i mine øyne. At rettens aktører evner å formidle innholdet og konse-

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner undertegnet samarbeidsavtalen med universitetsrektor Ole Petter Ottersen.

kvens av retten til samfunnets alle borgere skulle man tro var en selvfølge, men er det altså ikke. Det er der vi står – og det er helt sentralt for demokratietts virkemåte at vi kan få til dette. Samtidig må vi alle vite at det er vanskelig å få til et slikt klarspråk, og at dette har vært en utopi i mange hundre år i jussen. At man skal forstå rett. Når det likevel ikke har skjedd etter mange hundre år, må vi være klar over at det er sterke krefter som driver forvaltningen og justis i motsatt retning, sa Michalsen som pekte på at det er viktig med skjerpet bevissthet rundt utfordringene som nå står for døren.

– Vi må være klar over at det er ikke noe som bare kommer fordi vi setter oss ned og er vennlige med hverandre. Det er utrolig sterke krefter i samfunnet som driver i retning av mer komplisert språk, og det er nettopp der vi må ta det. Vi må forstå de vanskelighetene som etablerer disse kreftene – og bare da kan vi egentlig få

til en ordentlig forvandling i samfunnet. Det er jo vårt store mål, men hvis vi ikke har noe utopier – så kan vi jo ikke arbeide i det hele tatt, sa Dag Michalsen. Som mener tilblivelse av juridiske tekster, og bevisstheten rundt dette, er viktig.

– Dette at vi også sikter hen til og ser på hvordan retten blir til – altså rettsteksternes tilkomst – er det veldig viktig å være oppmerksomme på. Juristene har vært litt mer opptatt av tolkningen av det som allerede er der, men nå må vi se litt bak dette igjen, og oppdage hvordan alle disse rettstekstene av uendelige antall arter blir til – og som vi vet – dette angår samfunnsstyring og rettssikkerhet i vårt samfunn. Men bare ved å forske og undervise om dette så kan fremtidige jurister bli mer bevisste på disse sammenhenger som finnes mellom språk, rett og samfunnsstyring, sa Michalsen.

Høykonflikt – Utvidet forståelse og håndtering via mekling
Grethe Nordhelle
(Universitetsforlaget 2016)

Konflikter finnes overalt, og de er alle meget forskjellige.

Alle konflikter har sin egen intensitet og vanskelighetsgrad, men noen stikker langt dypere enn andre. Og det er nettopp disse konfliktene denne boken handler om. For denne gangen har psykolog, advokat og mekler Grethe Nordhelle tatt for seg de konflikter som stikker aller dypest, de såkalte høykonfliktene.

Anmeldt av Anniken Qvale, advokat og konfliktmekler

Bedre forståelse av vanskelige konflikter

Selv om høykonflikt er et begrep som lenge har versert innen faget mekling og konfliktforståelse, finnes det ikke så mye fagstoff om dette. Denne boken er derfor et meget viktig bidrag. For det er nettopp det å kunne klare å forstå disse fastlåste og dype konfliktene, som også gjør at de blir lettere å håndtere. «Den eneste farbare veien ut av høykonflikter er å skape forståelse» skriver hun, og dette lykkes Grethe Nordhelle med på en helt utmerket måte.

Boken er først og fremst ment som et bidrag til å skolere meklere til å bli i bedre stand til å håndtere de vanskelige konfliktene. Men etter å ha lest boken, er den ikke bare et viktig bidrag til oss meklere, men også til alle andre der ute som har den minste interesse for de fastlåste konfliktene. Enten fordi de faktisk er i en selv, eller fordi de har noen rundt seg som er i en.

Som alltid presenterer Grethe Nordhelle stoffet på en lettfattelig måte, men likevel med stor tyngde. Siden boken er basert på generaliserte erfaringer fra egen meklingspraksis, er stoffet levende og lett å forstå. Ved å belyse temaene gjennom konflikter som hun selv har meklet, blir boken et meget praktisk verktøy for alle som på et eller annet nivå håndterer konflikter.

Boken er pragmatisk oppbygget, og består av totalt 12 kapitler. I de første kapitlene bruker Nordhelle tid på å

presentere høykonfliktens særpreg og årsakene til at de oppstår. Hun går grundig inn i materie, og ved å belyse konfliktens mange sider gjennom det kjente eventyret «Kjerringa mot strømmen», gir hun leseren en god forståelse av at det kan være mange forskjellige årsaker til en fastlåst konflikt. Samtidig belyser hun hvor viktig det er for meklere at hun i sitt arbeide hele tiden må streve med å lage seg forskjellige hypoteser, og ikke bare lar seg fange i den «første og beste».

I de øvrige kapitlene i boken tar Nordhelle for seg temaer som hvor viktig det er for meklere å ha tillitt, den skjulte maktubalanse og intense emosjoner. Avslutningsvis tar hun for seg håndtering av konflikter i arbeidslivet, som hun godt belyser gjennom et kasus. Helt til slutt gir hun leseren et innblikk i den mer terapeutiske meklingsmetoden.

Det er svært mye positivt som kan trekkes frem om denne boken, og den er et viktig bidrag til alle som arbeider med konflikter enten det er en arbeidskonflikt, foreldrekonflikt, eller annen type konflikt. Grethe Nordhelle fortjener særlig ros for at hun så raust deler sine egne erfaringer med leseren. Håndtering av konflikter er ikke noe vi bare kan lese oss til, de må også erfares.

Dommerforeningens menneskerettighetsprosjekt

På barrikadene for rettsikkerhet og urfolksrett i Guatemala

Guatemalanske dommere som bidrar i Dommerforeningens menneskerettighets-prosjekt skal delta på Rettssikkerhetskonferansen 27. september. Elizabeth Baumann og Åsne Julsrud i Dommerforeningens menneskerettighetsutvalg skriver her om prosjektet.

Av Elizabeth Baumann, lagdommer i Borgarting lagmannsrett, og Åsne Julsrud, tingrettsdommer i Oslo tingrett, begge medlemmer av Dommerforeningens menneskerettighetsutvalg.

Republikken Guatemala i Mellom-Amerika, det vakre vulkanlandet med de store trær og evige vår, og hjemlandet for mayakulturen, har en intens historie. Landet ble selvstendig fra Spania først i 1821. Fra koloniseringen i 1523 frem til vår tid, har kampen om urfolks jordrettigheter stått sentralt. Amerikanske næringsinteresser som United Fruit Company dominerte landet fra tidlig på 1900-tallet, og USA ga bistand til en rekke militærregimer helt frem til 1979, da president Jimmy Carter forbød fortsatt støtte som følge av massive overgrep mot sivile. Indianerbefolkningen og andre grupper gjorde opprør mot militærregimene og dannet egne geriljastyrker. Landet ble ledet inn i en trettifem år borgerkrig (1962-1996).

I 1996 inngikk Guatemala en fredsavtale mellom den militærstøttede regjeringen og opprørsstyrkene URNG (La Unidad Revolucionaria Nacional Guatemalteca), med støtte

fra FN og det internasjonale samfunnet. Norge var en aktiv bidragsyter til inngåelsen av denne fredsavtalen. Senere har den norske ambassaden i Guatemala, som dessverre ble nedlagt våren 2016, aktivt fremmet implementering av fredsavtalen gjennom blant annet et eget urfolksprogram. Fredsavtalen inneholdt mange vilkår om menneskerettigheter og urfolkets rettigheter. Under den væpnede konflikten var det begått en rekke grove overgrep mot sivilbefolkningen. Tusenvis av mennesker forsvant, ca. 200 000 ble drept, hundrevis av landsbyer ble ødelagt, og rundt 1,5 millioner ble fordrevet fra sine hjem. Indianerne, som utgjør over 60 % av befolkningen, var særlig utsatt. Som mange sikkert husker, mottok mayaen og menneskerettighetsforkjemperen Rigoberta Menchu fredsprisen i 1992 for sitt arbeid for urfolkets rettigheter.

Få tall stilt til ansvar

Overgangen fra et brutalt militærdiktatur til forsoning og fred har langt ifra vært enkelt. I sin rapport «Guatemala: memoria del silencio» fra 1999 om borgerkrigen fant den FN-støttede sannhetskommisjonen at hovedansvaret for omfattende grove krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten lå hos staten, den militære ledelsen og paramilitære grupper. Likevel utferdiget regjeringen amnestier. Kun et fåtall er hittil stilt til ansvar. Korrupsjon, paramilitære styrker, likvidasjoner og andre grove menneskerettighetsbrudd dominerer landet. Samtidig er straffriheten høy. Landet har riktignok hatt en sterk økonomisk vekst, som imidlertid bare kommer en liten privilegert gruppe til

gode. Fortsatt er mayaene grovt diskriminert, og særlig mayakvinner utsatt for vold. Urfolks rett til konsultasjoner blir ikke respektert. Etter avsettelsen av president Molina i 2015 som følge av grove korrupsjonsanklager, har sikkerhetssituasjonen blitt tøffere, og anerkjente jurister og menneskerettighetsforkjempere er utsatt for drapstrusler, falske anklager og ransakinger.

Samtidig er det tegn på at demokratiet og likestillingen nå står sterkere. Som eksempel kan nevnes den historiske dommen fra 2013 mot tidligere president Efraín Ríos Montt for folke mord på Ixil-befolkningen og forbrytelser mot menneskeheten, og dommen i 2016 i Sepur Zarco-saken, der militære ledere ble dømt for krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten, for å ha brukt seksuell vold og tortur mot mayakvinner fanget i en militærleir som krigsstrategi.

Dommerforeningen engasjert

I 2012 ble Den norske Dommerforeningens menneskerettighetsutvalg invitert av den norske ambassaden i Guatemala til å gjennomføre et forprosjekt. Under oppholdet møtte vi blant annet en rekke dommere, advokater og representanter for mayanes lokale eldreråd (autoridades). Vi fikk se massegraver og besøkte et senter for forsvunne personer. Møtene med dommere i Tribunalen for Høyrisikosaker og opplevelsen av deres idealistiske innsats med fare for egen sikkerhet i bekjempelsen av straffrihet, gjorde også sterkt inntrykk. Vi fikk tro på at norske dommere gjennom et rettssikkerhetsprosjekt kunne bidra til en positiv prosess.

Prosjektets samarbeidspartnere og representanter for Mayabefolkningen besøkte Norge i 2014.

På denne bakgrunn påtok utvalget seg i 2013 ansvaret for et langsiktig prosjekt i Guatemala, med fokus på tre hovedtemaer: Bekjempelse av straffrihet, økt tilgang til rettsapparatet for mayabefolkningen og uavhengige dommere og domstoler. Prosjektet utføres med bistand fra to lokale samarbeidspartnere, den Internasjonale Juristkommisjonen (ICJ) i Mellom-Amerika og Maya-advokatforeningen. Prosjektets hovedformål er å styrke rettsikkerheten og urfolkets rettigheter i en prosess med et sterkt nasjonalt eierskap. Tre lokale studier av rettsikkerhet og urfolksrett er gjennomført i 2014- 2015. Disse danner utgangspunkt for fremtidige prosjektaktiviteter. Prosjektet skal ferdigstilles i løpet av 2017.

Utvalget har underveis hatt en rekke opphold i Guatemala for å følge prosjektets utvikling og delta under

nasjonale og regionale konferanser. Vår tilstedeværelse og det internasjonale engasjementet synes å ha bidratt til større trygghet og tro på reformer. Ambassaden har ytet betydelig støtte under oppholdene.

Siden prosjektstart har utvalget hatt en referansegruppe (fire dommere og tre mayarepresentanter), som konsulteres og inviteres til alle arrangementer i prosjektet. Gruppen har vist seg å være svært verdifull for å sikre lokalt eierskap. Mayarepresentantene besøkte Norge i 2014. De fire dommerne i referansegruppen skal besøke Norge i slutten av september i år og delta under Rettssikkerhetskonferansen.

Bekjempelse av straffefrihet

Å bekjempe straffefrihet for alvorlige forbrytelser er avgjørende i et land med en så voldelig fortid. Sterke politiske og økonomiske krefter med tette bånd til

korrupte sikkerhetstyrker ønsker likevel å bevare de gamle maktstrukturene og forhindre at de ansvarlige for fortidens overgrep blir stilt for retten. De samme politiske krefter har tilknytning til organisert kriminalitet.

FNs eget etterforskningsorgan CICIG opprettet i 2007 fikk nylig forlenget sitt mandat til å etterforske korrupsjon, narkotikahandel og organisert kriminalitet. CICIG har etterforsket over 200 saker mot kriminelle nettverk og korrupte statsansatte. CICIGs etterforskning ledet til president Otto Perez Molinas avgang i 2015.

Opprettelsen av spesialtribunaler

Bekjempelse av straffrihet avhenger i stor grad av et velfungerende rettsapparat. I prosjektet er det derfor gjennomført en grundig studie av Guatemalas to spesialiserte straffedomstoler. ►

Norske dommere på besøk i Guatemalas høyesterett.

Tribunalet for Høyrisikosaker i Guatemala er en særdomstol opprettet i 2012 for særlige alvorlige og samfunnsskadelige saker. Domstolen behandlet Rios Montt-saken, der en avdeling ledet av dommer Yassmin Barrios, dømte den tidligere generalen og presidenten til 80 års fengsel for folkemord og forbrytelser mot menneskeheten. Saken er ikke endelig avgjort. Domstolen avsa også dommen tidligere i år om bruk av kvinner som sexslaver i militærbasen Sepur Zarco under borgerkrigen. Barrios administrerte også denne saken. Dommer Miguel Angel Galvez leder an i korrupsjonssaken mot tidligere president Molina. Både Barrios og dommer Galvez er medlemmer av utvalgets referansegruppe.

Domstolen for vold mot kvinner (femicide-domstolen) er opprettet til tilknytning til vedtakelsen av kvinne- nedrapsloven i 2008 og Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 og har egne avdelinger over hele landet. Likevel er rundt 90 % av drap på kvinner ikke oppklart. Dommer Claudia Gonzales er medlem av referansegruppen.

Studien av spesialtribunalene bekrefter viktigheten av å opprettholde tribunalene for å bekjempe straffefrihet og overholde folkerettslige forpliktelser.

Kjemper med livet som innsats

Sikkerhetssituasjonen for dommerne, særlig i Tribunalet for Høyrisikosaker, er vanskelig. Et eksempel er en hendelse i april i år, der en av dommerne, Miguel Angel Galvez, ble utsatt for drapstrusler. En samlet jurist-Norge ved Dommerforeningen, Norges Juristforbund, ICJ-Norge og Den Norske Advokatforening skrev under et brev til guatemalanske myndigheter, som ble lest opp foran Justispalasset og omtalt i lokale nyheter.

Dommer Yassmin Barrios, leder for en av avdelingene i Tribunalet, har i en rekke år levd med livvakt 24 timer i døgnet og mottatt mange alvorlige trusler. Barrios ble dommer allerede i 1996. Hun utmerket seg ved å gjennomføre flere svært kjente og omfattende straffesaker, som høyprofilerte saker mot tidligere militærtjenestemenn for massedrap på mayaer under borgerkrigen, i sakene om massakrene «Las Dos Erres» og «Rio Negro». Under behandlingen av saken om drapet på biskop Gerardo opplevde hun at det ble kastet inn en brannbombe inn i huset der hun bodde sammen med moren sin. Hun har måttet flytte og lever nå under enkle forhold. Utvalget intervjuet henne i mars i år, der hun fortalte om hvordan hun holder ut. Hun uttaler her: «Jeg har en dedikasjon til arbeidet

mitt og en sterk ansvarsfølelse. Jeg har et ønske om å tjene folket. Det er behov for dommere med stor kapasitet og integritet.»

I disse dager pågår en ny hendelse, der den anerkjente advokaten og menneskerettighetsforkjemperen og direktøren for ICJ i Mellom-Amerika, Ramon Cadena, og som utvalget har et nært samarbeid med, har fått sin hjem ransaket av ukjente i tilknytning til at han skal vitne i en straffesak mot tidligere militære.

Maya-befolkningens rettsikkerhet

Mayabefolkningen er fremdeles grovt diskriminert, og konsultasjonsretten i liten grad respektert. Store internasjonale selskaper anlegger gruvedrift som fordriver mayaene fra deres hjem. Denne del av prosjektet må ses i sammenheng med ILO-konvensjonen 169 om urfolks rettigheter og avgjørelser fra Den amerikanske Menneskerettighetsdomstolen, der statenes plikt til å ivareta urfolks rettigheter er fastslått.

Bedre rettsvern for mayabefolkningen er avhengig av at dommerne i de ordinære domstoler har tilstrekkelige kunnskap om urfolksrettigheter og mayaenes rettskultur. Dette er hovedtemaene i prosjektstudien som er utformet som en diagnose over den guatemalanske høyesteretts urfolksavdeling. Målet er å bedre forståelsen om urfolkets rettigheter og dessuten gi rom for de rettstradisjoner som følger av mayakulturen. Maya-advokatforeningen, utvalgets samarbeidspartner, har fremmet en rekke emblematiske rettsaker, der mayabefolkningens rettigheter er prøvet. I flere rettsaker har mayaene vunnet frem, også i saker for Høyesterett.

Det er i regi av prosjektet og i tilknytning til studien avholdt en rekke nasjonale og regionale konferanser både i Guatemala City og i provinsen.

Også Maya-advokatene arbeider under svært vanskelige forhold. Vår prosjektleder, Carlos Pop, en kjent menneskerettighetsadvokat, har sta-

dig mottatt trusler og beskyldninger. Det samme gjelder hans bror Amilcar Pop, jusprofessor og parlamentsmedlem. Hans norske kone, tidligere ansatt ved den norske ambassaden i Guatemala, måtte flytte hjem til Norge med parets tre barn grunnet sikkerhetssituasjonen.

Dommernes uavhengighet

Allerede ved første besøk i 2013 møtte utvalget representanter for lokale dommerforeninger og fikk et innblikk i hvordan dommerkarrieren var politisert og dommerne gjenstand for politisk press.

Studien om domstolenes uavhengighet behov for konstitusjonell reform av dommerkarrieren og økt beskyttelse av dommere ved politiske endringer, samt forbud mot vilkårlig overføring av dommere til provinsene.

I studien vurderes også effekten av en sterkere dommerforening. Nylig vedtok Høyesterett i Guatemala med støtte fra CICIG og OHCHR å iverksette reformer som skal sikre uavhengige dommere. Utvalget har vært til stede ved en rekke konferanser og møter, der en ny og sterkere dommerforening har tatt form. Lederen, dommer Haraldo Vasquez, er medlem av referansegruppen og deltar i Norgesbesøket i september.

Veien videre

Prosjektet vil pågå ut 2017. I den siste fasen er det viktig å utnytte de resultater vi har oppnådd og det endringspotensialet som prosjektet kan ha skapt for bedre rettsikkerhet og beskyttelse av urfolksrettigheter. Vi må også være særlig oppmerksom på den vanskelige politiske situasjonen og risikoen for at

// Mayabefolkningen er fremdeles grovt diskriminert

de som deltar i prosjektet blir utsatt for overgrep. De kommende aktiviteter er blant annet fagseminarer, nasjonale og regionale konferanser knyttet til studiene og dessuten støtte til pågående reformer. Vi håper at den internasjonale oppmerksomheten opprettholdes, og at de demokratiske prosessene vinner frem.

[Les mer om Guatemala på side 61.](#)

JURIST
2016
KONGRESS
JURISTFORBUNDET

juristkongress.no

Fagspor

KOMMUNE & FORVALTNING

Målgruppe: For deg som er ansatt i offentlig forvaltning, være seg i staten, en kommune eller hos fylkeskommunen

MELD DEG PÅ NÅ!
**24. – 25.
november**
Thon Hotel Arena,
Lillestrøm

12
etterutdanningstimer

*Kan god egenkontroll
fra kommunens side
reduere statlig tilsyn?*

Forsker, Sigrid Stokstad,
Norsk Institutt for by- og
regionforskning
Sigrid Stokstad

JURIST
FORBUNDET

*Rettssikkerhet,
effektivitet og
offentlig forvaltning*

Professor dr. juris, UiO,
Institutt for privatrett
Erik Boe

JUS
— JURISTENES —
UTDANNINGSSENTER

Universitetet i Oslo

UiO : Det juridiske fakultet

Maria Astrup Hjort

Tilgang til bevis i sivile saker – særlig om digitale bevis

En grunnleggende målsetning i norsk sivilprosess er ønsket om at innholdet i avgjørelsen er riktig. Jo flere og bedre bevis som legges frem i en sak, desto bedre grunnlag vil retten ha for å vurdere om det faktum som legges til grunn for avgjørelsen er sant. Ofte sitter imidlertid ikke parten selv med alle de aktuelle bevisene. Før beviset kan føres for dommeren, må parten derfor i noen tilfeller først få tilgang til beviset, for deretter å inkludere det i sitt bevisstilbud.

Proessen knyttet til bevisene kan med andre ord deles i to faser. Den første fasen omhandler bevis tilgangen, der partene får tilgang til bevis som de ikke selv har hånd om, og den andre fasen omhandler bevisføringen, der partene fører bevisene for retten. Avhandlingen konsentrerer seg om den første fasen og hovedproblemstillingen er i hvilke tilfeller og på hvilke betingelser parten kan kreve å få tilgang til beviset.

Bevis tilgang

Twisteloven åpner for tre fremgangsmåter for tilgang til realbevis; å få bevis stilt til rådighet, bevisopptak i rettssak

og bevis sikring utenfor rettssak. De tre fremgangsmåtene er regulert i twisteloven kapittel 26, 27 og 28. Som en form for rådighetsstillelse, behandles også informasjonspålegg, regulert i twisteloven kapittel 28 A. For å belyse problemstillingen i best mulig grad, benyttes det flere forskjellige perspektiver. Både partens, advokatens og dommerens innfallsvinkel til spørsmål om tilgang til bevis, er representert.

Digitale bevis

En type bevis som det ofte er problematisk å gi tilgang til, er digitalt lagrede bevis. Mens fysiske gjenstander stort sett er klart definert og avgrenset, er digitalt lagret informasjon dynamiske størrelser i stadig endring som gjerne er lagret sammen med en mengde annen informasjon uten relevans for saken. I tillegg er digitalt lagret informasjon lett å kopiere, manipulere og slette. Disse trekkene vanskeliggjør tilgang, både prak-

tisk og rettslig. Digitale bevis er derfor godt egnet til å belyse spørsmål knyttet til spørsmål om bevis tilgang. Fordi det er vanskelig å behandle alle bevis tilgangsspørsmål med utgangspunkt i digitale bevis, vil noen spørsmål behandles for realbevis generelt.

Bevisbedømmelse

Problemstillingen innbyr også til en bevis teoretisk drøftelse av bevisbedømmelsen i disse tilfellene. Et gjennomgående trekk for begjæringer om tilgang til bevis er at den som begjærer tilgang bare i begrenset grad kan beskrive beviset som vedkommende ønsker tilgang til – av den enkle grunn at parten ikke selv har tilgang til beviset. Retten har som hovedregel heller ikke tilgang til objektet i forkant av avgjørelsen, og må derfor i stor grad basere seg på den begjærende parts beskrivelser av beviset. Dette innebærer en usikkerhetsfaktor som kan påvirke rettens avgjørelse av om parten skal få tilgang til beviset eller ikke. Avgjørelsen vurderes også på en vektning av til dels motstridende hensyn som må vektas mot hverandre. Spesielt i bedømmelsessituasjoner, som ved begjæring om tilgang til bevis, der avgjørelsen må tas på et spinkelt faktumgrunnlag, vil vektningen av hensyn stå sentralt. Betydningen av relevante hensyn og vektning av disse fremheves derfor i avhandlingen.

Cand. jur Maria Astrup Hjort ved Institutt for offentlig rett, UiO, forsvarte sin avhandling for graden Ph.d. Tilgang til bevis i sivile saker. Særlig om digitale bevis, 6. mai. 2015.

Håkon Bryge – minneord

Det er med stor sorg vi har motatt meldingen om at vår frivillige advokat, Håkon Bryge, døde brått og uventet lørdag 13. august.

Håkon startet i Gatejuristen i januar i fjor med et brennende engasjement for noen av samfunnets svakeste. I Gatejuristen ble han raskt gruppeleder for en gruppe frivillige, med sin faglige kompetanse og menneskelige egenskaper var han et naturlig valg for et slikt verv.

Håkon var en fremragende jurist som allerede i løpet av en relativt kort yrkeskarriere hadde ført sin første sak for Høyesterett. Han hadde et særlig engasjement for de som falt utenfor, og som ingen ellers lyttet til. Håkon ville gi disse personene en stemme, og det var noe han mestret med glans. Som advokat arbeidet han først og fremst med saker innenfor psykisk helsevern og straff, og

han hadde en egen evne til å finne gode argumenter i saker som tilsynelatende virket håpløse.

Selv om Håkon var en faglig kapasitet, er det likevel sammeneske vi husker ham best. Han var alltid på tilbudssiden, så aldri nei om han ble spurt om noe og delte villig av sin kunnskap. Å informere om hvem Håkon var ble etter hvert nærmest en del av

opplæringsplanen til nye frivillige. Vi kommer for alltid til å savne Håkons gode humør, det elskverdige vesenet og de utrolige historiene han kunne fortelle fra sitt virke som advokat eller som livsnøtter ute i den store verden.

Håkon vil alltid være i tankene våre og vi vil gjøre vårt beste for å videreføre hans engasjement mot urettferdighet.

For dem som måtte ønske vil det være mulig å komme på kontoret vårt i Oslo for å tenne lys og skrive en siste hilsen. Kondolanse-boken vil bli liggende fremme ut september.

Våre tanker går til søsteren Gjertrud som også har vært frivillig i Gatejuristen, og resten av hans nærmeste.

*Cathrine Moksness
på vegne av Gatejuristen*

Her når du flest jurister

– gjennom vårt jobbmarked når du jurister i privat og offentlig sektor

JURISTFORBUNDETS JOBBMARKED. NETT OG PAPIR

- www.juristkontakt.no
- www.juristforbundet.no
- nyhetsbrev hver 14. dag til over 20 000 medlemmer
- 9 utgivelser av fagbladet Juristkontakt pr år
- Adressert distribusjon med Posten Norge AS til over 20 000 medlemmer

ANNONSEANSVARLIG
Per-Olav Leth – 07 Media
+47 918 16 012
perolav@07.no

Over
20 000
medlemmer

Arild Jebens,
senioradvokat
i Juristforbundet

Roar Thun Wægger,
advokat
i Juristforbundet

Beregning av oppsigelsestid når oppsigelse mottas på e-post

Oljebransjen har den siste tiden vært igjennom en tøff periode, og mange bedrifter har vært nødt til å foreta drastiske kutt i bemanningen for å tilpasse seg markedet. Noen selskaper har også vært igjennom flere nedbemanningsprosesser. Mange av våre medlemmer har blitt berørt av de tøffe tidene innenfor oljebransjen, og det er fortsatt usikkert om bunnen er nådd.

Ved nedbemanningsprosesser vil normalt virksomheten og de berørte arbeidstakerne ha motstridende interesser. Det er derfor viktig at virksomheten følger de regler som gjelder ved nedbemanning slik at prosessen blir best mulig for alle involverte parter.

Jæren tingrett behandlet i sommer et gruppesøksmål hvor saken gjaldt utgangspunktet for beregning av oppsigelsestid ved masseoppsigelse etter arbeidsmiljøloven. Etter kansellering av en kontrakt var et offshore selskap nødt til å gå til masseoppsigelse av de arbeidstakerne det ikke var arbeid til. Den 30. juni utformet bedriften oppsigelsesbrev til de arbeidstakerne som skulle sies opp med virkning allerede fra 1. juli. Oppsigelsesbrevene ble sendt rekommandert samme dag. Samtidig, men trolig etter vanlig arbeidstid, ble oppsigelsen også sendt til de fleste arbeidstakerne til deres jobbmåil. I e-posten ble arbeidstakeren oppfordret til å bekrefte mottakelse av e-posten.

Aml § 15-4 (1) fastsetter at en oppsigelse fra arbeidsgiver skal skje skriftlig, og overleveres til arbeidstaker personlig eller sendes rekommandert. I nevnte søksmål gjorde 39 arbeidstakere gjeldende at oppsigelsen var sendt ut for sent til å ha virkning fra 1. juli.

Oppsigelse per epost er ikke i samsvar med aml § 15-4. Selv om noen av de ansatte hadde bekreftet mottak av e-post ble det anført at tidspunktet for oppsigelse ikke kunne regnes på en annen måte enn hva som følger av loven. Oppsigelsesfristen måtte derfor regnes fra 1. august, jf. aml § 15-3.

Arbeidsgiver stod fast ved at oppsigelsene var kommet frem ved e-post den 30. juni, og at de ansatte fra dette tidspunktet hadde anledning til å gjøre seg kjent med innholdet. Kravet i aml § 15-4 (1) annet ledd om at oppsigelser skal skje ved overlevering eller ved rekommandert brev måtte betraktes som en ordensregel, og ikke en gyldighetsregel. En slik overleveringsmetode som var benyttet i denne saken medførte bare at arbeidsgiver fikk bevisbyrden for at oppsigelsen var kommet frem og tidspunktet for dette.

Hovedspørsmålet for tingretten var således virkningstidspunktet for oppsigelsene. Det vil si tidspunktet for når oppsigelsene rettslig sett var å anse for å ha «kommet fram» til arbeidstakerne ved at de var sendt både ved e-post og mottatt før månedsskiftet, og ved rekommandert brev som først ble mottatt etter månedsskiftet.

Retten viser til Ot.prp nr. 108 (2000-2001) om forslag til endringer i diverse lover for å fjerne hindringer for elektronisk kommunikasjon. I lovforslaget kommenterer departementet daværende aml § 57, som tilsvarer dagens aml § 15-4 (1), som en bestemmelse som hindrer elektronisk kommunikasjon, men som det ikke er hensiktsmessig å gjøre endringer i for å åpne for slik kommunikasjon:

Kravet om personlig overlevering eller rekommandert sending har imidlertid også den funksjon at arbeidsgiver får tid og anledning til å tenke seg om før oppsigelse gis, noe som kan bidra til å forhindre overilte og lite gjennomtenkte oppsigelser. Etter departe-

mentets oppfatning er det grunn til å frykte at terskelen for å gi en ikke grundig nok gjennomtenkt oppsigelse vil kunne bli lavere dersom arbeidsgiver med et tastetrykk kunne sende oppsigelse til en ansatt pr e-post.

Retten viser til at departementets måte å ordlegge seg på samsvarer dårlig med at bestemmelsen skal oppfattes som en ordensregel. Selv om bruken av elektronisk kommunikasjon er mer utbredt i dag, er retten av den oppfatning at utviklingen ikke er kommet til et punkt der det uten klar hjemmel bør aksepteres at oppsigelser

av arbeidsforhold skjer elektronisk.

I samsvar med gjeldende praksis hadde virksomheten ikke adgang til å si opp ansettelsesforholdene ved bruk av e-post. E-postene var å betrakte som en meddelelse eller orientering om at oppsigelse hadde blitt sendt rekommandert.

Retten påpeker også at det fremstår som lite naturlig å anse en oppsigelse i rekommandert brev for å ha kommet frem til adressaten før rekommandert sending er innlevert til posten. Videre at det er best i samsvar med en naturlig

forståelse av lovens ordlyd å anse at en oppsigelse som er gitt i rekommandert brev er kommet frem når melding og sending er mottatt, og adressaten har hatt rimelig tid til å hente den. Dette gjelder også selv om innholdet i oppsigelsen er blitt kjent på et tidligere tidspunkt.

Oppsigelsene ble etter dette ansett for å ha «kommet fram» ved de rekommanderte brevene. Saksøkerne ble tilkjent erstatning for det økonomiske tapet de var påført ved at oppsigelses-tiden var beregnet fra 1. juli.

Verdien av dialog

Enkelte medlemmer har opplevd samarbeidsutfordringer på jobben, enten direkte selv eller via en kollega. Andre har hatt roller som tillitsvalgt eller verneombud, og har i denne sammenheng bistått medlemmer i vanskelige prosesser. Vår erfaring er at mange samarbeidsproblemer skyldes mangel på kommunikasjon mellom de involverte. Konflikt-nivået øker og kommunikasjonen reduseres tilsvarende. Men hvorfor slutter man å snakke og når i sakens utvikling skjer det?

Mangelen på dialog leder til en sterk fremvekst av mistro til den andre parten. Avstand leder også til at antagelser om hvem den andre er og hva de egentlig vil får vokse frem. Vi skal i

denne artikkelen se på viktigheten av dialog og noen tips til forberedelser.

Jeg har nylig kommet tilbake på jobb etter å ha hatt et års permisjon. Jeg har bodd i den siste delte byen i Europa, Nicosia på Kypros. Jeg har blitt godt kjent med konflikten og parter involvert i prosessen. I omtrent 30 år var byen og øya fullstendig delt. Ingen fikk passere gjennom den FN-kontrollerte bufferonen, og dialogen mellom partene var tidvis helt avstengt. Mangelen på dialog har ledet til en sterk fremvekst av mistro til den andre parten. Antagelser om hvem den andre er, har fått vokse frem, og enkelte negative opplevelser har blitt gjort til bekreftelser på egne sannheter.

Dette er ikke så ulikt hva vi opplever i mange samarbeidskonflikter i arbeidslivet. Dette har ledet meg til å reflektere over likheter i hvorfor konflikter eskalerer og hvordan man bør tilnærme seg dem.

Forberedelse til dialog

Et generelt råd innledningsvis er å få partene i en konflikt til å forberede seg til en direkte dialog med motparten. Dette for å sikre en mest mulig pro-

duktiv prosess og mulighet for en god løsning for alle parter.

Ingen går i hovedforhandling uten grundig forberedelse. Det gjelder også å være forberedt når en skal ha møte med arbeidsgiver, enten det er et vanlig møte, en drøfting, forhandling eller meklings. Et generelt råd er å bruke tid på å kartlegge faktum, både hva gjelder de faktiske forholdene som er relevante for deg som part, og de som er relevante for motparten. Videre er det viktig å definere målsetningen med møtet. Et godt tips er å forsøke å sette seg inn i hvordan den andre siden opplever problemet, og hva en antar at den andre part ønsker å oppnå i dialogen. I denne fasen kan parten selv forberede sine innspill med forklaringer som kan løse opp i uklarheter, antagelser og feilslutninger. Hvilket faktum antar en at motparten vil bygge sin forståelse på, og hvordan vil de vurdere dette i sakens sammenheng. Rådgiveren kan i denne prosessen måtte stille ubehagelige spørsmål, kanskje faktum og vurderinger en har lyst til å unngå. Det er likevel bedre å kjenne på ubehaget når en gjør egne forberedelser enn når partene sitter ►

Arbeidslivet

sammen i møtet og en blir konfrontert hardt og brutalt. Videre vil en del av forberedelsene være å realitetsorientere egen part, blant annet ved å skissere realistiske forventninger til hva en kan oppnå.

Innledende kontakt i forkant

I enkelte saker kan det være et godt råd å ha en innledende dialog med den annen part i forkant av møtet eller forhandlingen. Dette kan bidra til at en får oversikt over hva motparten mener er de største utfordringene i saken, og om de ser for seg en skisse til løsning. På tilsvarende måte kan en informere kort fra egen part sitt ståsted, samt aktuelle mulige løsninger for denne. Vår erfaring er at en slik innledende avklaring kan gi veiledning med hensyn til hvilke forhold som er viktige å vektlegge, noe som igjen kan

bringe partene raskere til en løsning. Et annet moment er at slike samtaler kan bidra til å dempe konflikten før partene møtes. En innledende kontakt kan også veilede partene til å få en mer realistiske forventninger før det formelle møte. Ved å utsette en utveksling av de substansielle elementene legges det hindringer for en effektiv prosess. Dette kan medføre at partene starter med urealistiske krav, samt forventninger. Partene kan da ha vanskeligheter med å justere seg, akseptere eller bli enige om et fornuftig resultat. Det er et paradoks – alle sier de vil løse saken effektivt, i tid, penger og uten store emosjonelle belastninger, men likevel opplever vi at mange gjør hva de kan for å holde faktum skjult lengre enn nødvendig.

På Kypros ledet mangelen på dialog i 30 år til en grunnleggende fremvekst

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentraltbord: 40 00 24 25

E-post: advokat@juristforbundet.no

av mistro og skepsis til den andre. Som leder, tillitsvalgt eller medarbeider på din arbeidsplass er oppfordringen: Snakk sammen! Juristforbundets Advokatkontoret har god kunnskap om verdien av konstruktiv dialog, og kan gi bistand og rådgivning til medlemmer som opplever utfordringer på jobben.

JURIST
2016
KONGRESS
JURISTFORBUNDET

juristkongress.no

Fagspor

NÆRING & MILJØ

Målgruppe: For deg som jobber med næring og miljø innenfor forvaltning eller i det private.

*Fremtidens grønne
energisystem
– et integrert Europa*

Advokat, Statnett SF, Oslo
Johan Woo Kvandal

MELD DEG PÅ NÅ!

**24. – 25.
november**
Thon Hotel Arena,
Lillestrøm

*Forbrukerstyrt energi-
fremtid – fra forbruker
til prosument*

Advokat, Arntzen de Besche
Advokatfirma AS, Oslo
Eivind Aarnes Nilsen

12
etterutdanningstimer

JUS
— JURISTENES —
UTDANNINGSSENTER

Barnas Jurist åpnet

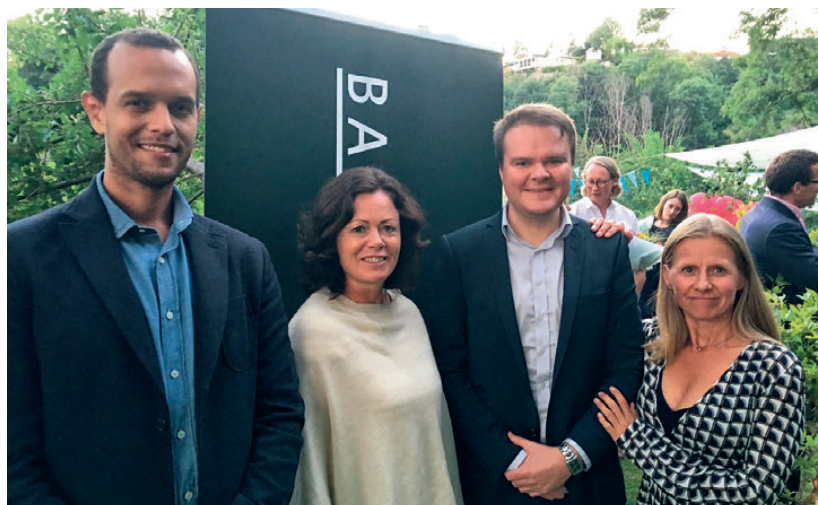
Barnas Jurist er et prosjekt i regi av Gatejuristen Oslo. I Barnas Jurist gir et team av frivillige advokater, jurister og jusstudenter gratis oppsøkende rettshjelp til barn og unge under 25 år på alle rettsområder.

Barnas Jurist ble offisielt åpnet under Arendalsuka der Advokatforeningen og Gatejuristen sammen arrangerte rettspolitisk hagefest med rundt 80 gjester fra det juridiske og politiske miljøet. Barne- og likestillingsminister Solveig Horne foresto snorklipping sammen med generalsekretær i Advokatforeningen Merete Smith, som også er ambassadør for Barnas Jurist.

Merete Smith innledet med å peke på at: «Det hjelper ikke å ha rett dersom man ikke kan hevde sin rett. Dette er særlig tydelig blant barn og unge. Mange barn har behov for en uavhengig rettshjelper ved sin side.» Hun viste også til at i Gatejuristens ånd blir Barnas Jurist et supplement til, og ikke en konkurrent til eksisterende ordninger. Generalsekretæren la også til at «prosjektet Barnas Jurist er med på å videreutvikle frivillighetskulturen blant norske advokater, og det står det respekt av.»

I sin åpningstale understreket barne- og likestillingsministeren at barns rettigheter står sterkt i Norge, men at det ikke alltid er enkelt å vite hvilke rettigheter man har. Hun ønsket Barnas Jurist velkommen med henvisning til at det er viktig å informere og veilede barn om hvilke rettigheter de har og innholdet i disse.

«Dette er et nybrottsarbeid som er veldig spennende, sa Solveig Horne. Norge trenger lavterskeltiltak som

F.v. Tamar Thorud, Solveig Horne, Ove Vanebo og Cathrine Moksness.

ivaretar et likeverdig tilbud og sikrer høy rettssikkerhet. Jeg er imponert over hva Gatejuristen har fått til, og har stor tro på Barnas Jurist.»

Horne viste til artikkel tolv i Barnekonvensjonen, hennes favorittartikkel i følge henne selv: Barns rett til medvirkning. Barn må få vite, lære og delta. Forebyggende arbeid skaper ikke de store overskriftene, men er ikke desto mindre viktig.

Nettopp dette poenget understreket Fredrik (19) fra Forandringsfabrikken. Han beskrev en meget turbulent oppvekst, en oppvekst som førte ham bort i det meste, som han selv sa.

«Jeg må få vite at jeg har rett til å gå på skole. Jeg må få vite hva jeg har krav på, jeg må få vite hva som er rettighetene mine. Dette er loven! Dette har jeg krav på! Dette skal jeg ha!»

Fredrik var klar på at han ville brukt Barnas Jurist i oppveksten for å få svar på nettopp disse spørsmålene.

Også statssekretær i justisdepartementet Ove A. Vanebo holdt en åpningshilsen under arrangementet og ønsket Barnas Jurist varmt velkommen.

Gatejuristens leder, Cathrine Moksness pekte på at prosjektet er et spleiselag der mange har bidratt, både med frivillighet og økonomisk støtte. Prosjektet ble realisert takket være et betydelig bidrag fra ExtraStiftelsen. «Med bidrag også fra stiftelsen Scheibler og Barns Beste kan vi i dag stolte lansere noe helt nytt i Norge – gratis rettshjelp på alle rettsområder til barn og unge.» sa Moksness.

Prosjektleder for Barnas Jurist, Tamar Thorud, viste til at Barnas Jurist er nybrottsarbeid. «Bedre rettssikkerhet for barn og unge er et ambisiøst mål. Vi må jobbe tett med de aktørene som allerede kjenner målgruppen vår godt.» sa Thorud og fortalte om samarbeid med en rekke aktører på feltet. Han takket også støttespillerne Advokatfirmaet Haavind og Forsikringselskapet HELP for godt samarbeid.

Partner Rasmus Asbjørnsen fra advokatfirmaet Haavind, administrerende direktør Johan Dolven fra forsikringselskapet HELP og Hans Christian Lillehagen fra ExtraStiftelsen tav lte også under arrangementet.

Uten lønn og rettssikkerhet?

Uansett hvor givende jobben er, vil lønnen være en vesentlig motivasjon for å jobbe. Samfunnet vårt gir stor egenverdi til det å være i jobb. I arbeidsforholdet er lønnsutbetaling arbeidsgivers hovedforpliktelse. Det reflekteres for eksempel i at manglende lønnsutbetaling i noen tilfeller kan gi arbeidstaker grunn til å heve arbeidsforholdet med øyeblikkelig virkning.

Likevel er det arbeidstakere i Norge som opplever at arbeidsgiver ikke utbetaler lønn. Juss-Buss får inn klienter på hvert eneste saksomtak som har utestående krav på lønn, feriepenger eller overtidstillegg. I 2015 behandlet sosial-, arbeid- og trygderettsgruppa 333 slike saker.

I følge reglene om fri rettshjelp kan arbeidstakere få gratis advokatbistand hvis det er «spørsmål om arbeidsforhold består». Dette gjelder dersom man har inntekt under grensen for behovsprøvd fri rettshjelp. Det er ingen tvil om at arbeidstakeren kan ha behov for slik hjelp når familiens inntekt faller bort eller reduseres vesentlig på grunn av en usaklig oppsigelse eller avskjed. Men hvis arbeidsforholdet fremdeles består, selv om arbeidstakeren ikke får lønn, har hun ikke rett til fri rettshjelp. Arbeidstakere som opplever dette har i mange tilfeller heller ikke råd til å betale for advokatbistand for å inn drive lønnen sin. Til tross for dette utløses ikke rett til fri rettshjelp, selv om arbeidstaker kanskje har vært uten lønn i flere måneder.

Juss-Buss ser noen klare mønstre i sakene om lønn, overtid og feriepenger. Det dreier seg ofte om arbeidstakere fra EØS-området som har kommet til Norge for å jobbe. Mange av dem jobber som fagarbeidere i bygg- og anleggsbedrifter, eller som ufaglærte i restaurant, service og renhold. De har ofte til felles at de har svake norskkunnskaper og liten kjennskap til hvilke rettigheter de har. Noen ganger har vi flere parallelle saker for arbeidstakere hos samme arbeidsgiver.

Lars Engebretsen
(Foto: David Nikolaisen)

ver. Sosial- arbeid- og trygderettsgruppa har et klart inntrykk av at det er useriøse aktører som spekulerer i å la være å utbetale lønn til arbeidsinnvandrere med forventning om at de heller vil reise tilbake til hjemlandet enn å forfølge lønnskravene rettslig. Juss-Buss bistår dem som oppsøker oss, og situasjonen er den samme hos de andre studentdrevne rettshjelptiltakene. Vi frykter likevel at vi bare ser toppen av et isfjell.

Juss-Buss mener at fri rettshjelp til lønnsinn drivelse bør inkluderes i den offentlige fri rettshjelp-ordningen. Konsekvensene av ikke å få lønn er i mange tilfeller de samme som følger av at arbeidsforholdet opphører, og behovet for hjelp kan være like stort. Arbeidstaker er heller ikke uten videre fri til å forlate arbeidsplassen, det kan i ytterste konsekvens føre til erstatningsansvar overfor arbeidsgiver.

Manglende lønnsutbetaling fører også til at samfunnet går glipp av skatteinntekter, og skatteunndragelse er et onde det er bred politisk enighet om å bekjempe. Når vi som samfunn legger så stor vekt på verdien av arbeid er det også helt vesentlig at vi jobber aktivt for et anstendig arbeidsliv. Hvis noen arbeidsgivere kan øke lønnsomheten ved å utnytte arbeidstakere grovt ved ikke å utbetale lønn, ødelegger det også for den sunne konkurransen i nærings-

livet, og undergraver opplevelsen av at arbeid er meningsfullt og viktig.

En del arbeidstakere får hjelp av fagforeningene sine når lønnen uteblir. Alle arbeidstakere er likevel ikke organisert og har ikke denne muligheten. Arbeidsgivere som motarbeider, løse arbeidsforhold og språkproblemer kan vanskeliggjøre organisering i en fagforening. Å inkludere lønnskrav i ordningen for fri rettshjelp står ikke i et motsetningsforhold til manges mål om høy organisasjonsgrad i arbeidslivet. Å hindre useriøse aktører i å spekulere i lønnsutbetalinger vil være en fordel i fellesskapets kamp mot sosial dumping.

Juss-Buss mener det vil være god samfunnsøkonomi i å utvide fri rettshjelps-ordningen til å omfatte lønnsinn drivelsessaker. Ordningen kan målrettes gjennom behovsprøvingen i rettshjelpsordningen. Behovsprøvingen bør også endres slik at den reguleres i tråd med konsumprisindeksen eller knyttes til grunnbeløpet i Folketrygden.

Vi vil oppfordre de politiske partiene til å inkludere en utvidelse av fri rettshjelp-ordningen i programarbeidet som pågår nå i tiden fram mot stortingsvalget i 2017. For det er arbeidet vi lever av i dette landet, og vi bør ha trygghet for at arbeidsgiver betaler lønnen.

Lars Engebretsen, Juss-Buss

Slik får du en sunnere studentøkonomi

Mange studenter sliter med å få endene til å møtes gjennom skoleåret. Enkle grep ved semesterstart kan gjøre studentøkonomien sunnere.

Av Maria Setsaas, forbrukerøkonom
i Danske Bank

Svært mange norske studenter kjenner på økonomisk usikkerhet gjennom hele eller deler av studietiden. Fra og med 2017 forlenges studiestøtten og skal trappes opp til 11 måneder, men det er nok likevel mange som fortsatt kommer til å slite med å få den månedlige økonomiske kabalen til å gå opp. Det å sikre et godt økonomisk grunnlag i studenttiden er spesielt viktig for dagens studenter som skal ut i et relativt usikkert arbeidsmarked. Her er mine beste råd til studenter for å sikre en sunnere økonomi:

Søk om maksimalt studielån og stipend fra Lånekassen

Studielån fra Lånekassen er ett av de mest gunstige lånene du kan ha og Lånekassen er en fleksibel utlåner ved spesielle livssituasjoner. Alle norske studenter bør ta opp fullt studielån, selv de som i utgangspunktet ikke trenger det. Deler av lånet blir gjort om til stipend ved bestått eksamen og lånet er rentefritt i studieperioden. Om du har penger til overs bør pengene spares.

Sett opp et realistisk budsjett og bruk studentrabatter

Lag en realistisk oversikt over utgiftene du har gjennom året ved semesterstart og se hvor du har mulighet til å kutte ned unødvendige kostnader. Unngå småkjøp og start gode

vaner fra dag én – lag kaffe hjemme, smør matpakke og bruk sykkel. Her gjelder det å være realistisk og ha et oppnåelige budsjett som kan følges – sjekk kontoen ofte og gjerne ha en sms-varslingsbankkontoen din går under et visst beløp. Husk også å benytte deg av studentrabatter på alt fra frisør til forsikring. StudentAppen har en god oversikt over tilgjengelige rabatter i ditt nærområde.

Unngå kredittfellen

Flere og flere studenter tyr til kredittkort når de merker at kronene ikke strekker til. Dette er en dyr måte å finansiere studieperioden på og fører til at mange unge ender med en stor lånebyrde når studietiden er over. Med et usikkert arbeidsmarked er det ekstra viktig å ikke havne i en situasjon hvor en ikke har råd til å betale ned gjelden. Kredittkort bør være aller siste utvei og gjelden bør nedbetales hver måned.

Skaff deg en deltidsjobb

De fleste studentene er avhengig av en ekstra inntektskilde for å dekke månedlige utgifter. Noen har tilgang på oppstarte midler eller hjelp fra foreldre, men en deltidsjobb er en fin mulighet til å få verdifull arbeidserfaring på CV-en. Se om det er betalte jobber innenfor studiefeltet ditt eller finn en stilling som lett kan kombineres med tiden på lesesalen. Bare pass på å ikke overstige Lånekassens inntektsgrense på 168 059 kroner per år for 2016 og kr 172 597 for 2017.

Bo så billig som mulig

Leiekostnader i studentbyer som Oslo og Bergen har økt betraktelig de siste årene. Spar på husleien ved å bo i kollektiv. Om du eier leilighet, er det lurt å leie ut ekstra soverom. Sjekk også muligheten for å leie ut leiligheten din på Airbnb i ferieuken. Få en oversikt over alle de små fellesutgiftene dere har i løpet av et år. Kutt eller del

kostnader på alt fra Netflix-abonnement, aviser, blad, og musikkjenester – her kan det være mye å spare!

Penger til overs? Opprett BSU

Om du har penger å spare, er BSU er svært god avtale med skattefordeler som bygger egenkapital til boligkjøp. 25 000 kroner i BSU-innskudd gir 5 000 kroner i skatteutt og BSU-ordningen er nå utvidet fra 200 000 til 300 000 kroner. Husk at du kun får fullt utbytte av BSU-ordningen om du tjener minst 69 560 kroner i 2016.

Søk stipender og legater

I Legathåndboken finner du over 2000 ulike stipender og legater som varierer fra noen hundrelapper til flere tusen kroner. Enkelte kan ha svært spesifikke søknadskriterier, for eksempel knyttet til geografiske områder eller studier. Sett av litt tid til å søke på ulike stikkord, for eksempel studieretningen eller hjembyen din, og søk gjerne på flere om du oppfyller alle kravene. Stipender og legater til utdanning påvirker ikke hva du får i lån og stipend fra Lånekassen og er heller ikke skattepliktig så lenge det ikke er ment å erstatte arbeidsinntekt.

Følg normal studieprogresjon

Selv om det kan være fristende å ta et friår før eller under studiene, utsette eksamen eller forlenge den fine studietiden, kan det bli en svært dyr affære. Et ekstra studieår betyr høyere studielån, men også et år uten verdifull arbeidsinntekt. Husk også at om du stryker på eksamen, eller ikke klarer normal studieprogresjon, risikerer du å ikke få omgjort lånet til stipend og kan ende opp med et langt høyere lånebeløp som må tilbakebetales.

Kilder: Lånekassen

Sporing til begjær

Den politiske stormønstringen Arendalsuka er nettopp gjennomført, og Juristforbundet er igjen godt fornøyd med å ha deltatt. Dette er en møteplass for det store flertallet av toppolitikere og interesseorganisasjoner, journalister og næringslivsrepresentanter. Denne gangen ble det gjennomført nærmere 600 arrangementer i løpet av uken, hvorav Juristforbundet sto som medarrangør av to debattmøter. Det første dreide seg om klima og flykninger. Det andre, arrangert sammen med sivilingeniørens forening Tekna, dreide seg om nye politimetoder kontra personvern og ytringsfrihet. Ikke minst var det spennende å høre presidenten i Tekna, Lise L. Randeberg, fortelle om alle de muligheter og farer som den teknologiske utviklingen bringer med seg.

I juni vedtok Stortinget den femte Lanterrorpakken siden 2002. Som følge av mange små og store endringer blir lovverket fragmentert og uoversiktlig. Vi er usikre på om Stortinget har full oversikt over totaliteten i alle de endringer som er vedtatt. Dette er bakgrunnen for at Juristforbundet, med støtte fra med Advokatforeningen, Den Internasjonale Juristkomiteen og nå også Tekna, har foreslått å nedsette et uavhengig, tverrfaglig utvalg som skal foreta en fullstendig gjennomgang av prosess, behov og effekt. En slik totalgjennomgang bør foretas minst hvert femte år. I løpet av debatten ga statssekretær Ove André Vanebo i Justis- og Beredskapsdepartementet sin støtte til forslaget og lovet å følge det opp videre.

I en tid da terror har blitt en del av virkeligheten også for oss nordmenn, og dokumenterte overgrep mot kvinner og barn florerer på nettet sammen med tilbud om kjøp av ulovlige våpen og terrorhandlinger, er det lett å forstå at politiet trenger moderne og oppdaterte metoder for å bekjempe kriminalitet. Kriminelle og potensielle terrorister trenger ikke lenger å møtes eller snakke sammen på telefon. All kommunikasjon kan skje anonymt på den delen av internett

som kalles Darknet. Selvfølgelig må politiet ha virkemidler som gir dem mulighet til å bekjempe dette.

Denne nye virkeligheten gjør at vi i stadig større grad er villige til å akseptere videre inngrep i personvern og den enkeltes personlige sfære. Frykten for terror og kriminalitet gjør oss mer villige til å prioritere sikkerhet og trygghet fremfor vår rett til å kommunisere privat uten å bli overvåket. Det er lett å tenke at den som ikke har noe å skjule, heller ikke har noe å frykte. Dette er imidlertid ikke riktig. Alle har vi noe å skjule, og alle har vi et behov for å kunne kommunisere fortrolig med andre, uten å frykte at dette blir overhørt av utenforstående.

Politiet vil alltid ønske seg flere og bedre virkemidler, fordi deres samfunnsoppdrag er å bekjempe kriminalitet. De skal sørge for at borgerne skal kunne gå på arbeid, ha samvær med venner og sove trygt om natten, uten frykt for terror. De skal beskytte barna våre og oss fra vold, overgrep og annen kriminalitet.

Selv om dette er lett å forstå, er det likevel samfunnets ansvar å ikke gi dem alt de ønsker seg. Behovet for sikkerhet må alltid balanseres mot andre viktige hensyn – som personvern og individets frihet. Den som ikke med skjellig grunn kan mistenkes for et straffbart forhold eller å planlegge noe slikt, bør fortsatt kunne snakke fritt og åpent om hva som helst med hvem som helst. Trygghet og sikkerhet er viktig, men hvis prisen for dette er at vårt personvern og vår rett til privatliv, er prisen for høy.

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

Guatemala

En internasjonal hjemmeseier

■ Av Marianne Gulli, programrådgiver i FOKUS (Forum for kvinner og utviklingsspørsmål)

I en rettsal i Guatemala sitter 11 kvinner i tradisjonelle maya-drakter og hører på dommeren som leser opp domsavsigelsen. Salen er fylt til randen. Det virker som om tiden står stille. Ingenting annet er viktig akkurat i dette øyeblikket, og spenningen stiger i takt med hvert ord som blir lest opp. Samtidig sitter aktivister fra Norge og hører på domsavsigelsen som strømmes med mer eller mindre hell. Vi holder pusten i spenning. Vi er i ferd med å overvære et stykke historie.

I 2011 anmeldte 15 kvinner to militære tjenestemenn for å ha organisert og begått overgrep mot dem og deres familier under den væpnede konflikten. Mellom 1982 og 1988 ble flere mayakvinner utsatt for grove seksuelle overgrep i militærleiren i Sepur Zarco, nord-øst i Guatemala. Kvinnene ble grovt utnyttet som soldatenes seksuelle slaver og utsatt for stadige gjengvoldtekter, ofte med en pistol rettet mot brystet. Det var dette det handlet om i rettsalen denne kvelden i februar,

Det var markeringer utenfor rettsalen under saken (Foto: Ingrid Fadnes)

og like før midnatt – norsk tid – brøt jubelen løs.

De to tiltalte ble dømt for forbrytelse mot menneskeheten gjennom seksuelle overgrep. I tillegg ble de dømt for overlagt drap og tvungen forsvinning av flere personer i Sepur Zarco, med en total straff på 120 og 240 års fengsel. Det tok lang tid, men endelig ble urfolksskvinnene som ble utsatt for alvorlige seksuelle overgrep under væpnede konflikten hørt.

Kvinnenes rettmessige erstatning

Et enstemmig dommerpanel anerkjente i dommen at seksuell vold mot urfolksskvinner ble brukt som et

bevisst og strategisk våpen av militære under, krigen og sørget for at kvinnene fra Sepur Zarco får sin etterlengtede rettferdighet.

Dommerne var tydelige i å anerkjenne at sannheten bidrar til å lege fortidens sår, og at rettsikkerhet er en rettighet for alle ofre. Ikke minst anerkjente de viktigheten av at slike hendelser aldri skal gjentas.

Dommen er forpliktende for mange deler av statsapparatet: Sepur Zarco-saken skal inkluderes i nasjonal fagplan for grunnskolen; Kulturdepartementet må utarbeide en dokumentar om kvinnenes historie; Dommen må oversettes til alle maya-språkene.

I tillegg pålegges det økte ressurser til videre etterforskningen av alle som ble forsvunnet ved Sepur Zarco og i nærliggende landsbyer, og til å utvide helse- og utdanningstilbudet i kommunen. Ikke minst er forsvarsdepartementet forpliktet til å inkludere kvinners rettigheter og forebygging av vold mot kvinner i forsvarsakademiets fagplan

Grenseløst kvinnesamarbeid

Det avgjørende for at Sepur Zarco-saken lyktes kan oppsummeres i et robust sivilsamfunn, der kvinne- og grasrotorganisasjoner spiller en sentral rolle. Rettsaken og dommen synliggjør kvinneorganisasjonenes utholdenhet og kamp over flere tiår

Etter at den væpnede konflikten var over, organiserte kvinnene fra Sepur Zarco seg i Conavigua, en organisasjon av enker, ofre for militær vold. Dette var første gang på mange år at mayakvinner organiserte seg på egne premisser, og var utslagsgivende for at saken etter hvert så dagens lys.

Siden 2003 har kvinne- og urfolksorganisasjoner, aktivister og advokater dokumentert og synliggjort hvordan seksualisert vold mot kvinner ble brukt systematisk under den væpnede konflikten.

Organisasjoner og aktivister fra hele verden var også tilstede under rettsaken. Denne støtten og tilstedeværelsen var grunnleggende for å kunne stå imot omfattende verbale angrep, hersketeknikk og skremmelsespropaganda fra forsvarsadvokatene og organisasjonene som støttet de militære sin side. Kvinnene ble anklaget for å være både prostituerte og løgnere, og organisasjonene som støtter dem ble kalt terrorister.

Hva betyr saken for kvinner verden over? Sepur Zarco-saken er med på å bryte den historiske straffefriheten som har dominert saker som omhandler vold mot kvinner i Guatemala fram til i dag. Den er også viktig fordi den anerkjenner seksuell vold og slaveri som krigsforbrytelse, og den lærer oss at ethvert land kan dømme krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten i nasjonale domstoler.

Dommen skaper derfor presedens for lignende saker, også i andre land, og gir håp for kvinner over hele verden som er utsatt for seksualisert vold og overgrep i krig og konflikt. Dette er særlig viktig i de land der det ikke finnes spesialdomstoler, eller der de ikke lenger er operative, som for eksempel i Rwanda.

Saken er særlig viktig fordi prosessen frem mot rettsaken har skjedd på kvinnes egne premisser. De har gjennomgått en lengre prosess med selvhjelpsgrupper, organisering og rettighetsskolering. De har gått fra å

Dommen skaper derfor presedens for lignende saker, også i andre land, og gir håp for kvinner over hele verden som er utsatt for seksualisert vold og overgrep i krig og konflikt

være stigmatisert offer til å bli et aktivt rettighetssubjekt. Derfor kunne de sitte rakrygget i rettsalen, i fire uker, rett overfor sine overgripere, på et tidspunkt der de selv var klare for å påta seg den belastningen det er å gå gjennom en slik sak

Sist, men ikke minst, betyr dommen en kamp om hvem som skal få lov til å fortelle historien, hvilke stemmer som skal videreføres i fremtiden og hvilke sannheter som skal telle i oppbyggingen av en mer rettferdig stat. Dette er viktig i et land med en utpreget rasisme og macho-kultur: et signal om at hvite, mektige menn kan stilles ansvarlig for sine forbrytelser og at også Mayaer og kvinner kan kreve rettferdighet.

Veien videre – og kampene som kommer Sepur Zarco-saken er en av mange liknende historier som synliggjør tortur som en del av systemet. Kvinnene som vant frem fikk sin dom. Ansiktene deres var tildekket under hele rettsaken, men familien og vennene til de dømte, vet hvem de er og lover hevn. Mellom 2012 og 2015 ble over 20.000 drept i Guatemala, kun 2579 av gjerningspersonene ble dømt i retten, og kun 1612 ble dømt for overlagt drap.

De som krever lovløydighet av egne myndigheter, er utsatte for drap og rettsforfølgelse av de som sitter med penger og makt og de som regjerte landet da det var krig, sitter fortsatt med makten. Situasjonen er langt fra

trygg i Guatemala, og det er vår jobb som organisasjoner å følge med.

Rettferdighet

Tilbake til rettsalen, denne dagen i februar. Jubelropene i rettsalen gikk taktfaste ut og slo fast: Dette har så vidt begynt. Rettferdighet!

Kvinnene, aktivistene, kvinneorganisasjonene og bistandsadvokatene er klare i sin sak – vold mot kvinner i Guatemala slutter ikke med denne dommen, men det er et steg i riktig retning.

Det finnes mange eksempler på ofre som hever sine stemmer og krever sine rettigheter. Det er kvinnene fra Sepur Zarco selv, med sin styrke og sine vitnesbyrd, som har fått denne saken til rettsalene. Men dommen viser at samarbeid mellom kvinner og rettighetsaktivister på tvers av grenser gir ofre for seksuelle overgrep en enda større sjanse til å oppnå rettferdighet.

- Organisasjonen *Mujeres Transformando el Mundo (MTM)* har jobbet sammen kvinnene fra Sepur Zarco siden organisasjonen ble opprettet i 2010. De har bistått med juridisk rådgivning og var bistandsadvokater i saken.
- FOKUS har samarbeidet gjennom JURK (*Juridisk Rådgivning for Kvinner*) med MTM siden 2011. Samarbeidet mellom JURK og MTM er en del av FOKUS sitt rettsikkerhetsprogram for voldsutsatte kvinner i Guatemala, som også jobber for å styrke kvinne- og urfolksperspektivet hos det nasjonale politiet. Juristforbundet støtter FOKUS og JURK i dette arbeidet.

Sepur Zarco

- Mellom 1982 og 1988 ble en rekke Mayakvinner fra områdene nord-øst i Guatemala utsatt for grove menneskerettighetsbrudd i militærleiren Sepur Zarco.
- Sepur Zarco var en militærbase som fungerte som rekreasjonssted for de militære styrkene. Leiren ble besøkt av tusenvis av soldater i løpet av borgerkrigen.
- Kvinnene som ble fraktet til leiren ble tvunget til å jobbe tre-dagers skift i leiren. De måtte utføre tvangsarbeid som matlaging og klesvask, uten noen form for økonomisk kompensasjon. Samtidig ble de grovt utnyttet som soldatenes seksuelle slaver. Dette var en del av statens antiopprørspolitikk

DOMMERFULLMEKTIG

Det er ledig vikariat som dommerfullmektig i perioden 01.01.2017 – våren/sommeren 2018 med mulighet for forlengelse ved Gjøvik tingrett.

Gjøvik tingrett er en fullfaglig domstol for kommunene Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land, Søndre Land, Gran og Lunner. Tingretten har 1 sorenskriver, 4 tingrettsdommere, 2 dommerfullmektiger og 9,6 saksbehandlerstillinger. Tingretten holder til i nye lokaler i Gjøvik tinghus, Strandgata 26, Gjøvik.

Ansettelsen skjer på vanlige vilkår. Politiattest vil bli innhentet.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til sorenskriver Ingjerd Thune eller tingrettsdommer Helle Rolstad, tlf 61 02 02 00.

Søknad med CV, vitnemål og bekreftede kopier av attester sendes elektronisk via www.jobbnorge.no **innen 11.09.2016.**

Når du
annonserer
i Juristkontakt
blir din annonse
sett av cirka

20 000

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

Ledige kontorer ved Oslo Tinghus

Søker 2 advokater med egen portefølje. Oslo Advokatfelleskap er et veletablert kontorfellesskap bestående av 22 advokater som dekker de fleste rettsområder. Advokatfellesskapet vektlegger god faglig utveksling og et godt sosialt miljø

Vi holder til i hyggelige lokaler med rimelige felleskostnader og kan tilby sekretærhjelp. Sentralt beliggende og med kort gangavstand til tinghuset. Kom gjerne innom for en uformell samtale med oss. Konfidensialitet vil bli ivarettatt.

**Oslo Advokatfelleskap,
St Olavsgt 28, 0166 OSLO.
Tlf 23 32 64 00**

Kontakt advokat Karina Rankin
kr@advokatfelleskap.no eller
advokat Jan Andreas Onsager
advokat@onsager.org

Trygderetten

Embete som nestleder

Trygderetten er en uavhengig ankeinstans som avgjør tvister mellom privatpersoner og forvaltningen mv. i saker som gjelder trygde- eller pensjonsspørsmål. Arbeidsområdet framgår av lov om anke til Trygderetten av 16. desember 1966.

Trygderetten har om lag 65 årsverk og er delt inn i fire fagavdelinger og en administrasjonsavdeling. Fagavdelingene har 12-15 medarbeidere; avdelingsleder, juridisk-, medisinsk- og attføringskyndige rettsmedlemmer, rettsfullmektiger og funksjonærer. Trygderetten har lokaler i Oslo.

Det er et ledig embete som nestleder i Trygderetten. Nestleder er stedfortreder for Trygderettens leder og er en del av ledergruppen. For fullstendig utlysning se www.trygderetten.no.

Søknadsfrist 3. oktober 2016.

Vil du vere med og styrke tilsynsarbeidet vårt?

Stiftelsestilsynet har ledig fast stilling for rådgjevar/seniorrådgjevar. Stillinga vil i hovudsak omfatte tilsynsarbeid.

Stiftelsestilsynet ligg i Førde i Sogn og Fjordane, og er det leiande fagmiljøet innan stiftelsesrett her i landet.

Vi søker erfaren kollega som er grundig og analytisk og som raskt kan avdekke og følgje opp misleghald i stiftelsar. Det er ein fordel om du har erfaring med selskapsrett, gransking, kontroll- og tilsynsarbeid.

Søknadsfrist 10. september 2016

For meir informasjon kan du kontakte seniorrådgjevar Karsten Karlsen Sunde, tlf. 971 62 393 eller avdelingsdirektør Siw Heggedal Longvastøl, tlf. 900 74 974

Fullstendig utlysingstekst finn du på www.lottstift.no

Lotteri- og stiftelsestilsynet

Regjeringsadvokaten

Advokat/advokatfullmektig

Det er ledig 3-4 faste stillingar og nokre vikariat som advokat/advokatfullmektig.

Regjeringsadvokaten er prosessfullmektig for departementa i rettssaker og hjelper forvaltninga i rettslege spørsmål. Embetet har i dag 38 advokatar og kan by på eit godt fagleg og sosialt miljø.

Arbeidet er juridisk variert og omfattar både offentlegrettslege og privatrettslege spørsmål. Arbeidsoppgåvene er utfordrande, sjølvstendige og gjev brei røynsle i prosedyre. Det blir stilt høge faglege krav til søkerane. Det vil bli lagt stor vekt på personlege eigenskapar og evna til å fungere i rolla som prosessfullmektig for staten. Arbeidet fører med seg ein del reiseverksemd. Vi oppmodar kvinner og nyutdanna om å søkje.

Ved behov for nærare opplysningar kan advokat Ingrid Skog Hauge på telefon 22 99 02 00 kontaktas. Sjå også www.regjeringsadvokaten.no.

Søknader sendes **innan 14. september 2016** elektronisk på jobb norge.no, id 127551. Her finner du også fullstendig utlysingstekst.

Når du
annonserer
i Juristkontakt
blir din annonse
sett av cirka

20 000

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

DOMMERFULLMEKTIG Drammen tingrett

Drammen tingrett er en fullfaglig domstol med 10 dommere, 4 dommerfullmektiger, administrasjonssjef og ca 17 saksbehandlerstillinger. Drammen tingrett holder til i lokaler sentralt i Drammen sentrum. I tillegg til Drammen består rettskretsen av kommunene Lier, Røyken, Hurum, Sande og Svelvik.

Det er ledig en stilling som dommerfullmektig ved Drammen tingrett. Stillingen er ledig fra 1. januar 2017.

Dommerfullmektiger i Drammen kan påregne en travel hverdag med spennende oppgaver. Alle dommerfullmektiger får raskt full saksportefølge, og de behandler i hovedsak de samme typer saker som embetsdommerne.

Begynnerlønn for dommerfullmektigene er lønnstrinn 54. Dette tilsvarer pr i dag kr. 462.000,- i brutto årslønn. Fra dette trekkes 2% til Statens Pensjonskasse. Lønnsutvikling vil skje i henhold til gjeldende dommerfullmektigavtale.

Aktuelle kandidater vil bli bedt om å fremlegge attest fra Strafferegisteret.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til sorenskriver Kristin Kjelland-Mørde (32 21 16 36) eller administrasjonssjef Anne Fossan (32 21 16 04).

Søknad med CV og vitnemål/attester sendes til
Drammen.tingrett@domstol.no innen **9. september 2016**.

Når du
annonserer
i Juristkontakt
blir din annonse
sett av cirka

20 000

Ring: 918 16 012
eller e-post:
perolav@07.no

RISØR KOMMUNE
DEN HVITE BY VED SKAGERRAK

Ledig stilling som juridisk rådgiver

Stillingen som juridisk rådgiver er organisatorisk underlagt kommunalsjefen og inngår i rådmannens stab.

Arbeidsoppgaver er bl.a. (ikke uttømmende):

- Juridisk rådgivning og saksbehandling innenfor hele kommunens arbeidsfelt (administrasjon og politiske organer)
- Prosjekt og utredningsarbeid Valg (stortingsvalg, kommunestyrevalg m.m.)

Kvalifikasjoner:

- Juridisk embetseksamen. Søkere med bachelor i jus vil også kunne være aktuelle
- Relevant erfaring (juridisk utredning, saksbehandling eller rådgivning), gjerne fra offentlig sektor
- Selvstendig, analytisk og effektiv
- Fleksibel og positiv
- God skriftlig og muntlig formuleringssevne
- Kjennskap til og forståelse for samspillet mellom politikk og administrasjon
- Personlig egnethet vil bli vektlagt

Vi tilbyr:

- Du opparbeider deg generalistkompetanse gjennom variert arbeid innenfor et bredt faglig spekter
- Du får jobb tett opp mot administrativ og politisk ledelse og bidra til videreutvikling av en spennende kommune
- Du blir en del av et trivelig og godt arbeidsmiljø med mange dyktige fagfolk
- Fleksibel arbeidstid
- Gode pensjonsordninger
- Lønn etter avtale

Kontaktpersoner:

- Rådmann Trond Aslaksen, tlf. 37 14 96 19, mob. 41 42 14 14
- Kommunalsjef Nils Martin Andersen, tlf. 37 14 97 35, mob. 95 87 94 57

Søknadsfrist: 15. september

Du finner lenke til elektronisk søknadsskjema på www.risor.kommune.no under Ledige stillinger.

Nytt om navn

Ansettelses og utnevnelser

Aasdal, Elisabeth Skjelle,

fylkesnemndsleder, Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Østfold

Apelthun, Charlotte, førstekonsulent,

Forbrukerrådet i Hordaland og Sogn og Fjordane

Arntzen, Inger Karin, justispolitisk rådgiver,

Senterpartiets stortingsgruppe

Arntzen, Øyvind, juridisk rådgiver,

Tromsø kommune – Eiendom/Areal og utbygging

Blankenberg, Ronny, advokatfullmektig,

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Bratteli, Thomas, advokatfullmektig,

Deloitte Advokatfirma AS

Bratten, Ronny, seniorrådgiver,

Fylkesmannen i Troms

Bärnholdt, Henrik Werenskiold von,

advokat, Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage)

Carlsen, Tor Olav, konsernadvokat, Norsk

Gjenvinning Norge AS

Christiansen, Lene Cecilie Tertnes,

politifullmektig, Vest politidistrikt

Dystland, Marthe Kristine Fjeld, rådgiver,

Justis- og beredskapsdepartementet

Dørstad, Katja Kristine Sand,

politiadvokat, Oslo politidistrikt

Ellstrøm, Kristian, advokat,

Finansklagenemnda

Engen, Ingunn, jurist, Innherred

Samkommune

Fagerhaug, Silje, førstekonsulent,

NOKUT- Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Fandrem, Torkel Tjørhom,

seniorskattejurist, Sekretariatet for skatteklagenemnda

Frantzen, Trine, advokat, Advokat-

samarbeidet Sjødin Meling & Co

Gauslaa, Aslaug Skrede, direktør,

Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukertvistutvalget

Guntvedt, Nina Elizabeth, senior-

skattejurist, Skattedirektoratet – Oslo

Gustavsen, Anders, førstekonsulent, NAV

Forvaltning Rogaland

Hansen, Kristin Alseth, seksjonsleder,

Sykehuset Telemark HF

Harstad, Kristin, politiadvokat 2, Vest

politidistrikt

Haug Flyen, Eilert, juridisk rådgiver, Oslo

Kommune – Undervisningsbygg Oslo KF

Haugen, Steinar Tofte,

advokatfullmektig, Arntzen de Besche Advokatfirma AS

Hausken, Jon Wegner Bævre, spesial-

konsulent, Oslo kommune –

Bymiljøetaten

Henden, Christian Frederik, senior

consultant, Deloitte Advokatfirma AS

Hobberstad, Gro, seniorskattejurist,

Sekretariatet for skatteklagenemnda

Imøy, Torje, førstekonsulent,

Forbrukerrådet i Finnmark og Troms

Jensen, Irina Elisabeth Søberg,

compliance manager, YA Bank AS

Johnson, Erling Espolin, advokat, NHO –

Service

Klakegg, Tina K., førstekonsulent,

Landbruksdirektoratet

Klausen, Marianne, senioradvokat,

Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS

Knudtsen, Fredrik Skauge,

seniorrådgiver, Utlendingsnemnda

Leganger, Sissel, nemndleder,

Utlendingsnemnda

Leistad, Markus Kyrre, advokat,

Sparebank 1 Nord-Norge

Lerstad, Maren Dotterud,

advokatfullmektig, Protector

Forsikring ASA

Lyngmo, Espen, fast advokat/senior

manager, BDO Advokater AS – Tromsø

Løvås, Line, seniorrådgiver,

Miljødirektoratet avd. Trondheim

Mathiesen, Anja, politiadvokat, Vest

politidistrikt

Myhrvold, Espen, seniorrådgiver,

Utlendingsdirektoratet

Nilsen, Morten Bygnes,

seniorskattejurist, Sekretariatet for skatteklagenemnda

Nordtveit, Silje Karine, stipendiat,

Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet

Nøvik, Ingrid, advokatfullmektig,

Advokatfirmaet Hjort DA

Opsahl, Per Christian, generalsekretær/

advokat, Arkitektenes Fagforbund

AFAG

Porsmo, Inga, politiadvokat, Oslo

politidistrikt

Schultz, Caroline Ringstad, senior

consultant, Steria AS

Schwerdt, Inger Elisabeth Mæland,

seniorskattejurist, Sekretariatet for skatteklagenemnda

Simonsen, Karl-Petter, førstekonsulent,

Forbrukerrådet i Finnmark og Troms

Skaug, Pernille Engstrøm,

advokatfullmektig, Advokatfirmaet

Thommessen AS

Skjold, Jørgen Sørgard, phd stipendiat,

Universitetet i Oslo, Institutt for

offentlig rett

Skola, Cathrin Stenberg, advokat,

Bygdøy Allé Claims Handling AS

Smistad, Bjørn Terje, advokat/partner,

Advokathuset Braaholmen AS

Søgaard, Simen Skjold, advokat,

Regjeringsadvokaten

Ushakova, Natalia, førstekonsulent,

Forbrukerrådet i Finnmark og Troms

Vedum, Henrik, jurist, Fylkesmannen i

Oppland

Vinje, Liv Marit Hage, rådgiver, NAV Meldal

Walseng, Julie Schulerud Hay, første-

konsulent, Utlendingsdirektoratet

Wiig, Atle, seniorskattejurist,

Sekretariatet for skatteklagenemnda

Nye medlemmer i Juristforbundet

Borgen, Oxana, rådgiver,

Skatt Vest – Stavanger

Dæhli, Per Arne, senioradvokat,

Advokatfirmaet Selmer DA

Elsoukova, Olga, contract manager,

Conax AS

Farcas, Georgiana Florica, fagansvarlig,

NAV Frogner

Hanssen, Christian, politiadvokat,

Troms politidistrikt

Incze, Zsafia, tilkallingsvikar, Pedagogisk

Vikarsentral AS

Nordset, Christian Øhren, rådgiver,

Fylkesmannen i Buskerud

Snipsøyr, Magni, advokatfullmektig,

Advokatfirmaet Wiersholm AS

Svendsen, Marius, førstekonsulent,

Utlendingsdirektoratet

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Bors, Miriam Fagerli, Universitetet i Oslo

Breian, Anders, Universitetet i Oslo

Dale, Martine, Universitetet i Bergen

Dufey, Lillian Shay, Høgskolen i Lillehammer

Espeland, Hannah Martine, Høgskolen i

Buskerud og Vestfold

Jeevahan, Gayatri, Universitetet i Bergen

Kurzweg, Elsa, Universitetet i Bergen

Lie, Marita Helen, Universitetet i Bergen

Liverød, Mari, Universitetet i Oslo

Moe, Maria, Universitetet i Oslo

Rrusta, Doruntina, Universitetet i Oslo

Rue, Renate, Universitetet i Stavanger

Sommerset, Cathrin Robertson,

Høgskolen i Lillehammer

Sæle, Håkon, Universitetet i Bergen

Thorsen, Maren Sørensen, Høgskolen i

Lillehammer

Urdal, Sarah Martine Volmert,

Universitetet i Oslo

Vavik, Ksenia, Folkeuniversitetet Midt-

Norge

Har du flyttet, endret e-postadresse eller byttet jobb? Husk å oppdatere din medlemsinformasjon på

Juristforbundet.no/min-side

JURIST
FORBUNDET

Hovedstyret

President

Curt A. Lier cl@juristforbundet.no

Visepresident

Erik N. Warberg ewarberg@gmail.com

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Susanne Eliassen

susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Christian Zimmermann

christian@psykologforeningen.no

Inger Kjersti Dørstad (møtende varamedlem)

inger.kjersti.dorstad@domstol.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Lucie Christensen Berge (Juristforbundet – Privat)

lucie.berge@gmail.com

Sverre Bromander (Juristforbundet – Stat)

sverre.bromander@politiet.no

Frank Grønås (Juristforbundet – Kommune)

frank.gronas@trondheim.kommune.no

Mathilde Nerland Lie (Juristforbundet – Student)

mathildenerland@yahoo.com

Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)

ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Anne Sophie Juel asj@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)

medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring

Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank

Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet

Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no

www.juristforbundet.no/advokatkontoret

Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

www.juristkontakt.no

Redaksjonen:

omg@juristkontakt.no | mobil 482 48 352

Annonser:

perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristkontakt.no/stillinger

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Juristforbundet | sentralbord: 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

JURIST
FORBUNDET

Rettsikkerhet

Foto: iStock.com/marklevans

Rettsikkerhetskongressen

Tirsdag 27. september 2016 | Kl. 11.30-16.30 | Grand Hotel, Oslo

Rettsikkerhetsprisen 2016

Prisen deles ut av H.K.H. Kronprins Haakon og juryleder, professor Hege Brækhus.

Med staten som motpart

Regjeringsadvokat Fredrik Sejersted og advokat Arild Humlen drøfter rettsikkerhet og ressurser for enkeltpersoner som møter staten som motpart i retten.

Guatemalas dommere trues

Dommer Yassmin Barrios, leder for Guatemalas høyesterettsdomstol, om utfordringene med å bygge en rettsstat i Guatemala, om bekjempelse av korrupsjon og vold mot dommere.

En tapt barndom

Advokatene Hanne J. Ihleby og Ruth N. Frøland om rettsaken de førte pro bono og vant mot en kommune for å gi sin klient erstatning for en tapt barndom.

Gode nok bevis?

Professor Ragna Aarli, Universitetet i Bergen, om biologiske og teknologiske spor som bevis i retten, om samspill og konflikter mellom teknologisk utvikling og rettsvitenskap.

Nye politimetoder og personvern

Hvor skal grensene gå for nye, mer effektive politimetoder – i forhold til rettsikkerhet og personvern?

Debatt med advokat Jon Wessel-Aas, Advokatfirmaet Bing Hodneland, og politiinspektør Einar Aas, leder etterretningsseksjonen i Oslo.

Klimaflyktningers manglende rettsikkerhet

Hva kan vi i Norge gjøre for å forebygge nye klimarelaterte flyktningkriser, og hva kan vi gjøre for å styrke rettsikkerheten til mennesker på flukt fra naturkatastrofer og klimaendringer?

Innlegg av Morten Bøås, forskningsprofessor, Norsk Utenrikspolitisk Institutt, Gro Lindstad, daglig leder, FOKUS - Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål, Siv Mjaaland og Gunvor Knag Fylkesnes, Redd Barna og Nils Böhmer, daglig leder, Bellona.

Påmelding og program på www.juristforbundet.no

Påmeldingsfrist 15. september